

การยกเลิกพืชกระท่อมจากยาเสพติดให้โทษสู่การเป็นพืชสมุนไพร

โดย

นางภัทรินทร์ สันนุ้ย

นายเทพชน ทรัพย์พจน์

นางสาวธนวัน พวงพี

นายพันธมิตร ช่วยบำรุง

นางสาวกุลนิษฐ์ รัตนกุลกุล

รายงานวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยในกระบวนการยุติธรรม
สำนักงานงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ร่วมกับ
ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาแห่งคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2559

การยกเลิกพืชกระท่อมจากยาเสพติดให้โทษสู่การเป็นพืชสมุนไพร

โดย

นางภัทรินทร์ สันนุ้ย

นายเทพธน ทรัพย์พจน์

นางสาวชนวัน พวงพี

นายพันธมิตร ช่วยบำรุง

นางสาวกุลนิษฐ์ รัตนกุลกุล

รายงานวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยในกระบวนการยุติธรรม
สำนักงานงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ร่วมกับ
ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาแห่งคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

สารบัญ

การยกเลิกพืชกระท่อมจากยาเสพติดสู่การเป็นพืชสมุนไพร

หน้า

บทที่ 1 บทนำ

1.1	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3	ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4	คำถามวิจัย	3
1.5	สมมุติฐานของการวิจัย	3
1.6	กรอบแนวคิดการวิจัย	3
1.7	ระเบียบวิธีการศึกษา	4
1.8	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.9	นิยามศัพท์ในการศึกษา	4
1.10	ระยะเวลาที่ใช้ในการทำวิจัยและตารางแผนการทำวิจัย	5

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1	หลักเกณฑ์ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดความผิดอาญาและโทษทางอาญา	6
2.1.1	แนวคิดและทฤษฎีในการกำหนดความผิดอาญา	6
2.1.2	แนวคิดและทฤษฎีในการกำหนดโทษอาญา	9
2.2	ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพืชกระท่อม	11
2.2.1	ลักษณะทั่วไปของพืชกระท่อม	12
2.2.2	ส่วนประกอบที่พบในใบกระท่อม	13
2.2.3	สรรพคุณทางยา	13
2.2.4	ฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาของพืชกระท่อม	14
2.2.5	ผลข้างเคียงที่เกิดจากการเสพพืชกระท่อม	14

2.3	การกำหนดฐานความผิดอาญาเกี่ยวกับพืชกระท่อมในประเทศไทย	15
2.3.1	ที่มาและวิวัฒนาการในการกำหนดความผิดอาญาเกี่ยวกับพืชกระท่อมในประเทศไทย	15
2.3.2	ความผิดและโทษทางอาญาเกี่ยวกับพืชกระท่อม	18
2.4	แนวทางการพิจารณากฎเหล็กพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษ	21
2.4.1	แนวคิดในการยกเลิกความผิดฐานเสพและครอบครองพืชกระท่อม	21
2.4.2	ความหมายของคำว่ายาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์	23
2.4.3	ความหมายของคำว่าสมุนไพร	25
2.5	แนวโน้มของประเทศไทยในการยกเลิกพืชกระท่อม	27
	ออกจากพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522	
บทที่ 3 สถานะของพืชกระท่อมและกฎหมายยาเสพติดในต่างประเทศ		
3.1	สถานะของพืชกระท่อมในต่างประเทศ	29
3.1.1	สหภาพยุโรป	29
3.1.2	ประเทศสหรัฐอเมริกา	29
3.1.3	ประเทศออสเตรเลีย	29
3.1.4	ประเทศนิวซีแลนด์	29
3.1.5	ประเทศเมียนมา	30
3.1.6	ประเทศมาเลเซีย	30
3.1.7	สถานะเกี่ยวกับพืชกระท่อมในระดับนานาชาติตามหลักการสหประชาชาติ (UN)	30
3.2	กฎหมายยาเสพติดในต่างประเทศ	31
3.2.1	ประเทศฝรั่งเศส	31
3.2.2	ประเทศสวีเดน	34
3.2.3	ประเทศสหรัฐอเมริกา	35
3.2.4	ประเทศออสเตรเลีย	37
3.2.5	ประเทศญี่ปุ่น	38

บทที่ 4 ผลการศึกษา และอภิปรายผล

4.1 ผลการศึกษา	40
4.1.1 การศึกษาสภาพปัญหาและสถานการณ์ปัจจุบันของพืชกระท่อมในประเทศไทย	40
4.1.2 ข้อดี - ข้อเสีย ของการยกเลิกพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษ	42
4.1.3 การศึกษาเปรียบเทียบการบังคับใช้กฎหมายและสถานะของพืชกระท่อม ในต่างประเทศและประเทศไทย	45
4.1.4 ศึกษาแนวทางความเป็นไปได้ที่เหมาะสมในการยกเลิกพืชกระท่อมออกจาก ยาเสพติดให้โทษ เพื่อเอื้อต่อการนำพืชกระท่อมมาใช้ประโยชน์ในด้านสมุนไพร	46
4.2 อภิปรายผล	48

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา	50
5.1.1 ผลโดยสรุปที่ได้จากการศึกษาสภาพปัญหาและสถานการณ์ปัจจุบันของ พืชกระท่อมในประเทศไทย	50
5.1.2 ผลโดยสรุปที่ได้จากการศึกษาเปรียบเทียบการบังคับใช้กฎหมาย และสถานะของพืชกระท่อมในต่างประเทศและประเทศไทย	51
5.1.3 ผลโดยสรุปที่ได้จากการศึกษาแนวทางความเป็นไปได้ที่เหมาะสม ในการยกเลิกพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษ เพื่อเอื้อต่อการนำพืชกระท่อมมาใช้ประโยชน์ในด้านสมุนไพร	52
5.2 ข้อเสนอแนะ	53
5.3 การศึกษาวิจัยครั้งต่อไป	55

บรรณานุกรม	56
------------	----

ภาคผนวก	60
---------	----

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตมีการประกาศใช้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2464 และพระราชบัญญัติกัญชา พ.ศ. 2477 โดยยังมิได้กำหนดให้พืชกระท่อมเป็นยาเสพติด แต่อย่างไรก็ตามเหตุที่มีการกำหนดให้พืชกระท่อมเป็นยาเสพติดผิดกฎหมาย เนื่องจากในปี พ.ศ. 2485 เกิดภาวะข้าวขาดแคลนแพง จึงทำให้ฝิ่นมีราคาแพง และส่งผลให้คนหันมาสูบกระท่อมแทนฝิ่น รัฐจึงขาดรายได้จากการค้าฝิ่นและภาษี ซึ่งรัฐเป็นผู้ผูกขาดการขายทั้งฝิ่นสุกและฝิ่นดิบ จึงมีการตราพระราชบัญญัติพืชกระท่อม พ.ศ. 2486 ที่กำหนดให้การปลูก การค้า และการเสพพืชกระท่อมเป็นการกระทำความผิดและมีโทษทางอาญา โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อจัดพืชกระท่อมไม่ให้เป็นส่วนหนึ่งที่แข่งขันกับฝิ่น อีกทั้ง หากพิจารณาเทียบกับพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติที่เกิดขึ้นปีเดียวกับที่รัฐบาลประกาศใช้พระราชบัญญัติพืชกระท่อม พ.ศ. 2486 โดยมีสาระให้คนไทยเลิกกินหมาก ทำให้ทางการมีคำสั่งให้ตัดต้นหมากทิ้ง แต่ไม่มีนโยบายให้ตัดต้นกระท่อมแต่อย่างใด จึงเห็นชัดเจนว่าแท้ที่จริงแล้วการออกพระราชบัญญัติพืชกระท่อมนั้นเป็นไปเพื่อการบังคับให้ผู้ใช้ฝิ่นไม่สามารถใช้ใบกระท่อมแทนการใช้ฝิ่นได้ และหันกลับไปใช้ฝิ่นที่ต้องเสียภาษีแก่รัฐแทน¹ จากเหตุผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าพืชกระท่อมไม่ใช่เป็นพืชเสพติดเอง² แม้ต่อมาได้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติพืชกระท่อม พ.ศ. 2486 แต่ยังคงมีการกำหนดให้พืชกระท่อมเป็นยาเสพติดให้โทษอยู่ในบัญชีประเภท 5 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 จึงทำให้มีการควบคุมพืชกระท่อมทั้งการปลูก การนำเข้า การส่งออก การจำหน่ายการครอบครอง รวมถึงการเสพ มาจนถึงปัจจุบัน

เนื่องจากในปัจจุบันนี้มีข้อถกเถียงมากมายเกี่ยวกับพืชกระท่อม ทั้งข้อคิดเห็นที่ว่าพืชกระท่อมไม่ควรถูกระบุให้เป็นยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 โดยพิจารณาในมุมมองของการเป็นไม้ยืนต้นที่มีประโยชน์ในแง่ของการเป็นป่าต้นน้ำ และในมุมมองของวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวบ้านที่เกี่ยวพืชกระท่อมมาช้านาน โดยรูปแบบการใช้พืชกระท่อมแบบดั้งเดิมนั้นจะเป็นการเคี้ยวใบสด หรือเป็นการกินผงที่ได้จากใบ ซึ่งจะมีการบริโภคโดยวิธีการเคี้ยวใบกระท่อมในร้านน้ำชา งานสังคมที่ไม่เป็นทางการ รวมถึงในการใช้แรงงานและใช้เกี่ยวภายในที่พักอาศัยของตนเอง การเคี้ยวใบกระท่อมเป็นวิถีชีวิตที่สืบทอดมาเป็นเวลาหลายศตวรรษในภาคใต้ของไทย รวมทั้ง กรณีที่มีการนำพืชกระท่อมดัดแปลง

¹ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2548). พืชกระท่อมในสังคมไทย . หน้า 150

² คณะกรรมการวิสามัญศึกษาผลดีและผลเสียของการบริโภคพืชกระท่อม เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอว่าควรยกเลิกพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษประเภท 5 ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษหรือไม่. รายงานการศึกษาเรื่องผลดี และผลเสียของการบริโภคพืชกระท่อม เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอว่าควรยกเลิกพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษประเภท 5 ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษหรือไม่. 2546

สภาพเพื่อเป็นสารตั้งต้นในระยะหลังนี้เริ่มมีมากขึ้น ซึ่งการใช้พืชกระท่อมทั้ง 2 รูปแบบ ผู้ใช้พืชกระท่อมส่วนใหญ่ใช้เพื่อความบันเทิงโดยเฉพาะ³ จากกระแสที่กล่าวว่ามีกานำพืชกระท่อมมาใช้ในลักษณะของสารตั้งต้นหรือไปผสมกับวัตถุอย่างอื่นจนเป็นยาเสพติดที่มีโทษรุนแรง ทำให้มีข้อคิดเห็นในทางตรงกันข้ามว่าพืชกระท่อมควรอยู่ในบัญชีรายชื่อ ยาเสพติดภายใต้พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เหมือนเดิม เนื่องจากเห็นว่าอาจเกิดผลร้าย หากมีการนำพืชกระท่อมมาผสมกับวัตถุอย่างอื่นแล้วอาจเป็นยาเสพติดที่มีฤทธิ์รุนแรงและอันตรายต่อประชาชน รวมทั้ง หากไม่มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายว่าเป็นยาเสพติดก็อาจจะไม่สามารถป้องกันและปราบปรามผู้ใช้พืชกระท่อมได้

ที่ผ่านมากฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดได้กำหนดให้การกระทำความผิดต่าง ๆ เป็นความผิดทั้งความผิดในข้อหาผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย ครอบครองเพื่อจำหน่าย ครอบครอง และเสพ รวมทั้งการบัญญัติให้พืชกระท่อมมีความผิดกฎหมายในข้อหาต่าง ๆ ดังกล่าว ก็ไม่สามารถควบคุมการกระทำความผิดและกลับมีการกระทำความผิดเพิ่มขึ้นทุกปีแม้ระบาคได้จริงและส่งผลกระทบเชิงลบในการบังคับใช้กฎหมายด้วย สังเกตได้จากข้อมูลสถิติการจับกุมอย่างเข้มงวดตลอด 10 ปีที่ผ่านมายังพบว่ามีกานำพืชกระท่อมไปใช้ผิดกฎหมายเพิ่มขึ้นอย่างมาก ในประเด็นดังกล่าวจึงต้องพิจารณาว่า สมควรที่จะกำหนดให้พืชกระท่อมยังคงเป็นยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายเช่นเดิมหรือไม่ เนื่องจากพืชกระท่อมเป็นพืชที่มีลักษณะเป็นยาเสพติดชนิดอ่อน (Soft drug) ที่มีผลต่อร่างกายและจิตใจน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับยาเสพติดหรือสิ่งเสพติดชนิดอื่นๆ ประกอบกับมีการใช้จนเป็นวิถีชีวิตของคนในสังคมส่วนใหญ่ ในบางภูมิภาคที่สมควรจะต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ

ดังนั้น เมื่อมีข้อโต้แย้งกฎหมายเกี่ยวกับพืชกระท่อมในประเด็นว่า ควรมีการยกเลิกพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษประเภท 5 ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 หรือไม่ ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญของกฎหมายเกี่ยวกับพืชกระท่อม จึงได้ทำการพิจารณาทบทวนพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยทำการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับพืชกระท่อม รวมทั้งข้อมูลทางวิชาการ หลักฐานทางวิทยาศาสตร์ของพืชกระท่อม ประโยชน์ในทางการแพทย์ของพืชกระท่อม และสถานะของพืชกระท่อมในระดับนานาชาติ เพื่อนำไปสู่การพิจารณาแนวทางความเป็นไปได้ที่เหมาะสมในการยกเลิกพืชกระท่อมจากยาเสพติดให้โทษ

³ สุรพร ชลสาคร. ปัญหาเสพติดพืชกระท่อมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้กับการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด. รายงานตามหลักสูตรผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น รุ่นที่ 11 สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม พ.ศ. 2556

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและสถานการณ์ปัจจุบันของพืชกระท่อมในประเทศไทย
- 1.2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบังคับใช้กฎหมายและสถานะของพืชกระท่อมในต่างประเทศและประเทศไทย
- 1.2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการเป็นไปได้อย่างเหมาะสมในการยกเลิกพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษ เพื่อเอื้อต่อการนำพืชกระท่อมมาใช้ประโยชน์ในด้านสมุนไพร

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มีขอบเขตการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิจัยเชิงเอกสาร โดยทำการพิจารณาบททวนพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนสภาพปัญหา รวมทั้งข้อมูลทางวิชาการ หลักฐานทางวิทยาศาสตร์ของพืชกระท่อม ประโยชน์ในทางการแพทย์ของพืชกระท่อม และศึกษาเปรียบเทียบการกำหนดสถานะของพืชกระท่อมของต่างประเทศ โดยศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการพิจารณาแนวทางการเป็นไปได้อย่างเหมาะสมในการยกเลิกพืชกระท่อมจากยาเสพติดให้โทษ อันจะทำให้สามารถนำไปสู่การประยุกต์ใช้ได้จริงและเพื่อให้การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายยาเสพติดมีประสิทธิภาพมากที่สุด

1.4 คำถามวิจัย

ควรยกเลิกพืชกระท่อมออกจากบัญชียาเสพติดให้โทษ เพื่อเอื้อต่อการนำพืชกระท่อมมาใช้ประโยชน์ในด้านสมุนไพรหรือไม่

1.5 สมมติฐานของการวิจัย

พืชกระท่อมมีคุณสมบัติเป็นพืชสมุนไพรมากกว่าจะเป็นยาเสพติดให้โทษ

1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

- 1.6.1 แนวคิดและทฤษฎีการกำหนดความผิดและโทษทางอาญา
- 1.6.2 แนวคิดพื้นฐานในการกำหนดฐานความผิดอาญาเกี่ยวกับพืชกระท่อมในประเทศไทย
- 1.6.3 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
- 1.6.4 พระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518
- 1.6.5 แนวคิดการยกเลิกความผิดอาญากรณีการเสพและครอบครองพืชกระท่อม
- 1.6.6 คุณลักษณะทางยาเชิงสมุนไพรของพืชกระท่อม

1.6.7 สถานะของพืชกระท่อมตามกฎหมายต่างประเทศ

1.6.8 สถานะของพืชกระท่อมตามแนวทางขององค์การระหว่างประเทศ

1.7 ระเบียบวิธีการศึกษา

ดำเนินการศึกษาระเบียบวิธีการวิจัยคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) ในลักษณะองค์ความรู้รอบด้าน (Holistic Approach) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิควิธีการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) บทความ คำพิพากษาของศาล ตำราวิชาการต่างๆ วิทยานิพนธ์ในทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และกฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวกับพืชกระท่อม และกระบวนการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยจะวิเคราะห์และนำเสนอให้เห็นแนวคิด ทฤษฎี และแนวทางความเป็นไปได้ที่เหมาะสมในการยกเลิกพืชกระท่อมจากยาเสพติดให้โทษ และนำไปสู่การกำหนดให้พืชกระท่อมเป็นสมุนไพรที่ใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.8.1 ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาและสถานการณ์ปัจจุบันของพืชกระท่อมในประเทศไทย โดยเฉพาะการกำหนดให้พืชกระท่อมเป็นยาเสพติดให้โทษซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการนำพืชกระท่อมมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

1.8.2 ทำให้ทราบถึงสถานะของพืชกระท่อมทั้งในต่างประเทศและประเทศไทยว่ามีความแตกต่างในทางกฎหมายและแนวทางการกำหนดสถานะของพืชกระท่อมอย่างไร

1.8.3 นำผลจากการศึกษามาพิจารณาแนวทางความเป็นไปได้ที่เหมาะสมในการยกเลิกพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษที่เอื้อต่อการนำพืชกระท่อมมาใช้ประโยชน์ในด้านสมุนไพร

1.9 นิยามศัพท์ในการศึกษา

1.9.1 ยาเสพติด

1.9.2 วัตถุออกฤทธิ์

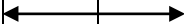
1.9.3 สมุนไพร

1.9.4 สารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทชนิดใหม่ (New Psychoactive Substances)

1.9.5 การเสพเพื่อตนเอง (Personal use)

1.9.6 ครอบครอง

1.10 ระยะเวลาที่ใช้ในการทำวิจัยและตารางแผนการทำวิจัย

กิจกรรม	ระยะเวลา (วัน)					
	1	2	3	4	5	6
1. ทบทวน วิเคราะห์ (Documentary Analysis) เอกสาร/กฎหมาย เอกสาร บทความ ตำราวิชาการ ต่างๆ วิทยานิพนธ์ในทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการ วิจัย และกฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวกับพืช กระท่อม						
2. สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์ (Documentary Analysis) เอกสาร/กฎหมาย เอกสาร บทความ ตำรา วิชาการต่างๆ วิทยานิพนธ์ในทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับการวิจัย และกฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง						
3. สรุปผลการวิจัย						
4. นำเสนอผลงานวิจัยฉบับสมบูรณ์						

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 หลักเกณฑ์ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดความผิดอาญาและโทษทางอาญา

ความผิดทางอาญา คือ การกระทำที่มีผลกระทบกระเทือนต่อสังคมหรือคนส่วนใหญ่ของประเทศ เมื่อบุคคลใดกระทำความผิดทางอาญา จะต้องได้รับโทษตามกฎหมายอย่างน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของการกระทำความผิด กฎหมายมิได้ถือว่าการกระทำความผิดทุกอย่างร้ายแรงเท่าเทียมกัน การลงโทษผู้กระทำความผิดจึงขึ้นอยู่กับกระทำความผิดและสังคมมีความรู้สึกต่อการกระทำนั้น ๆ ว่าจะอะไรเป็นปัญหาสำคัญมากน้อยเพียงใด ดังนั้น เมื่อความผิดทางอาญามีผลกระทบกระเทือนต่อผู้อื่นหรือสังคมที่แตกต่างกัน ทำให้การลงโทษทางอาญาย่อมต้องแตกต่างกันด้วย

2.1.1 แนวคิดและทฤษฎีในการกำหนดความผิดอาญา

ความผิดทางอาญา คือ การกระทำที่มีผลกระทบกระเทือนต่อสังคมหรือเป็นการกระทำที่ทำให้คนที่อยู่ในสังคมได้รับความเดือดร้อน ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องปรามไม่ให้ผู้อื่นกระทำความผิดจึงต้องมีการลงโทษผู้กระทำความผิดนั้น การกำหนดความผิดทางอาญาจึงเป็นการที่รัฐกำหนดให้การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นความผิดตามกฎหมายและผู้กระทำความผิดนั้นต้องถูกลงโทษ

2.1.1.1 ภารกิจของกฎหมายอาญา⁴

(1) ภารกิจในการคุ้มครองสังคม เป็นการคุ้มครองการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคม โดยการใช้กฎหมายอาญาเพื่อเป็นเครื่องมือคุ้มครองการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคมต้องกระทำเฉพาะเท่าที่จำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เท่านั้น เพราะหากมีการบัญญัติกฎหมายอาญาขึ้นใช้อย่างพร่ำเพรื่อแล้ว สิทธิและเสรีภาพของบุคคลจะถูกกระทบกระเทือนจนเกินความจำเป็น

(2) ภารกิจในการปราบปรามและในการป้องกันการกระทำความผิด การลงโทษหรือการใช้กฎหมายอาญาในการปราบปรามการกระทำความผิดจะต้องกระทำเพื่อให้เกิดความรู้สึกต่อทั้งผู้กระทำความผิดและบุคคลทั่วไป กล่าวคือ ต้องกระทำเพื่อให้ผู้กระทำความผิดเองเห็นว่าสังคมไม่ยอมรับการกระทำของเขา และในขณะเดียวกันก็ต้องกระทำเพื่อเตือนบุคคลทั่วไปด้วยว่าถ้ามีการกระทำเช่นนั้นเกิดขึ้นอีกก็จะต้องมีการลงโทษเช่นเดียวกัน

⁴ คณิต ฌ นคร.กฎหมายอาญาภาคทั่วไป.หน้า 44

(3) การกึ่งในการคุ้มครองคุณธรรมทางกฎหมายและการคุ้มครองคุณภาพของการกระทำ ปัญหาที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคมมีอยู่มากมายและมีความหลากหลายด้วย การที่จะใช้กฎหมายอาญาเข้าจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นทุกปัญหาย่อมจะเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องเป็นอย่างยิ่ง เพราะปัญหาหลายปัญหาเป็นปัญหาที่เล็กน้อยที่ยังไม่สมควรหรือไม่จำเป็นต้องใช้การลงโทษทางอาญา หรือไม่จำเป็นต้องใช้กฎหมายอาญาเข้าจัดการกับปัญหาเหล่านั้น กฎหมายอาญาควรจำกัดตนเองอยู่กับการคุ้มครอง “คุณค่าพื้นฐาน” (Basic Value) ของระเบียบสังคม (Social Order) เท่านั้นไม่ชอบที่จะขยายขอบเขตออกไปมากกว่านี้

2.1.1.2 หลักการกำหนดความผิดอาญา

การกำหนดความผิดทางอาญาเป็นการกำหนดโทษแก่การกระทำอย่างใด ๆ ที่มีผลกระทบกระเทือนต่อผู้อื่นหรือต่อสังคม รัฐจึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรการบังคับทางสังคมต่อผู้กระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้น โดยการกระทำที่เป็นความผิดอาญาจะเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดการดำเนินคดีในทางศีลธรรมอย่างร้ายแรง เป็นสิ่งที่ประชาชนโดยทั่วไปเห็นว่าเป็นการกระทำชั่วหรือเป็นสิ่งไม่ดีที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น รวมถึง เป็นการก่อให้เกิดอาชญากรรม ผู้ใช้อำนาจในการลงโทษตามที่มีการกำหนดโทษไว้ คือ รัฐ โดยรัฐจะลงโทษเพื่อเป็นการตอบแทนผู้กระทำความผิด ให้ได้รับผลไม่ดีหรือผลร้าย เมื่อมีการฝ่าฝืนข้อกำหนดหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยผู้มีอำนาจในการให้ผลร้ายจะต้องมีอำนาจตามที่กฎหมายกำหนด⁵ โดยการบังคับใช้โทษทางอาญานี้จะมุ่งใช้โทษเพื่อลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดเพื่อก่อให้เกิดผลตึงแก่ผู้นั้น ซึ่งในอดีตการใช้กฎหมายอาญาจะเป็นการใช้ในวงที่จำกัด กล่าวคือ ใช้เฉพาะการกระทำผิดที่กระทำต่อหัวหน้าเพราะเป็นผู้ปกครองคนทั้งกลุ่ม ซึ่งไม่ใช้ในการกระทำความผิดอาญาอื่น ต่อมาได้มีพลวัตรทางสังคมและมีการขยายขอบเขตออกไป จนคนในสังคมเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ นอกเหนือจากที่มีการกำหนดไว้เดิม ทำให้ต้องเพิ่มการกระทำบางอย่างเป็นความผิดอาญาในการนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคม

2.1.1.3 ลักษณะของการกำหนดความผิดอาญา

การกำหนดความผิดอาญาจะเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคม โดยกรณีใดจะเป็น “ความผิดอาญา” (Verbrechen/Crime) กฎหมายจะกำหนดโดย “การกระทำ”⁶ ดังนั้น เมื่อพิจารณาประกอบกับความหมายของกฎหมายอาญาที่กล่าวว่า กฎหมายอาญา คือ บรรดากฎหมายทั้งหลายที่ระบุถึงความผิดอาญา โทษ วิธีการเพื่อความปลอดภัยและมาตรการบังคับทางอาญาอื่น และเป็นกฎหมายที่กำหนดให้ความผิดอาญาเป็นเงื่อนไขของการใช้โทษ วิธีการเพื่อความปลอดภัยและมาตรการบังคับทางอาญาอื่นนั้น ดังนั้น การกำหนด ความผิดอาญาจึงมีความสำคัญต่อการพิจารณาการกระทำความผิดซึ่งส่งผล

⁵ สหชน รัตนไพจิตร. 2527. ความประสงค์ของการลงโทษอาญา : ศึกษาเฉพาะประเทศไทยสมัยใช้กฎหมายลักษณะอาญาและประมวลกฎหมายอาญา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : ธรรมศาสตร์. หน้า 10.

⁶ คณิต ฌ นคร. 2551. กฎหมายอาญาภาคทั่วไป. กรุงเทพฯ : วิทยุชน. หน้า 43.

กระทบต่อการบังคับโทษทางอาญา เนื่องจากโทษทางอาญานั้นมีผลกระทบกระเทือนต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ และทรัพย์สินของประชาชน⁷

2.1.1.4 การกระทำที่เป็นความผิดในตัวเอง (mala in se) และความผิดเพราะกฎหมายบัญญัติห้ามมิให้กระทำ (mala prohibita)

ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นความผิดเพราะกฎหมายบัญญัติห้ามมิให้กระทำ (mala prohibita) เมื่อเปรียบเทียบกับกระทำที่เป็นความผิดในตัวเอง (mala in se) จึงมีความแตกต่างดังนี้

(1) ความผิดในตัวเอง (mala in se) คือ ความผิดที่คนทั่วไปเห็นชัดเจน ว่าเป็นความผิดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน โดยปรากฏออกมาในรูปแบบของขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีที่ประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและเป็นเวลานาน และสิ่งที่ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอได้รับการยอมรับกันในสังคมว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง (opinion juris) ถ้าไม่ปฏิบัติเช่นนั้นก็รู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ผิดหรือนัยหนึ่งรู้สึกว่าเป็นต้องปฏิบัติเช่นนั้น (opinion necessitates) เช่น การฆ่าคน การทำร้ายผู้อื่น การลักทรัพย์ หรือฉ้อโกงผู้อื่น เป็นต้น ซึ่งไม่ว่าจะอยู่ในสังคมใด จะถือว่าเป็นความผิดในตัวเองแทบทั้งสิ้น เว้นเสียแต่จะเอาเหตุผลความจำเป็นอื่นมาอ้างเพื่อเป็นข้อยกเว้น เช่น การป้องกันตัวพอสมควรแก่เหตุ การสู้รบในสงคราม เป็นต้น

(2) กฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิด (mala prohibita) คือ ความผิดที่เกิดจากการที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิด โดยอาจมิได้เกี่ยวกับศีลธรรมเลย ความผิดในลักษณะนี้มีปัจจัยที่มาจากการพัฒนาทางด้านสังคมกล่าวคือ เมื่อสังคมมีความเจริญขึ้น ทำให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนที่อยู่ในสังคมมีมากขึ้น และสลับซับซ้อนยิ่งขึ้นด้วย ทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมมีข้อขัดแย้งหรือมีปัญหามากขึ้นตามมา ดังนั้น กฎเกณฑ์ที่มีอยู่แต่เดิมหรือขนบธรรมเนียมประเพณีที่ใช้ในการควบคุมสังคมจึงอาจไม่เพียงพอ หรืออาจไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น จึงจำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์ที่มีการบัญญัติขึ้นมาเพื่อควบคุมให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม เช่น ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับจราจร ความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดความผิดเกี่ยวกับการพนัน เป็นต้น ซึ่งในสังคมหนึ่งอาจกำหนดให้การกระทำความผิดบางอย่างเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย แต่อีกสังคมหนึ่งอาจพิจารณาแล้วว่าเป็นการกระทำที่ไม่ผิดกฎหมายก็ได้

เมื่อความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นความผิดเนื่องจากกฎหมายห้าม (mala prohibita) จึงควรมีการพิจารณาถึงความเหมาะสมในการบัญญัติกฎหมาย กรณีที่กฎหมายบัญญัติห้ามมิให้กระทำ (mala prohibita) มาจากแนวคิดในการจัดระเบียบให้สังคมเกิดความสงบสุข แต่เมื่อคำนึงถึงพืชกระท่อมเป็นพืชท้องถิ่นที่มีการใช้ในวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวบ้านมาช้านาน นอกจากนี้ พืชกระท่อมยังมีฤทธิ์ในการระงับอาการปวดแก้โรคท้องเสีย รวมทั้งลดอาการปวดเมื่อยของกล้ามเนื้อ เมื่อนำมาเทียบกับผลเสียที่ผู้เสพจะ

⁷ เกียรติจิตร วัจนะสวัสดิ์. 2546. คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 15.

ได้รับซึ่งมีน้อย ประกอบกับการเสพตามปกติ และได้ส่งผลต่อจิตประสาทที่จะเป็นอันตรายต่อผู้อื่น จึงควรให้มีการพิจารณาควบคุมพืชกระท่อมเท่าที่จำเป็นอันเป็นการกระทำในลักษณะของการค้าเท่านั้น

2.1.2 แนวคิดและทฤษฎีในการกำหนดโทษอาญา

โทษทางอาญา เป็นสภาพบังคับหลักทางอาญาในการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายอาญาและตามกฎหมายอื่นที่มีการกำหนดไว้ ซึ่งโทษทางอาญาเป็นโทษที่มีความรุนแรงมากที่สุด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้กระทำความผิดเกิดความหยาบช้า เกรงกลัว มีความรู้สึกว่าเมื่อตนกระทำความผิดแล้วผลที่ได้รับกลับมาจากสังคม คือ การรับโทษทางอาญาอย่างสาสม และอีกประการหนึ่ง คือ ป้องกันไม่ให้ผู้อื่นเอาเป็นเยี่ยงอย่าง โดยอาจกล่าวได้ว่า ทฤษฎีซึ่งเกี่ยวกับจุดประสงค์ในการลงโทษแยกได้ 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีเด็ดขาดการลงโทษ คือ การตอบแทนแก้แค้นการกระทำผิด การลงโทษหนักเบาขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของความผิดและทฤษฎีสัมพันธ์ การลงโทษมีประโยชน์ คือ เพื่อให้สังคมปลอดภัย โทษทางอาญาจึงทำหน้าที่ห้ามไม่ให้คนกระทำความผิด และในกรณีกระทำความผิดไปแล้ว โทษมีความจำเป็นเพื่อปรับปรุงให้ผู้กระทำความผิดนั้นกลับตัวกลับใจแก้ไขการกระทำผิดที่เคยเกิดขึ้นและสามารถกลับเข้าสู่สังคมอย่างเดิม พร้อมทั้งเป็นเครื่องเตือนใจไม่ให้กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก

2.1.2.1 หลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษอาญา

การลงโทษอาญานั้นเป็นการลงโทษที่รุนแรงและกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สาสมกับความร้ายแรงของการกระทำ (Retribution) เพื่อดัดนิสัยหรือแก้ไขพฤติกรรมของผู้กระทำความผิด (Reformation) รวมถึงเพื่อป้องปรามหรือยับยั้งมิให้ผู้อื่นกระทำหรือเอาเป็นเยี่ยงอย่าง (Deterrent) และเพื่อตัดผู้กระทำความผิดออกไปจากสังคมเป็นการชั่วคราวหรือถาวร (Incapacitation)⁸ จึงเป็นที่เข้าใจได้ว่าการกำหนดโทษอาญาควรบัญญัติเกี่ยวกับการกระทำที่มีผลกระทบร้ายแรงต่อสังคมหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนโดยศาสตราจารย์ Herbert L. Packer แห่งมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เสนอหลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษอาญาซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางดังนี้⁹

(1) คนส่วนใหญ่ในสังคมเห็นว่าการกระทำนั้นคุกคามหรือเป็นอันตรายร้ายแรงต่อการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม โดยมีลักษณะเป็นอาชญากรรมร้ายแรงที่มีผลกระทบต่อความปลอดภัยของบุคคลและสังคม เช่น การฆ่าผู้อื่น การข่มขืน การใช้กำลังการประทุษร้าย การชิงทรัพย์ เป็นต้น

⁸ จาก กฎหมายอาญา : หลักและปัญหา. ทวีเกียรติ มินะกะนิษฐ์, 2528, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 291.

⁹ จาก รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการพัฒนามาตรการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับและมาตรการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา. คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551, กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม. หน้า 6.

- (2) การลงโทษทางอาญาต้องทำให้การกระทำผิดนั้น ๆ ลดน้อยลง
- (3) การลงโทษอาญาต้องไม่ทำให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของสังคมต้องลดน้อยลง
- (4) หากเป็นความผิดอาญาแล้วจะสามารถบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน
ทั้งนี้ โดยต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพในการสืบหาและจับกุมผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ
- (5) กระบวนการยุติธรรมทางอาญาต้องมีประสิทธิภาพในการพิสูจน์ความผิดและลงโทษ
ผู้กระทำความผิด โดยไม่ก่อให้เกิดภาระแก่การดำเนินกระบวนการจนเกินขอบเขตทั้งด้านคุณภาพและ
ปริมาณ
- (6) ไม่มีทางเลือกอื่นที่เหมาะสมกว่าการลงโทษทางอาญา

2.1.2.2 ลักษณะของโทษอาญา

โทษอาญาในกฎหมายอาญาของไทย คือ โทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 18 ได้แก่ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน และโทษในลักษณะอื่นตามที่กำหนดในกฎหมายอาญา เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่าโทษอาญาจะมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ¹⁰ ดังนี้

(1) โทษที่กระทบต่อชีวิตของผู้กระทำความผิด

โทษที่กระทบต่อชีวิตของผู้กระทำความผิด ได้แก่ โทษประหารชีวิตผู้กระทำความผิด โทษนี้ใช้เฉพาะการกระทำผิดที่รุนแรงมากหรือที่มีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างมาก ทั้งนี้ เพื่อให้สาสมกับความร้ายแรงของการกระทำผิดตัดผู้กระทำความผิด ซึ่งมีสันดานอันเป็นผู้ร้ายออกจากสังคมอย่างถาวร และยับยั้งความคิดร้ายของผู้ที่คิดจะกระทำความผิด โดยโทษประหารมีบัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา รวมทั้ง พระราชบัญญัติฉบับอื่น ๆ ด้วย เช่น พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เป็นต้น

(2) โทษที่กระทบต่อเสรีภาพของผู้กระทำความผิด

โทษที่กระทบต่อเสรีภาพของผู้กระทำความผิด ได้แก่ การจำคุกและกักขัง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อตัดผู้กระทำความผิดออกจากสังคมเป็นการชั่วคราว ได้แก่ กรณีจำคุกและการกักขัง โดยมีกำหนดเวลา หรือเป็นการถาวร ได้แก่ กรณีจำคุกตลอดชีวิต และอาศัยช่วงเวลาดังกล่าวในการตัดสินใจของผู้กระทำความผิดก่อนที่จะกลับคืนสู่สังคม โทษจำคุกเป็นการนำผู้กระทำความผิดไปควบคุมไว้ในเรือนจำ และอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ มักใช้กับความผิดที่ร้ายแรงหรือความผิดที่ฝ่าฝืนต่อศีลธรรมหรือความสงบเรียบร้อยของสังคมอย่างมาก ส่วนโทษกักขังนั้น เป็นการกักตัวผู้กระทำ

¹⁰ รายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษอาญา.คณะกรรมการปรับปรุงกฎหมายเพื่อการพัฒนาประเทศ, 2547, กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. หน้า 4 – 6.

ความผิดไว้ในสถานที่ที่กำหนด เช่น ในบ้านของผู้กระทำความผิดเอง เป็นต้น มักใช้กับผู้กระทำความผิดสถานเบา

(3) โทษที่กระทบต่อการดำรงชีวิตตามปกติของผู้กระทำความผิด

โทษประเภทนี้ ได้แก่ การสั่งให้ทำงานเพื่อสังคม (Community Service) ในเรื่องต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้กระทำความผิดโดยไม่มีเจตนาร้ายได้รู้สำนึกในการกระทำของตน และหลาบจำ การลงโทษประเภทนี้มีได้เฉพาะผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้น แต่ยังใช้ได้กับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคดีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เช่น การสั่งให้นิติบุคคลที่ปล่อยมลพิษออกสู่สภาพแวดล้อมต้องดำเนินการกำจัดมลพิษที่ตนปล่อยออกไป หรือโดยการจ่ายเงินสนับสนุนแก่องค์กรพิทักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น สำหรับประเทศไทยนั้นมาตรการนี้ยังไม่ถือเป็นโทษ แต่อาจถูกนำมาใช้ในการคุมประพฤติ หากศาลจะไม่ลงโทษผู้กระทำความผิด

(4) โทษที่กระทบต่อทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด

โทษประเภทนี้ ได้แก่ การปรับและการริบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด การปรับเป็นโทษที่บังคับเอากับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดตามที่ศาลกำหนด โดยมักจะกำหนดโทษปรับเป็นจำนวนเงินที่แน่นอน ซึ่งเป็นโทษที่ใช้กันทั่วไปในความผิดที่ไม่รุนแรง แต่การกำหนดโทษปรับที่มีอัตราค่าปรับสูงจะใช้กับความผิดทางเศรษฐกิจหรือความผิดที่กระทำโดยนิติบุคคล เช่น ความผิดเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ เป็นต้น ส่วนการริบทรัพย์สินนั้นเป็นการริบทรัพย์สินที่มีไว้เป็นความผิด หรือที่ใช้ในการกระทำความผิด หรือที่ได้มาจากการกระทำความผิดเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดใช้ หรือได้ประโยชน์จากทรัพย์สินนั้นอีกต่อไป เช่น ความผิดคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

2.2 ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพืชกระท่อม

พืชกระท่อมเป็นไม้ยืนต้นมีถิ่นกำเนิดในเขตร้อนชื้นแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะประเทศไทย มาลาญ จนถึงเกาะนิวกินีด้วย โดยในประเทศไทยมีการนำมาใช้เป็นยาแก้โรคบิด ท้องร่วง และปวดมวนท้อง รวมถึงชาวมลายูใช้ใบกระท่อมตำพอกแผล และใช้ทั้งใบเผาให้ร้อนวางบนท้องรักษาโรคม้ามโต ตลอดจนใช้กระท่อมเพื่อทดแทนฝิ่นในท้องที่ซึ่งหาฝิ่นไม่ได้ และบ่อยครั้งมีการใช้ใบกระท่อมเพื่อควบคุมการติดยา โดยเฉพาะในประเทศนิวกินีแลนด์ในปัจจุบัน¹¹ ดังจะเห็นได้ว่าพืชกระท่อมในทางธรรมชาติ

¹¹ คณะกรรมการการ วิสามัญศึกษาผลดีและผลเสียของการบริโภคพืชกระท่อม เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอว่าควรยกเลิกพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษประเภท 5 ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษหรือไม่. การประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ 24 (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เป็นพิเศษ. รายงานการศึกษา เรื่อง ผลดี และผลเสียของการบริโภคพืชกระท่อม เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอว่าควรยกเลิกพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษประเภท 5 ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษหรือไม่.

นอกจากเป็นพืชที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทยแล้วยังเป็นพืชที่สามารถรักษาโรคได้ จึงนับว่าพืชกระท่อมไม่ได้มีโทษเพียงอย่างเดียว แต่มีประโยชน์ด้วยเช่นกัน

2.2.1 ลักษณะทั่วไปของพืชกระท่อม

พืชกระท่อมเป็นพืชประจำถิ่นเขตร้อนชื้นในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สามารถเกิดขึ้นเองได้ตามธรรมชาติและโดยการปลูก ใบกระท่อมจะประกอบด้วยแอลคาลอยด์¹² ทั้งหมดประมาณร้อยละ 0.5 ในจำนวนนี้เป็นสารมิตราไจนีน (Mitragynine) มากที่สุด ซึ่งมีฤทธิ์ระงับอาการปวดในลักษณะเดียวกับแอลคาลอยด์ที่ได้จากยางฝิ่น เช่น มอร์ฟิน แต่มีความแรงน้อยกว่ามอร์ฟินประมาณ 10 เท่า เป็นยาสมุนไพรแก้ท้องเสีย มีฤทธิ์ด้านภาวะซึมเศร้า สามารถใช้รักษาโรคเบาหวานได้ นอกจากนั้นกระท่อมยังมีฤทธิ์ในการคลายกล้ามเนื้อลาย รักษาแผลในกระเพาะอาหาร รวมทั้ง ช่วยในการระงับประสาทและช่วยให้ทำงานทน ไม่หิวง่าย¹³ ทั้งนี้ ฤทธิ์ของพืชกระท่อมไม่ได้ส่งผลอย่างรุนแรงซึ่งพืชกระท่อมมีเพียงสารเสพติดชนิดอ่อน จึงจัดเป็นเพียงยาเสพติดชนิดอ่อน (Soft drug) อย่างไรก็ตาม หากใช้กระท่อมเป็นประจำอาจเกิดอาการติดกระท่อมซึ่งจะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างช้าๆ โดยการเพิ่มขนาดปริมาณและความถี่ในการใช้ ในระยะของการติดกระท่อม ผู้ใช้กระท่อมจะยังสามารถทำงานหนักซึ่งไม่ต้องใช้ทักษะมากได้เป็นอย่างดี เมื่อการติดยาคำเนินไปนานขึ้น ผู้ติดกระท่อมจะหมดแรงลง สำหรับอาการขาดยาจะมีอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อและกระตุกแขน ขากระตุก ประกอบกับไม่มีแรง รู้สึกอ่อนเพลีย จมูกและ น้ำตาไหล นอนไม่หลับ เบื่ออาหาร¹⁴ แต่ยังไม่เคยมีรายงานผู้เสพติดกระท่อมก่อปัญหาอาชญากรรมหรือก่อความรุนแรงแต่อย่างใด

¹² แอลคาลอยด์ (Alkaloid) เป็นสารอินทรีย์ที่มีลักษณะเป็นด่าง และมีไนโตรเจน (nitrogen) เป็นส่วนประกอบ มีรสขม ไม่ละลายน้ำ แต่ละลายได้ดีในตัวทำละลายอินทรีย์ (organic solvent) เป็นสารที่พบมากในพืชสมุนไพร แต่ปริมาณสารจะต่างกันไปตามฤดูกาล สารประเภทนี้มีฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาในหลายระบบ ตัวอย่างเช่น reserpine ในรากชะง่อน สรรพคุณลดความดันเลือด สาร Quinine ในเปลือกต้นชิงโคนา (cinchona) มีสรรพคุณรักษาโรคมาลาเรีย และสาร morphine ในยางของผลฝิ่นมีสรรพคุณระงับอาการปวด เป็นต้น (ข้อมูลจาก http://www.rspg.or.th/plants_data/herbs/herbs1-5.htm)

¹³ สยามไภยชัยพฤษก์ : ภูมิปัญญาของชาติ . 2538. ภาควิชาเภสัชพฤกษศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ.

¹⁴ ศิรินารถ วาสนะวัฒน์ (2544). เรื่องจริงของพืชกระท่อม . กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. รายงานการประชุมวิชาการ เรื่อง พืชกระท่อม : สมุนไพรหรือพืชเสพติด เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2546

2.2.2 ส่วนประกอบที่พบในใบกระท่อม

ใบกระท่อมประกอบด้วยแอลคาลอยด์¹⁵ ทั้งหมดประมาณ ร้อยละ 0.5 ในจำนวนนี้เป็น มิตรากาไนน์ (Mitragynine) ร้อยละ 0.25 ที่เหลือเป็น สเปซิโอไกไนน์ (Speciogynine) ไพแนนทีน (Paynanthine) สเปซิโอซิเลียทีน (Speciociliatine) ตามลำดับ ซึ่งชนิดและปริมาณแอลคาลอยด์ที่พบแตกต่างกันตามสถานที่ และเวลาที่เก็บเกี่ยว ซึ่งแบ่งตามสูตรโครงสร้างได้สารประกอบ 4 ประเภท คืออินโดลแอลคาลอยด์ (Indole Alkaloids) ออกอินโดลแอลคาลอยด์ (Oxindole Alkaloids) ฟลาวันอยด์ (Flavanoids) และกลุ่มอื่นๆ เช่น ไฟโตสเตอรอล (Phytosterol) แทนนิน (Tannins) เป็นต้น¹⁶

2.2.3 สรรพคุณทางยา

ใบกระท่อมปรุงเป็นยา เรียกว่า ปะสะกระท่อม มีฤทธิ์เป็นยาสมุนไพรแก้ท้องเสีย ระบายอาการปวด แต่ฤทธิ์ของพืชกระท่อมจะไม่แรงเหมือนมอร์ฟีน มีฤทธิ์ด้านภาวะซึมเศร้า สามารถใช้ รักษาโรคเบาหวานได้ นอกจากนั้นกระท่อมยังมีฤทธิ์ในการคลายกล้ามเนื้อลาย เพื่อลดอาการปวดเมื่อยของ กล้ามเนื้อ รักษาแผลในกระเพาะอาหารแต่ต้องใช้ในปริมาณมาก รวมทั้ง ช่วยในการระงับประสาทและช่วยให้ทำงานทน ไม่หิวง่าย สำหรับวิธีใช้นำใบสด 3 - 4 ใบ มาลอกเอาก้านใบและเส้นใบออก เคี้ยวให้ละเอียด ดื่มน้ำอุ่น กลั้วกลืนลงไป หรือนำใบมาตากแดดให้แห้งบดเป็นผง รับประทานกับน้ำอุ่นครั้งละ 1 ช้อนกาแฟ พูน เพื่อบรรเทาอาการท้องเสียอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ และทำให้เกิดอาการเคลิบเคลิ้มสบายตัวได้นาน ประมาณ 4 - 5 ชั่วโมง¹⁷ รวมทั้ง มีการนำกระท่อมมาใช้แก้พิษตะขบโดยผสมกับสมุนไพรอื่นด้วยการที่ กระท่อมสามารถแก้พิษได้เนื่องจากองค์ประกอบทางเคมีที่มีแอลคาลอยด์และสารในกลุ่มแทนนินซึ่งสาร

¹⁵ แอลคาลอยด์ (Alkaloid) เป็นสารอินทรีย์ที่มีลักษณะเป็นด่าง และมีไนโตรเจน (nitrogen) เป็นส่วนประกอบ มีรสขม ไม่ละลายน้ำ แต่ละลายได้ดีในตัวทำละลายอินทรีย์ (organic solvent) เป็นสารที่พบมากในพืชสมุนไพร แต่ปริมาณสาร จะต่างกันไปตามฤดูกาล สารประเภทนี้จะมีฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาในหลายระบบ ตัวอย่างเช่น reserpine ในรากระย้อม สรรพคุณลดความดันเลือด สาร Quinine ในเปลือกต้นชิงโคนา (cinchona) มีสรรพคุณรักษาโรคมาลาเรียและ สาร morphine ในยางของฝิ่นมีสรรพคุณระงับอาการปวด เป็นต้น (ข้อมูลจาก http://www.rspg.or.th/plants_data/herbs/herbs1-5.htm)

¹⁶ คณะกรรมการวิสามัญศึกษาผลดีและผลเสียของการบริโภคพืชกระท่อม. รายงานผลดีและผลเสียของการบริโภคพืชกระท่อม เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอว่าควรยกเลิกพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษประเภท 5 ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษหรือไม่

¹⁷ สยามไภยชัยพฤษ : ภูมิปัญญาของชาติ ภาควิชาเภสัชพฤกษศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ, 2538

ทั้ง 2 กลุ่มนี้ จะทำให้โปรตีนตกตะกอนได้เร็ว พืชที่ตกค้างอยู่ที่ปากแผลจึงตกตะกอนเร็วขึ้น ทำให้การกระจายเข้าสู่กระแสเลือดมีน้อยลง¹⁸

2.2.4 ฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาของพืชกระท่อม

สารสกัดจากพืชกระท่อมมีฤทธิ์ระงับปวด (Antinociceptives) ด้านอาการซึมเศร้า ฤทธิ์ระงับปวดอาจออกฤทธิ์ผ่านตัวรับสารฝิ่นที่ Supraspinal opioid system¹⁹ รวมทั้ง มีรายงานวิจัยทางเภสัชวิทยาและพิษวิทยาจากการทดลองในหนูขาวและหนูตะเภาพบว่า มิตราไจนิน (Mitragynine) ซึ่งเป็นแอลคาลอยด์สำคัญที่แยกได้จากใบกระท่อม มีฤทธิ์ระงับปวดในลักษณะเดียวกับแอลคาลอยด์ที่ได้จากยางฝิ่น เช่น มอร์ฟีน (Opiate - like action) แต่มีความแรงน้อยกว่ามอร์ฟีนประมาณ 10 เท่า ซึ่งหากได้รับประทานใบกระท่อมในปริมาณมาก ๆ จะทำให้มีเมื่อย และคลื่นไส้อาเจียน (เมากระท่อม) และถ้าหากได้รับประทานติดต่อกันนานๆ จะทำให้ปากแห้ง คอแห้ง ปัสสาวะบ่อย ท้องผูก นอนไม่หลับ น้ำหนักลด ผิวหนังดำเกรียม และถ้าหยุดรับประทานใบกระท่อมจะเกิดอาการถอนยา คือ น้ำตาไหล น้ำมูกไหล ปวดเมื่อยตามตัว และกล้ามเนื้อแขนขากระตุก จึงเห็นได้ว่าใบกระท่อมเป็นพืชประเภทสมุนไพรที่มีฤทธิ์ระงับปวดได้พอสมควร แต่อาจทำให้เสพติดได้เนื่องจากมีฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาล้าคล้ายกับมอร์ฟีน²⁰ อย่างไรก็ดี เมื่อเปรียบเทียบฤทธิ์ของกระท่อมกับมอร์ฟีนจะพบว่าการเสพกระท่อมจะไม่กระบบทางเดินหายใจ รวมทั้ง อาการขาดยาจะไม่ทรมาณเท่ากับการขาดมอร์ฟีน

2.2.5 ผลข้างเคียงที่เกิดจากการเสพพืชกระท่อม

การรับประทานใบกระท่อมช่วยให้ทำงานได้ทนเมื่อต้องทำงานกลางแจ้งมีแสงแดดจัด แต่จะเกิดอาการหนาวสั่นเวลาอากาศครึ้มฟ้าครึ้มฝน²¹ หากใช้กระท่อมเป็นประจำจะเกิดอาการติดกระท่อม ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างช้า ๆ โดยการเพิ่มขนาดปริมาณและความถี่ในการใช้ในระยะเวลาของการติดกระท่อม ผู้ใช้กระท่อมจะยังสามารทำงานหนักซึ่งไม่ต้องใช้ทักษะมากได้เป็นอย่างดี เมื่อการติดยาคำเนินไปนานขึ้น ผู้ติดกระท่อมจะหมดแรงลง สำหรับอาการขาดยาจะมีอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อและกระตุกแขน ขากระตุก ประกอบกับไม่มีแรง รู้สึกอ่อนเพลียจนไม่สามารถทำงานได้ จมูกแฉะ น้ำตาไหล

¹⁸ นิวัติ แก้วประดับ .สรุปคำบรรยายเรื่องพืชกระท่อมทางเภสัชวิทยา. รายงานการประชุมวิชาการ เรื่อง พืชกระท่อม : สมุนไพรหรือพืชเสพติด เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2546

¹⁹ สมสมร จิตตระการ. Power Point พืชกระท่อมหลักฐานทางวิทยาศาสตร์:นโยบายการแก้ปัญหา.นำเสนอใน คณะอนุกรรมการปฏิรูปกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดครั้งที่ 6/2556 เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 31 ตุลาคม 2556

²⁰ นิวัติ แก้วประดับ. กระท่อมยาระงับปวดหรือยาเสพติด(ออนไลน์) .แหล่งที่มา http://herbal.pharmacy.psu.ac.th/index.php?option=com_content&task=view&id=114&Itemid=43. เข้าถึงเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2556

²¹ สยาม โภษะพฤกษ์ : ภูมิปัญญาของชาติ ภาควิชาเภสัชพฤกษศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ. 2538

เบื่ออาหาร²² แต่ยังไม่เคยมีรายงานผู้เสียชีวิตกระทันหันก่อนปัญหาอาชญากรรมหรือก่อให้เกิดความรุนแรง และเมื่อพิจารณาเพิ่มเติมจะพบว่าหากผู้เสพกระท่อมมีการถอนยาจะมีการปวดกล้ามเนื้อปวดกระดูก อาจจะมีไอจาม น้ำมูกน้ำตาไหล เป็นต้น ซึ่งหากเทียบเคียงกับสุราแล้ว อาการติดสุรามีความรุนแรงมากกว่า โดยเฉพาะในกรณีที่มีการติดสุราเรื้อรังและต้องมีการถอนสุรา²³

จากการพิสูจน์ผลของพืชกระท่อมด้วยเอกลักษณ์คลื่นไฟฟ้าสมอง โดยเป็นการวิจัยด้านการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์²⁴ พบว่าหากมีการเคี้ยวพืชกระท่อมอย่างต่อเนื่อง ผู้เคี้ยวจะไม่อยากหยุด เมื่อหยุดเคี้ยวจะมีการอยากหรืออาการถอนทางด้านร่างกายร่วมด้วย เช่น ปวดเมื่อย ไม่กระปรี้กระเปร่า มีอาการหัวใจ ๆ หาวจนน้ำตาไหล เป็นต้น ซึ่งเป็นการยืนยันว่าการถอนการเสพพืชกระท่อมจะมีการไม่รุนแรงเปรียบเทียบกับได้กับการเคี้ยวหมากหรือกาแฟ ส่วนอาการทรมานทรมานหรือคลื่นคลั่งนั้น ไม่พบกับคนที่เคี้ยวใบกระท่อมเพียงอย่างเดียว ถึงแม้จะเคี้ยวไปจนตลอดชีวิต

2.3 การกำหนดฐานความผิดอาญาเกี่ยวกับพืชกระท่อมในประเทศไทย

2.3.1 ที่มาและวิวัฒนาการในการกำหนดความผิดอาญาเกี่ยวกับพืชกระท่อมในประเทศไทย

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) เสด็จขึ้นครองราชสมบัติ ได้มีการบัญญัติกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด²⁵ ให้โทษขึ้นเป็นครั้งแรก เนื่องจากได้ร่วมลงนามในสนธิสัญญานครเซกัวด้วยเรื่องฝิ่น เมื่อปี พ.ศ. 2455 แล้ว แต่ในทางปฏิบัติประเทศต่างๆ ที่ร่วมลงนาม รวมถึงประเทศไทยกลับไม่ได้ปฏิบัติตามข้อตกลง จึงต้องนำเอาข้อตกลงในสนธิสัญญานครเซกัว มาบรรจุลงในสนธิสัญญาสันติภาพแวร์ซายส์ ข้อ 295²⁶ ใหม่ว่าให้ทุกประเทศที่ร่วมลงนามในสัญญาสันติภาพฯ กำจัดการเสพยาเพื่อ

²² สิรินารถ วาสนะวัฒน์ (2544). เรื่องจริงของพืชกระท่อม .กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา.รายงานการประชุมวิชาการ เรื่อง พืชกระท่อม : สมุนไพรหรือพืชเสพติด เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2546

²³ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) (ข้อมูลทางสื่อออนไลน์) .แหล่งที่มา <http://www.thaihealth.or.th/healthcontent/healthtips/30084> ในระหว่างที่ผู้ดื่มทำการบำบัด ผู้ดื่มอาจมีอาการถอนพิษสุราสาเหตุเป็นเพราะว่าดื่มสุราต่อเนื่องมาเป็นเวลานานหลายปี ทำให้สมองของผู้ดื่มเกิดการเสพติด สมองจะติดสุรา ต้องดื่มปริมาณมากขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อให้ได้ความสุขเท่าเดิม หากหยุดดื่ม ก็จะเกิดอาการถอนตามมา เช่น ภายใน 6-8 ชั่วโมงแรกภายหลังการหยุดดื่ม ผู้ป่วยมักมีอาการระบบประสาทอัตโนมัติตื่นตัว เช่น คลื่นไส้ อาเจียน เหงื่อแตก ชีพจรเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูงขึ้น ประสาทตื่นตัว หรือภายใน 24-36 ชั่วโมงแรกภายหลังการหยุดดื่ม ผู้ป่วยมักมีอาการถอนสูงที่สุด หลังจากนั้นอาการก็ค่อย ๆ หายไปภายใน 3-4 วันหากเป็นกรณีที่มีอาการถอนรุนแรงสมควรได้รับการบำบัดรักษาภายในโรงพยาบาล

²⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เอกสิทธิ์ กุมารสิทธิ์ สถานวิจัยความเป็นเลิศด้านผลิตภัณฑ์ธรรมชาติและภาควิชาสรีรวิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. งานวิจัย เรื่อง การพิสูจน์ผลของพืชกระท่อมด้วยเอกลักษณ์คลื่นไฟฟ้าสมอง

²⁵ สะกดตามกฎหมายเดิมที่ใช้คำว่า “เสพยา”

²⁶ เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน ค.ศ. 1919

ความบันเทิงหรือการอื่นที่นอกวัตถุประสงค์เพื่อการแพทย์ การลงนามในสนธิสัญญานครเฮกฯ ทำให้รัฐบาลต้องตราพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2465 ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้เน้นการควบคุมฝิ่นและโคคา โดยระบุให้ “ฝิ่นยาแอลคาลอยด์ที่เกิดจากฝิ่นใบโคคาและแอลคาลอยด์จากใบโคคา และวัตถุที่แปรธาตุจากแอลคาลอยด์จากฝิ่นและโคคา” เป็นสิ่งเสพติดที่ผิดกฎหมายชัดเจน หากมีการลักลอบใช้โดยมิได้ขออนุญาต ก็จะได้รับบทลงโทษตามกฎหมายการที่รัฐผูกขาด ฝิ่นเช่นนี้ ก่อให้เกิดภาษีรายได้เข้าสู่พระคลังในรูปของภาษีฝิ่นและใบอนุญาตต่าง ๆ อันเนื่องมาจากฝิ่นมากมาย แต่ก็ยังไม่ปรากฏในระบอบนี้ ว่าพืชกระท่อมได้ถูกกำหนดให้เป็นสิ่งเสพติดแต่อย่างใด ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2474 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 7) เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ของประเทศ และในปีถัดมา พ.ศ. 2475 เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยรัฐบาลได้มีการขึ้นทะเบียนคนเสพยาฝิ่นในปี พ.ศ. 2477 ซึ่งในประกาศระบุว่า เป็นการให้โอกาสสุดท้ายแก่ผู้เสพยาให้มาขึ้นทะเบียน และในปีนี้เองที่พระราชบัญญัติกัญชา พ.ศ. 2477 ได้กำหนดให้ กัญชาเป็นยาเสพติดให้โทษที่จะต้องได้รับการควบคุม เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2477 ภายใตสนธิสัญญานครเฮกฯ ด้วยเรื่องฝิ่น และตามข้อมติในการประชุม ณ กรุงเจนีวา ว่าด้วยเรื่องการควบคุมสารเสพติด หรือ Geneva International Convention on Narcotics Control²⁷ ในปี ค.ศ. 1925 ว่า กัญชา หรือ Indian hemp สมควรถูกควบคุมด้วย

จะเห็นได้ชัดเจนว่าจากการที่มีการประกาศใช้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดทั้ง 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2465 และพระราชบัญญัติกัญชา พ.ศ. 2477 มิได้มีการประกาศให้พืชกระท่อมเป็นยาเสพติดที่ผิดกฎหมายแต่อย่างใด แต่ต่อมาในสมัยสงครามมหาเอเชียบูรพา ในปี พ.ศ. 2485 เกิดภาวะข้าวยากหมากแพง ผู้คนที่ขึ้นทะเบียนเสพยาฝิ่นเดิมจึงหันไปใช้พืชกระท่อมซึ่งสามารถหาได้ง่าย เพราะมีอยู่ทั่วไปแทนการเข้าโรงยาฝิ่น ทำให้รายได้ของรัฐลดลงเป็นจำนวนมาก ดังนั้น รัฐบาลจึงมีการตราพระราชบัญญัติพืชกระท่อม พ.ศ. 2486 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขจัดคู่แข่งของฝิ่น เนื่องจากฝิ่นที่รัฐเป็นผู้ผูกขาดฝิ่นทุก ฝิ่นดิบ มีราคาแพง ทำให้คนหันมาสูบพืชกระท่อมแทนฝิ่น จึงเห็นได้ว่าแท้ที่จริงการมีพระราชบัญญัติพืชกระท่อม พ.ศ. 2486 มีเหตุผลและหลักการทางการค้าทางภาษีของรัฐ หาใช่เพราะเหตุผลที่พืชกระท่อมเป็นพืชเสพติดเองไม่²⁸ แต่รัฐบาลในยุคนั้นได้แถลงต่อสภาในการตราพระราชบัญญัติพืชกระท่อม พ.ศ. 2486 ไว้ว่า

²⁷ มติได้นำสนธิสัญญาว่าด้วยเรื่องฝิ่นและโคคา อีก 25 ฉบับ รวมไว้ด้วยกัน (25 Convention with the opiates and cocaine)

²⁸ คณะกรรมาธิการ วิสามัญศึกษาผลดีและผลเสียของการบริโภคพืชกระท่อม เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอว่าควรยกเลิกพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษประเภท 5 ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษหรือไม่, รายงานการศึกษาเรื่องผลดี และผลเสียของการบริโภคพืชกระท่อม เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอว่าควรยกเลิกพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษประเภท 5 ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษหรือไม่, 2546

“ด้วยกระท่อมเป็นพฤษชาติชนิดหนึ่ง ใบมีรสมีนเมาคล้ายฝิ่น ด้วยปรากฏว่าประชาชนชาวไทยนิยมเสพกันแพร่หลายมาก การเสพใบกระท่อมเป็นการให้โทษแก่ร่างกาย โดยทำให้ผู้เสพติดและเกิดอาการมึนเมา ท้องอืด เบื่ออาหาร เป็นโรคหัวใจอ่อน และโรคประสาทตื่นเต้น เพราะฉะนั้นจึงควรมีบทบัญญัติ บังคับห้ามการปลูก การไว้ในครอบครอง การพาเข้าและส่งออกซึ่งใบกระท่อม และส่วนต่างๆ ของกระท่อม ทั้งนี้เพื่อคุ้มครอง ป้องกัน ความปลอดภัยของประชาชน ให้เกิดผลดีต่อไป”²⁹

พระราชบัญญัติพืชกระท่อม พุทธศักราช 2486³⁰ ได้กำหนดให้พืชกระท่อมเป็นสิ่งเสพติดให้โทษ สรุปสาระสำคัญได้ว่า พืชกระท่อมหมายความว่าความรวมถึงทุกส่วนของพืชกระท่อมและห้ามมิให้ผู้ใดเสพ ปลูก มี ชื่อ ขาย ให้ หรือแลกเปลี่ยนพืชกระท่อม เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานเพื่อประโยชน์ในการประกอบโรคศิลป์หรือวิทยาศาสตร์³¹ ซึ่งพิจารณาได้ว่า การประกาศใช้พระราชบัญญัติพืชกระท่อม พุทธศักราช 2486 ดังกล่าว รัฐยังยอมให้พืชกระท่อมใช้ประโยชน์ในการประกอบโรคศิลป์ได้ โดยให้ขอใบอนุญาตเป็นกรณี ๆ ไป จึงหมายความว่า สามารถนำไปใช้ได้หากเกี่ยวข้องกับการกระทำเพื่อประกอบการรักษาโรค เนื่องจากในสังคมดั้งเดิมมีการใช้พืชกระท่อมเป็นยาสมุนไพรและรักษาโรคตามกฎกระทรวงสาธารณสุขออกตามความในพระราชบัญญัติพืชกระท่อม พุทธศักราช 2486 กำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การขออนุญาตนำเข้า ปลูก มี ชื่อ ขาย ให้ หรือแลกเปลี่ยนพืชกระท่อมโดยให้ยื่นคำขออนุญาตต่ออธิบดีกรมสาธารณสุข³²

ต่อมาเมื่อประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ³³ จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522³⁴ ซึ่งเป็นกฎหมายควบคุมยาเสพติดให้โทษที่บังคับใช้มาจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961

²⁹ เอกสารเผยแพร่ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. พืชกระท่อมในสังคมไทย. 2548

³⁰ พระราชบัญญัติพืชกระท่อม พุทธศักราช 2486 ตราไว้ ณ วันที่ 27 มกราคม พุทธศักราช 2486 โดยสภาผู้แทนราษฎรมีวัตถุประสงค์ในการตรากฎหมายนี้เพื่อคุ้มครองสุขภาพของประชาชนจึงได้บัญญัติให้พืชกระท่อมเป็นสิ่งให้โทษแก่ผู้เสพ

³¹ สะกดตามกฎหมายเดิมที่ใช้คำว่า “โรคศิลป์หรือวิทยาศาสตร์”

³² ข้อ 1 ของกฎกระทรวงสาธารณสุขออกตามความในพระราชบัญญัติพืชกระท่อม พุทธศักราช 2486 บัญญัติว่า

“ผู้ใดประสงค์จะขออนุญาต

(1) นำเข้าในราชอาณาจักรหรือส่งออกนอกราชอาณาจักรซึ่งพืชกระท่อมตามมาตรา 4

(2) ปลูกหรือมีพืชกระท่อมเพื่อประโยชน์ในการประกอบโรคศิลป์หรือวิทยาศาสตร์ตามมาตรา 5

(3) ชื่อ ขาย ให้หรือแลกเปลี่ยนพืชกระท่อมเพื่อประโยชน์ในการประกอบโรคศิลป์หรือวิทยาศาสตร์ตามมาตรา 5

ให้ยื่นคำขออนุญาตตามแบบ พ.ก.1 พ.ก.2 หรือ พ.ก.3 ท้ายกฎนี้ ต่ออธิบดีกรมสาธารณสุข แล้วแต่กรณี”

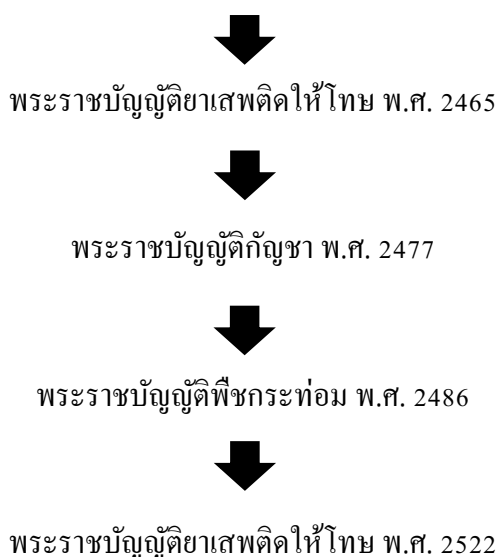
³³ โปรดดูหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

³⁴ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 96 ตอนที่ 63 ก ลงวันที่ 27 เมษายน 2522 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2522 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

(The Single Convention on Narcotic Drugs, 1961) ที่ประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ จึงได้มีการบัญญัติเพิ่มเติม นอกเหนือจากข้อกำหนดในอนุสัญญาฯ ดังกล่าว โดยกำหนดให้พืชกระท่อมเป็นยาเสพติดตามกฎหมาย ฉบับนี้ พร้อมกับยกเลิกพระราชบัญญัติพืชกระท่อม พ.ศ. 2486 โดยมีเหตุผลว่าเนื่องจาก “พืชกระท่อม” มีการบัญญัติเป็นพืชเสพติดมาแต่เดิม ดังนั้น เมื่อมีการยกเลิกพระราชบัญญัติพืชกระท่อม พ.ศ. 2486 จึงควร กำหนดให้พืชกระท่อมอยู่ในบัญชีประเภท 5 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ด้วย ทำให้ พืชกระท่อมมีการควบคุมทั้งการเพาะปลูก การนำเข้า การส่งออก การจำหน่าย การครอบครอง รวมถึง การเสพ ส่งผลให้กระท่อมซึ่งเป็น ไม้ยืนต้นที่พบมากในประเทศไทย และเป็นพืชที่ใช้ในวิถีชีวิตดั้งเดิม โดยเฉพาะของคนในภาคใต้เป็นพืชต้องห้ามตามกฎหมายจนถึงปัจจุบัน

สรุปความเป็นมาของกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดในประเทศไทย

ประเทศไทยลงนามในสนธิสัญญานครเสกवादด้วยเรื่องฝิ่น เมื่อ พ.ศ. 2455

2.3.2 ความผิดและโทษทางอาญาเกี่ยวกับพืชกระท่อม

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้บัญญัติให้พืชกระท่อมเป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท 5 ในประเภทเดียวกันกับฝิ่น ฝิ่น กัญชา และเห็ดขี้ควาย ที่ต้องห้ามมิให้มีการผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก มีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย และมีไว้ในครอบครอง เว้นแต่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ ให้ความเห็นชอบต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในการอนุญาตให้กระทำการนั้นได้ รวมทั้ง ห้าม มิให้เสพพืชกระท่อมด้วย มิฉะนั้น จะถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

2.3.2.1 ความผิดเกี่ยวกับพืชกระท่อม

ความผิดเกี่ยวกับพืชกระท่อมในการกระทำความผิดต่าง ๆ มีดังนี้

1) ห้ามทำการผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีพืชกระท่อมไว้ในครอบครอง เพื่อจำหน่าย เว้นแต่รัฐมนตรีจะได้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ และการมีพืชกระท่อมไว้ในครอบครองมีปริมาณตั้งแต่สิบกิโลกรัมขึ้นไป ให้ถือว่ามิไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย (มาตรา 26)

2) ห้ามมิให้มีการเสพพืชกระท่อม (มาตรา 57)

3) กรณีจำเป็นและมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดเสพพืชกระท่อมในสถานใด ๆ หรือยานพาหนะ ให้พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มีอำนาจตรวจ หรือทดสอบ หรือสั่งให้รับการตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้นมียาเสพติดให้โทษดังกล่าวอยู่ในร่างกายหรือไม่ (มาตรา 58/1)

2.3.2.2 บทกำหนดโทษเกี่ยวกับพืชกระท่อม

บทกำหนดโทษสำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับพืชกระท่อมในข้อหาต่าง ๆ มีดังนี้

1) ห้ามทำการผลิต นำเข้า หรือส่งออกพืชกระท่อม มิฉะนั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท (มาตรา 75)

2) ห้ามมิพืชกระท่อมไว้ในครอบครอง มิฉะนั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 76)

3) ห้ามจำหน่ายหรือมิไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายพืชกระท่อม ผู้ที่ฝ่าฝืนโดยครอบครองในปริมาณต่ำกว่า 10 กิโลกรัม ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ(มาตรา 76/1 วรรคหนึ่ง) แต่ถ้าหากมีพืชกระท่อมปริมาณตั้งแต่ 10 กิโลกรัมขึ้นไป จะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท (มาตรา 76/1 วรรคสอง)

4) ห้ามเสพพืชกระท่อม มิฉะนั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท (มาตรา 92)

2.3.2.3 ความผิดและบทกำหนดโทษยาเสพติดให้โทษประเภท 5 ระหว่างกัญชา พืชฝิ่น และเห็ดขี้ควาย กับพืชกระท่อม

หากพิจารณาความผิดเกี่ยวกับพืชกระท่อมจะพบว่า พืชกระท่อมเป็นยาเสพติดประเภท 5 ซึ่งมีความผิดประเภทเดียวกันกับกัญชา พืชฝิ่น และเห็ดขี้ควาย แต่พืชกระท่อมเป็นยาเสพติดชนิดเดียวที่มีบทกำหนดโทษต่ำกว่ากัญชา พืชฝิ่น และเห็ดขี้ควายหลายเท่าตัวดังจะเห็นได้จากตารางเปรียบเทียบความผิดและบทกำหนดโทษยาเสพติดให้โทษประเภท 5 ระหว่างกัญชา พืชฝิ่น และเห็ดขี้ควาย กับพืชกระท่อม ดังนี้

ความผิดและ บทกำหนดโทษ	กัญชา พืชฝิ่น และเห็ดขี้ควาย		พืชกระท่อม	
	จำคุก	ปรับ	จำคุก	ปรับ
ผลิต นำเข้า หรือ ส่งออก (มาตรา 75)	ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่สองปี ถึงสิบห้าปี	ปรับตั้งแต่ สองแสนบาทถึง หนึ่งล้านห้าแสน บาท	ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสองปี	ปรับไม่เกิน สองแสนบาท
มีไว้ในครอบครอง (มาตรา 76)	ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินห้าปี	ปรับไม่เกิน หนึ่งแสนบาท	ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหนึ่งปี	ปรับไม่เกิน สองหมื่นบาท
จำหน่ายหรือ มีไว้ในครอบครอง เพื่อจำหน่าย (มาตรา 76/1)	กรณีมีปริมาณ <u>ต่ำกว่า 10 กิโลกรัม</u> ต้องระวางโทษ จำคุกสองปีถึงสิบปี	ปรับตั้งแต่ สี่หมื่นบาทถึง สองแสนบาท	กรณีมีปริมาณ <u>ต่ำ</u> <u>กว่า 10 กิโลกรัม</u> ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสองปี	ปรับไม่เกิน สี่หมื่นบาท
	กรณีมีตั้งแต่ <u>10 กิโลกรัมขึ้นไป</u> ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่สองปี ถึงสิบห้าปี	และปรับตั้งแต่สอง แสนบาท ถึง หนึ่งล้านห้าแสน บาท	กรณีมีปริมาณ <u>ตั้งแต่ 10 กิโลกรัม</u> <u>ขึ้นไป</u> ต้องระวาง โทษจำคุกไม่เกิน สองปี	ปรับไม่เกิน สองแสนบาท

ความผิดและ บทกำหนดโทษ	กัญชา พืชฝิ่น และเห็ดขี้ควาย		พืชกระท่อม	
	จำคุก	ปรับ	จำคุก	ปรับ
เสพ (มาตรา 92)	ต้องระวางโทษ จำคุกไม่หนึ่งปี	ปรับไม่เกิน สองหมื่นบาท	ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน หนึ่งเดือน	ปรับไม่เกิน สองพันบาท

2.4 แนวทางการพิจารณากเลิพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษ

การกำหนดให้การกระทำอย่างใด ๆ เป็นความผิดอาญา ต้องมีการพิจารณาว่า การกระทำนั้น เห็นได้ชัดว่าเป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนต่อบุคคลอื่นหรือสังคมและสังคมมีอำนาจให้อภัยต่อการกระทำนั้นได้ รวมทั้งไม่มีมาตรการที่เหมาะสมอย่างอื่นแล้วนอกจากการใช้กฎหมายอาญากับกรณีที่เกิดขึ้น³⁵ ซึ่งขัดต่อข้อเท็จจริงที่ยังคงมีการใช้พืชกระท่อมในบางพื้นที่จนกลายเป็นวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นประกอบกับยังใช้เป็นสมุนไพรในการรักษาบางโรคอีกด้วย

2.4.1 แนวคิดในการยกเลิกความผิดฐานเสพและครอบครองพืชกระท่อม

ปัจจุบันกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้มีการนำมาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหเกี่ยวกับพืชกระท่อมเกินความจำเป็นและมีความรุนแรงที่ไม่ได้สัดส่วน ผู้กระทำความผิดบางกลุ่มเป็นเพียงผู้เสพแต่ไม่ได้เป็นผู้ก่อให้เกิดอาชญากรรมที่เป็นอันตรายต่อสังคม หรือไม่ใช่ผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ที่มีผลประโยชน์จากยาเสพติดมากมายมหาศาล ดังนั้น จึงควรมีการพิจารณากำหนดโทษอาญาเกี่ยวกับยาเสพติดบางชนิดใหม่และควรมีการพิจารณาลดทอนความเป็นอาชญากรรม (Decriminalization) ของการกระทำเกี่ยวกับยาเสพติดให้ได้สัดส่วนและมีความเหมาะสมกับการกระทำนั้น ๆ เช่น กรณีเป็นผู้เสพต้องมีการดูแลบำบัดฟื้นฟูเสมือนผู้ป่วยโดยเน้นการให้บริการทางสาธารณสุขมากกว่าการบังคับใช้กฎหมายเพื่อลงโทษ ส่วนผู้ค้ารายย่อยอาจจะต้องมีการปรับทัศนคติเพื่อลดการกระทำความผิดซ้ำ และสามารถกลับเข้าสู่สังคมใช้ชีวิตได้ตามปกติต่อไปมิใช่เน้นการลงโทษเป็นหลัก ดังนี้

1) หลักการในการลดทอนความเป็นอาชญากรรมทางอาญา (Decriminalization) เกี่ยวกับยาเสพติดไม่ใช่เป็นการให้กระทำเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างเสรี โดยไม่มีการควบคุม แต่การลดทอนความเป็นอาชญากรรมทางอาญา (Decriminalization) เกี่ยวกับยาเสพติดบางประเภทหรือการใช้ในบางลักษณะ เป็นการผ่อนผันสำหรับการกระทำเกี่ยวกับยาเสพติดบางประเภท ที่มีลักษณะไม่ร้ายแรง โดยต้องมี

³⁵ เกียรติจิกร วัจนะสวัสดิ์. (2546). คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1. หน้า 4

การควบคุมหรือมีการกำหนดหลักเกณฑ์บางประการให้บุคคลต้องปฏิบัติ เพื่อให้สามารถจำกัดและควบคุมมิให้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม

2) พืชเสพติดบางประเภทที่กฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญานั้น หากพิจารณาจากหลักการทางวิชาการจะพบว่าเป็นพืชที่มีได้มีพิษร้ายแรง แต่กลับมีประโยชน์ในด้านการรักษาหรือบรรเทาอาการเจ็บปวดต่าง ๆ ซึ่งหากมีการพัฒนาศึกษาวิจัยถึงสรรพคุณที่อยู่ในพืชเสพติดนั้น จะเป็นประโยชน์อย่างมากในทางการแพทย์ ดังนั้น การกำหนดให้พืชเสพติด เช่น พืชกระท่อมเป็นยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายจึงอาจไม่เหมาะสม เนื่องจากความจริงแล้วพืชกระท่อมมีสารเสพติดชนิดอ่อน การกำหนดให้พืชกระท่อมเป็นยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายก็เป็นอุปสรรคที่สำคัญในการนำมาใช้ประโยชน์ เช่น นำมาใช้ในการวิจัยทางการแพทย์ หรือนำมาพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้

3) ไม่มีหลักฐานยืนยันว่าพืชกระท่อมส่งกระทบอย่างรุนแรงต่อผู้ใช้หรือสังคม ประกอบกับพืชกระท่อมเป็นพืชที่เกิดขึ้นได้เองโดยทั่วไปตามธรรมชาติ และการบริโภคพืชกระท่อมก็สามารถเกิดขึ้นได้ในวิถีชีวิตท้องถิ่น การให้ความรู้เกี่ยวกับผลดีผลเสีย การควบคุมปริมาณการบริโภคพืชกระท่อม จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ภาครัฐจะต้องดำเนินการมากกว่าการบังคับใช้กฎหมายและการลงโทษ อีกทั้ง พืชกระท่อมมีสรรพคุณทางยาและมีฤทธิ์เป็นสมุนไพรแก้โรคต่าง ๆ ได้หากมีการนำมาใช้อย่างถูกวิธี อาทิเช่น โรคท้องเสีย ระบายอาการปวด รวมถึง สามารถรักษาแผลในกระเพาะอาหารได้ ดังนั้น การบังคับใช้กฎหมายจึงควรมุ่งไปเพื่อป้องกันและปราบปรามการนำไปใช้ในทางที่ผิด และเปิดโอกาสให้สามารถนำไปใช้ได้ตามวิถีชีวิตประจำวันที่มีใช้เพื่อการค้าหรือการนำไปใช้ในทางที่ผิด

4) ความผิดฐานเสพพืชกระท่อม ผู้เสพพืชกระท่อมจะมีการตรวจพิสูจน์ยาก เพราะยังไม่มีชุดตรวจเบื้องต้นที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ผู้เสพส่วนใหญ่จึงถูกจับกุมในข้อหาครอบครอง เนื่องจากผู้เสพยาจะมีการพกพาใบกระท่อมติดตัวไปด้วย จากสถิติการจับกุมข้อหาครอบครองพืชกระท่อม และเสพพืชกระท่อมจะพบว่า จำนวนการจับกุมคดีครอบครองพืชกระท่อมมีจำนวนสูงที่สุด บุคคลเหล่านั้นจึงถูกดำเนินคดีในข้อหาครอบครองพืชกระท่อม รัฐต้องใช้ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ และเวลาในการดำเนินคดีกับผู้ครอบครองพืชกระท่อมซึ่งถือได้ว่าเป็นความผิดเล็กน้อย (มีบทกำหนดโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท) แทนที่จะใช้เวลาในการดำเนินคดียาเสพติดร้ายสำคัญให้มีประสิทธิภาพ ผู้ต้องหาส่วนใหญ่เป็นผู้เสพที่มีใบกระท่อมไว้ในครอบครองเพื่อการเสพของตนเอง (Personal use)

2.4.2 ความหมายของคำว่ายาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

พืชเสพติดบางประเภทที่กฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญา หากพิจารณาจากหลักการทางวิชาการจะพบว่า พืชเสพติดเหล่านั้นมิได้มีพิษร้ายแรงแต่กลับมีประโยชน์ในการรักษาหรือบรรเทาอาการเจ็บปวดต่าง ๆ ซึ่งหากมีการพัฒนาศึกษาวิจัยถึงสรรพคุณที่อยู่ในพืชเสพติดนั้นจะเป็นประโยชน์อย่างมากในทางการแพทย์ ดังนั้น การกำหนดให้พืชเสพติด เช่น พืชกระท่อมเป็นยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายจึงอาจไม่เหมาะสมนัก เพราะจะเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการนำพืชกระท่อมมาวิจัยและพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ได้ จึงต้องมีการศึกษาถึงคุณสมบัติของพืชกระท่อมว่าควรอยู่ในลักษณะของการเป็นวัตถุออกฤทธิ์มากกว่าการกำหนดให้พืชกระท่อมเป็นยาเสพติดให้โทษตามกฎหมาย เพื่อเอื้อต่อประโยชน์ในการนำมาเป็นพืชสมุนไพรด้วย ดังนั้น การพิจารณาถึงลักษณะของ “ยาเสพติด” และ “วัตถุออกฤทธิ์” จึงต้องมีการพิจารณาว่าสารที่มีลักษณะหรือคุณสมบัติใดบ้างที่ควรกำหนดให้เป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายโดยพิจารณาความร้ายแรงของสารเสพติดที่มีต่อร่างกายและผลกระทบต่อสังคมประกอบกับพิจารณาอนุสัญญาแห่งสหประชาชาติด้านยาเสพติด (United Nations Drug Conventions) เกี่ยวกับข้อกำหนดการควบคุมยาเสพติดสากล³⁶ ทั้งอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติด ค.ศ. 1961 และพิธีสารแก้ไขอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961, ค.ศ. 1972 อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ปี ค.ศ. 1971 และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ดังนี้

(1) “ยาเสพติด” พิจารณาความรุนแรงที่จะเกิดขึ้น โดยเริ่มจากสารเสพติดที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้เสพและผลกระทบต่อสังคมโดยไม่มีประโยชน์ในทางการแพทย์ สารเสพติดที่สามารถนำไปใช้ในทางที่ผิดและนำไปใช้ในลักษณะที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายได้ จนถึง สารเสพติดที่มีแนวโน้มในการใช้ในทางที่ผิดและอาจจะก่อให้เกิดอันตรายได้ รวมถึง การคำนึงถึงเจตนารมณ์ในการป้องกันอันตรายต่อสังคมอันเป็นหลักการตามหลักกฎหมายอาญาคด้วย โดยต้องพิจารณาจากข้อมูลและการศึกษาทางวิทยาศาสตร์เป็นสำคัญ

(2) “วัตถุออกฤทธิ์” พิจารณาความรุนแรงที่จะเกิดต่อสุขภาพเป็นสำคัญ โดยเริ่มจากสารที่มีความเสี่ยงอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพและมีข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์เพื่อบำบัดรักษาโรค สารที่มีแนวโน้มก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อสุขภาพและมีประโยชน์ในการบำบัดรักษาโรคพอสมควร จนถึงสารที่มีแนวโน้มก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อสุขภาพไม่มากและมีประโยชน์ในการบำบัดรักษาโรคเป็นอย่างดี

³⁶ หน่วยงานความร่วมมือด้านนโยบายยาเสพติดระหว่างประเทศ เครือข่ายสากลส่งเสริมวัตถุประสงค์และการเปิดพื้นที่ในการอภิปรายนโยบายยาเสพติด. (2557). คู่มือนโยบายยาเสพติด. หน้า 122 – 124

ความแตกต่างของยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ในกฎหมายไทย

ยาเสพติด	วัตถุออกฤทธิ์
<u>พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ</u> <u>พ.ศ. 2522</u>³⁷ “ยาเสพติดให้โทษ” หมายความว่า สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับมีอาการถอนยาเมื่อขาดยามีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลงกับให้รวมตลอดถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่ (มาตรา 4)	<u>พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์</u> <u>ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518</u>³⁸ “วัตถุออกฤทธิ์” หมายความว่า วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นสิ่งธรรมชาติหรือที่ได้จากสิ่งธรรมชาติ หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นวัตถุสังเคราะห์ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 4)

³⁷ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้กำหนดคำนิยามของคำว่า “ยาเสพติดให้โทษ” ในลักษณะของการกำหนดขอบเขตองค์ประกอบของยาเสพติดให้โทษ โดยได้กำหนดคุณสมบัติของยาเสพติดให้โทษไว้ มีลักษณะเป็นหลักเกณฑ์ทั่วไปแล้วได้กำหนดให้ต้องการระบุชื่อของยาเสพติดให้โทษ โดยให้รัฐมนตรีเป็นผู้ประกาศกำหนด

³⁸ พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ได้กำหนดบทนิยามไว้โดยกำหนดเพียงภาพกว้างของวัตถุออกฤทธิ์ไว้ว่า เป็นได้ทั้งสิ่งธรรมชาติและสิ่งสังเคราะห์ โดยมีได้กำหนดขอบเขตหรือคุณสมบัติอย่างอื่นที่จะบ่งชี้ลักษณะของวัตถุออกฤทธิ์ไว้ แต่ได้กำหนดให้มีการระบุชื่อวัตถุออกฤทธิ์ว่าคือสารใดบ้าง โดยให้รัฐมนตรีเป็นผู้ประกาศกำหนด

2.4.3 ความหมายของคำว่าสมุนไพร

การพิจารณาว่าพืชกระท่อมไม่ควรกำหนดให้เป็นยาเสพติดให้โทษแต่ควรกำหนดเป็นพืชสมุนไพรนั้น จึงต้องมีการศึกษาถึงคุณสมบัติที่แท้จริงของสมุนไพรว่ามีลักษณะอย่างไร ดังนี้

2.4.3.1 ความหมายของคำว่าสมุนไพร

(1) สมุนไพร หมายถึง "ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ ได้จาก พืช สัตว์ และแร่ธาตุ ที่ใช้เป็นยา หรือผสมกับสารอื่นตามตำรับยา เพื่อบำบัดโรคต่างๆ บำรุงร่างกาย หรือใช้เป็นยาพิษหากนำเอาสมุนไพร ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปมาผสมรวมกัน ซึ่งจะเรียกว่า ยา ในตำรับยา นอกจากพืชสมุนไพรแล้วยังอาจ ประกอบด้วยสัตว์และแร่ธาตุอีกด้วย เราเรียกพืช สัตว์ หรือแร่ธาตุที่เป็นส่วนประกอบของยานี้ว่า เกสซ์วัตถุดิบพืชสมุนไพรบางชนิด เช่น เร่ว กระวาน กานพลู และจันทน์เทศ เป็นต้น³⁹

(2) สมุนไพร ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 หมายถึง พืชที่ใช้ทำเป็นเครื่องยา สมุนไพรกำเนิดมาจากธรรมชาติและมีความหมายต่อชีวิตมนุษย์โดยเฉพาะในทางสุขภาพ อันหมายถึงทั้งการส่งเสริมสุขภาพและการรักษาโรค ความหมายของยาสมุนไพรในพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 ได้ระบุว่า ยาสมุนไพร หมายความว่า ยาที่ได้จากพฤกษชาติสัตว์หรือแร่ธาตุ ซึ่งมีได้ผสมปรุงหรือแปรสภาพ เช่น พืชก็ยังเป็นส่วนของราก ลำต้น ใบ ดอก ผล และจากส่วนอื่นๆ ซึ่งมีได้ผ่านขั้นตอนการแปรรูปใด ๆ แต่ในทางการค้า สมุนไพรมักจะถูกดัดแปลงในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ถูกหั่นให้เป็นชิ้นเล็กลงบดเป็นผงละเอียด หรืออัดเป็นแท่งแต่ในความรู้สึกของคนทั่วไปเมื่อกล่าวถึงสมุนไพรมักนึกถึงเฉพาะต้นไม้ที่นำมาใช้เป็นยาเท่านั้น⁴⁰

2.4.3.2 คุณสมบัติของพืชสมุนไพร⁴¹ โดยนับตั้งแต่โบราณก็ทราบกันดีว่ามีคุณค่าทางยามากมาย ซึ่งเชื่อกันอีกด้วยว่า ต้นพืชต่าง ๆ ก็เป็นพืชที่มีสารที่เป็นตัวยาด้วยกันทั้งสิ้นเพียงแต่ว่าพืชชนิดไหนจะมีคุณค่าทางยามากน้อยไปกว่ากันเท่านั้น ซึ่งพืชสมุนไพร หรือวัตถุดิบ หรือตัวยาสสมุนไพรมี แบ่งออกเป็น 5 ประการ ดังนี้

- (1) รูป ได้แก่ ใบไม้ ดอกไม้ เปลือกไม้ แก่นไม้ กระพี้ไม้ รากไม้ เมล็ด
- (2) สี มองแล้วเห็นว่าเป็นสีเขียวใบไม้ สีเหลือง สีแดง สีส้ม สีม่วง สีนํ้าตาล สีดำ
- (3) กลิ่น ให้รู้ว่ามีกลิ่น หอม เหม็น หรือกลิ่นอย่างไร

³⁹ <https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%AA%E0%B8%A1%E0%B8%B8%E0%B8%99%E0%B9%84%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0.B8.84.E0.B8.A7.E0.B8.B2.E0.B8.A1.E0.B8.AB.E0.B8.A1.E0.B8.B2.E0.B8.A2>

⁴⁰ พจนานุกรม ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542

⁴¹ เอมอร ตรีภิญโญศ.กีนล้างพิษโรคยา .กรุงเทพฯ : ไพลิน. 2551.

(4) รส ให้รู้ว่ามิรสอย่างไร รสจืด รสฝาด รสขม รสเค็ม รสหวาน รสเปรี้ยว รสเย็น

(5) ชื่อ ต้องรู้ว่ามิชื่ออะไรในพืชสมุนไพรนั้น ๆ ให้รู้ว่า จิงเป็นอย่างไร ข่า เป็นอย่างไร ใบจีเหล็กเป็นอย่างไร

2.4.3.3 ประเภทของยาเภสัชวัตถุ

ในพระราชบัญญัติยาฉบับที่ 3 ปีพุทธศักราช 2522 ได้แบ่งยาที่ได้จากเภสัชวัตถุนี้ไว้เป็น 2 ประเภทคือ

(1) ยาแผนโบราณ หมายถึง ยาที่ใช้ในการประกอบโรคศิลปะแผนโบราณหรือในการบำบัดโรคของสัตว์ ซึ่งมีปรากฏอยู่ในตำรายาแผนโบราณที่รัฐมนตรีประกาศ หรือยาที่รัฐมนตรีประกาศให้เป็นยาแผนโบราณ หรือได้รับอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนตำรับยาเป็นยาแผนโบราณ

(2) ยาสมุนไพร หมายถึง ยาที่ได้จากพืชสัตว์แร่ธาตุที่ยังมิได้ผสมปรุงหรือแปรสภาพสมุนไพรนอกจากจะใช้เป็นยาแล้ว ยังใช้ประโยชน์เป็นอาหาร ใช้เตรียมเป็นเครื่องดื่ม ใช้เป็นอาหารเสริม เป็นส่วนประกอบในเครื่องสำอาง ใช้แต่งกลิ่น แต่งสีอาหารและยา ตลอดจนใช้เป็นยาฆ่าแมลงอีกด้วย ในทางตรงกันข้าม มีสมุนไพรจำนวนไม่น้อยที่มีพิษ ถ้าใช้ไม่ถูกวิธีหรือใช้เกินขนาดจะมีพิษถึงตายได้ ดังนั้นการใช้สมุนไพรจึงควรใช้ด้วยความระมัดระวังและใช้อย่างถูกต้อง ปัจจุบันมีการค้นคว้าในการนำสมุนไพรมาใช้พัฒนาประเทศมากขึ้น

2.4.3.4 บทบาททางเศรษฐกิจ

สมุนไพรเป็นส่วนหนึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนิน โครงการสมุนไพรกับสาธารณสุขมูลฐาน โดยเน้นการนำสมุนไพรมาใช้บำบัดรักษาโรคใน สถานบริการสาธารณสุขของรัฐมากขึ้น และ ส่งเสริมให้ปลูกสมุนไพรเพื่อใช้ภายในหมู่บ้านเป็นการสนับสนุนให้มีการใช้สมุนไพรมากยิ่งขึ้น อันเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยประเทศชาติประหยัดเงินตราในการสั่งซื้อยาสำเร็จรูปจากต่างประเทศได้ปีละเป็นจำนวนมาก

2.4.3.5 การศึกษาเพิ่มเติม

ปัจจุบันมีผู้พยายามศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนายาสมุนไพรให้สามารถนำมาใช้ในรูปแบบที่สะดวกยิ่งขึ้น เช่น นำมาบดเป็นผงบรรจุแคปซูล ดอกเป็นยาเม็ด เตรียมเป็นครีมหรือยาขี้ผึ้งเพื่อใช้ทาภายนอก เป็นต้น ในการศึกษาวิจัยเพื่อนำสมุนไพรมาใช้เป็นยาแผนปัจจุบันนั้น ได้มีการวิจัยอย่างกว้างขวาง โดยพยายามสกัดสารสำคัญจากสมุนไพรเพื่อให้ได้สารที่บริสุทธิ์ ศึกษาคุณสมบัติทางด้านเคมี ฟิสิกส์ของสารเพื่อให้ทราบว่าเป็นสารชนิดใด ตรวจสอบฤทธิ์ด้านเภสัชวิทยาในสัตว์ทดลองเพื่อดูให้ได้ผลดีในการรักษาโรคหรือไม่เพียงใด ศึกษาความเป็นพิษและผลข้างเคียง เมื่อพบว่าสารชนิดใดให้ผลในการรักษาที่ดี โดยไม่มีพิษหรือมีพิษข้างเคียงน้อยจึงนำสารนั้นมาเตรียมเป็นยาในรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อทดลองใช้ต่อไป

2.5 แนวโน้มของประเทศไทยในการยกเลิกพืชกระท่อมออกจากพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

หากพิจารณาถึงแนวโน้มของประเทศไทยในการทบทวนการกำหนดโทษเกี่ยวกับพืชกระท่อมที่มีความชัดเจนอาจจะเริ่มในปี พ.ศ.2545 โดยวุฒิสภาเคยแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยได้มีรายงานการศึกษา เรื่อง ปัญหาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด⁴² โดยได้มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพืชกระท่อม คือ รัฐควรจะต้องทำการศึกษาวิจัยและกำหนดยุทธศาสตร์ในการทำให้ผู้ผลิตและผู้ค้ายาเสพติดไม่สามารถหากำไรจากการผลิตและการค้ายาเสพติดต่อไปได้ รวมทั้ง ต้องมีการศึกษาวิจัยถึงด้วยหรือพืชสมุนไพรทดแทน เช่น พืชกระท่อม เป็นต้น

ในปี พ.ศ. 2546 มีคณะกรรมการวิสามัญศึกษาผลดีและผลเสียของการบริโภคพืชกระท่อม เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอว่าควรยกเลิกพืชกระท่อมออกจากกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษหรือไม่⁴³ คณะกรรมการฯ ได้ศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสาธารณสุข ด้านกฎหมาย และด้านวิชาการ รวมทั้ง มีการศึกษาผลกระทบของการยกเลิกพืชกระท่อมออกจากกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ

44

ต่อมาในปี พ.ศ. 2556 กระทรวงยุติธรรมได้มีนโยบายทบทวนกฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับการควบคุมพืชกระท่อม จึงได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานพัฒนานโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับพืชกระท่อม⁴⁵ สืบเนื่องมาจากปัญหาข้อโต้แย้งทางสังคมเกี่ยวกับพืชกระท่อมที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นยาเสพติดให้โทษ (ประเภท 5) ภายใต้พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ที่ก่อให้เกิดปัญหาด้วยกันหลายประการ อาทิ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการปราบปรามยาเสพติดมีความขัดแย้งกับประชาชนในบางพื้นที่ กรณีการเสพพืชกระท่อมตามแบบวิถีชีวิตที่มีมาตั้งแต่เดิม เกิดปัญหาการระคายเคืองที่ขึ้นสู่ศาลยุติธรรมที่มีจำนวนมากเกินความจำเป็นในบางพื้นที่ จนส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เป็นต้น

⁴² คณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้รายงานการศึกษา เรื่อง ปัญหาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เมื่อการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ 27 (สมัยสามัญทั่วไป) เป็นพิเศษ วันจันทร์ที่ 3 มิถุนายน 2545

⁴³ คณะกรรมการวิสามัญศึกษาผลดีและผลเสียของการบริโภคพืชกระท่อม เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอว่าควรยกเลิกพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษประเภท 5 ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษหรือไม่ วุฒิสภา ได้รายงานผลการศึกษาดังกล่าวเมื่อการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ 24 (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ 4 พฤศจิกายน 2546

⁴⁴ ขณะนี้ก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎหมายดังกล่าวแต่อย่างใด เนื่องจากมีปัญหาทางการเมือง ทำให้ขาดการดำเนินการที่ต่อเนื่อง

⁴⁵ คำสั่งกระทรวงยุติธรรม ที่ 328/2556 เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนานโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับพืชกระท่อม

การที่ภาครัฐมีการหยิบยกประเด็นเกี่ยวกับพืชกระท่อมมาพิจารณาในหลายช่วงระยะเวลาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าพืชกระท่อมอยู่ในความสนใจในการนำมาศึกษาตลอดเวลา แต่เนื่องจากความเข้าใจของสังคม ยังคงมีการฝังรากลึกของความเชื่อว่าพืชกระท่อมเป็นยาเสพติดให้โทษที่มีโทษร้ายแรง แม้ในบางพื้นที่ของ ประเทศไทยยังคงมีวิถีชีวิตในการใช้พืชกระท่อมอยู่ก็ตาม แต่ก็เป็นการทำให้เห็นว่าแนวโน้มการนำ พืชกระท่อมมาพิจารณาในแง่มุมอีกด้านหนึ่งเกี่ยวกับคุณสมบัติที่เป็นพืชสมุนไพรย่อมเป็นการดีที่ว่าภาครัฐ ที่มีส่วนสำคัญในการชี้นำสังคมเป็นอย่างมากมีการนำข้อมูลและข้อเท็จจริงในทางวิทยาศาสตร์และทางการแพทย์มานำเสนอเพื่อให้สังคมมีความเข้าใจว่าพืชกระท่อมมีประโยชน์ในการรักษาโรคบางอย่าง ดังนั้น การนำกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่กำหนดให้การเสพและครอบครองพืชกระท่อมมีความผิดย่อม ไม่เป็นการไขปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดที่ตรงจุดนัก

บทที่ 3

สถานะของพืชกระท่อมและกฎหมายยาเสพติดในต่างประเทศ

3.1 สถานะของพืชกระท่อมในต่างประเทศ⁴⁶ มีดังนี้

3.1.1 สหภาพยุโรป

ข้อมูลจากศูนย์เฝ้าระวังยาเสพติดและการเสพยาเสพติดแห่งสหภาพยุโรป (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction) เมื่อเดือนกันยายน 2555 ระบุว่า พืชกระท่อมที่มีสารมิตราไจนิน (Mitragynine) และสาร 7-ไฮโดรซีมิตราไจนิน (7-hydroxymitragynine) และอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลในหลายประเทศ เช่น เดนมาร์ก ลัตเวีย โปแลนด์ โรมาเนีย สวีเดน เป็นต้น

3.1.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา

กำหนดให้พืชกระท่อมอยู่ในรายชื่อ “ยาและสารเคมีที่ต้องเฝ้าระวัง” (Drug and Chemical of Concern List) แต่ไม่ได้มีการระบุว่าเป็นพืชควบคุมหรือผิดกฎหมายตามกฎหมายของรัฐบาลกลาง (Federal Government of the United States) โดยมลรัฐแมสซาชูเซตส์ ในปี ค.ศ. 2011 เคยมีการผลักดันให้สารประกอบในพืชกระท่อมเป็นสารที่ต้องควบคุม ในมลรัฐอินเดียนา สถาผู้แทนราษฎรมลรัฐอินเดียนาผ่านกฎหมายเพื่อควบคุมการใช้ยาเสพติดสังเคราะห์ เมื่อปี ค.ศ. 2012 ซึ่งกำหนดให้สารแอลคาลอยด์ 2 ชนิดซึ่งเป็นสารองค์ประกอบของใบกระท่อม ได้แก่ สารมิตราไจนิน และสาร 7-ไฮโดรซีมิตราไจนิน เป็นสารควบคุม จึงทำให้พืชกระท่อมผิดกฎหมายโดยทางอ้อม มลรัฐลุยเซียนามีการกำหนดอายุขั้นต่ำของผู้ซื้อ ผู้ถือครอง และผู้เสพพืชกระท่อมไว้ที่อายุ 18 ปี หากฝ่าฝืน มีโทษปรับ จำคุก หรือทั้งจำทั้งปรับและมลรัฐไอโอวา การผลักดันให้พืชกระท่อมเป็นสารที่ออกฤทธิ์คล้ายอนุพันธ์ฝิ่น เป็นต้น

3.1.3 ประเทศออสเตรเลีย

กฎหมายยาและเวชภัณฑ์ (Therapeutic Goods Act) กำหนดให้พืชกระท่อมอยู่ในบัญชีของกลุ่มยาและสารพิษ ประเภทที่ 9 เป็นสารที่ไม่มีการใช้บำบัดอาการหรือโรค แต่มีแนวโน้มใน การใช้ในทางที่ผิด ห้ามปลูก จำหน่าย เสพ หรือนำเข้า ยกเว้นการนำเข้าเพื่อศึกษาวิจัย

3.1.4 ประเทศนิวซีแลนด์

พืชกระท่อมอยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมายควบคุมยา 2009 (Drug Amendment Regulation 2009) สามารถใช้ได้ตามคำสั่งแพทย์เท่านั้น และการจำหน่ายจะต้องได้รับใบอนุญาต

⁴⁶ สำนักงานต่างประเทศ สำนักงาน ป.ป.ส. . สถานะของกระท่อมในระดับนานาชาติ

3.1.5 ประเทศเมียนมา

พืชกระท่อมได้รับการควบคุมภายใต้กฎหมายยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Law)

3.1.6 ประเทศมาเลเซีย

มีกฎหมายวัตถุมีพิษ 1952 (Poisons Act 1952) ควบคุมเฉพาะสารมิตราไจนิน ซึ่งเป็นสารองค์ประกอบประเภทแอลคาลอยด์ในใบกระท่อมจัดเป็นวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ประเภทที่ 3 แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงการควบคุมพืชกระท่อม

การควบคุมกระท่อมจึงสรุปได้ว่าในนานาประเทศส่วนใหญ่จะควบคุมพืชกระท่อมในลักษณะของวัตถุมีพิษหรือตัวสารที่เป็นองค์ประกอบในพืชกระท่อมมากกว่าการควบคุมพืชกระท่อมในลักษณะของยาเสพติดให้โทษ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าในมุมมองของต่างประเทศ จะให้ความสำคัญกับการควบคุมตัวสารที่อยู่ในพืชกระท่อม และหากบางประเทศมีความกังวลว่าจะมีการนำพืชกระท่อมไปใช้ในทางที่ผิดก็จะมีกำหนดพืชกระท่อมเป็นสารที่ต้องเฝ้าระวังเพื่อป้องกันการกระทำที่ผิดกฎหมายต่อไปได้

3.1.7 สถานะเกี่ยวกับพืชกระท่อมในระดับนานาชาติตามหลักการสหประชาชาติ (UN)

องค์การสหประชาชาติ (UN) ไม่ได้กำหนดให้กระท่อมเป็นสิ่งเสพติดหรือผิดกฎหมายโดยข้อมูลจากรายงานสถานการณ์ยาเสพติดโลก 2013 (World Drug Report 2013) ของสำนักงานควบคุมยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) พืชกระท่อมไม่จัดเป็นพืชหรือสารเสพติดที่ได้รับการควบคุมโดยอนุสัญญาสหประชาชาติด้านยาเสพติด หากแต่ถูกเรียกว่าเป็นวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทชนิดใหม่ (New Psychoactive Substances : NPS) ประเภทพืชซึ่งองค์การสหประชาชาติระบุว่า NPS คือสารหรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท หรือผลิตภัณฑ์ที่ถูกผลิตขึ้นมาให้ออกฤทธิ์คล้ายกับสารหรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่ได้รับการควบคุมทางกฎหมาย ซึ่งมักถูกใช้ในทางที่ผิด และไม่ถูกควบคุมโดยสหประชาชาติ⁴⁷ กล่าวคือ ไม่ได้กำหนดพืชกระท่อมไว้ในบัญชีทำอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 พิธีสารแก้ไขอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 , ค.ศ. 1972⁴⁸

⁴⁷ สำนักงานต่างประเทศ สำนักงาน ป.ป.ส. . สถานะของกระท่อมในระดับนานาชาติ

⁴⁸ สารเสพติดในบัญชีทำอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 และพิธีสารแก้ไขอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 , ค.ศ. 1972 ดังนี้

สารเสพติดในบัญชี I ที่เป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย เช่น เฮโรอีน โคคาอิน ผีน พิษฝิ่น สารสกัดเข้มข้นของต้นฝิ่นแห้ง มอร์ฟีน พิษโคคา กัญชา เป็นต้น

สารเสพติดในบัญชี II เช่น อาเซทิลไดไฮโดรโคเคอีน โคเคอีน เอทิลมอร์ฟีน เป็นต้น

สารเสพติดในบัญชี III เช่น สารปรุงผสมของอาเซทิลไดไฮโดรโคเคอีน สารปรุงผสมของโคคาอิน สารปรุงผสมของโคเคอีน สารปรุงผสมของเอทิลมอร์ฟีน เป็นต้น

สารเสพติดในบัญชี IV ที่เป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย เช่น เฮโรอีน ขากัญชา เป็นต้น

และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้าน การลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ที่ประเทศไทยเป็นภาคี ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงมาตรการควบคุมพืชกระท่อมตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 จึงไม่เป็นการขัดต่อมาตรฐานสากล เพราะพันธกรณีของประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศภาคีสมาชิกได้ตรากฎหมายและกำหนดชนิดของยาเสพติดอื่นๆ สอดคล้องกับมาตรการควบคุมในอนุสัญญาดังกล่าวแล้ว

3.2 กฎหมายยาเสพติดในต่างประเทศ⁴⁹

3.2.1 ประเทศฝรั่งเศส

3.2.1.1 นโยบาย เจตนารมณ์ของกฎหมายยาเสพติดในประเทศฝรั่งเศส

จากสถิติของสหประชาชาติ ประมาณร้อยละ 9 ของประชากรผู้ใหญ่เสพติดยาซึ่งเป็นยาเสพติดผิดกฎหมายที่ใช้กันมากที่สุดในประเทศฝรั่งเศส นอกจากนี้ ประมาณร้อยละ 0.5 เสพเฮโรอีนในแต่ละปี ปริมาณการเสพยาโคเคนก็เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในประเทศฝรั่งเศสตั้งแต่กลางทศวรรษที่ 1990

ประเทศฝรั่งเศสเปลี่ยนมาใช้มาตรการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด (harm reduction) ตามหลังประเทศอื่นๆ ในยุโรป ก่อนปี ค.ศ. 1995 นโยบายการลงโทษผู้เสพยาอยู่ภายใต้ประมวลกฎหมายอาญาที่บัญญัติขึ้นเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 1970 ขณะที่ประเทศอื่นๆ ในยุโรปได้เปลี่ยนไปใช้มาตรการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติดในช่วงกลางของทศวรรษที่ 1980 ด้วยความหวังว่าจะช่วยแก้ปัญหาทางการแพทย์และทางสังคมที่มียาเสพติดเป็นต้นเหตุได้ ขณะที่ฝรั่งเศสยังคงใช้มาตรการการงดเสพยาเป็นวิธีการบำบัดและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นเครื่องมือในการลดการเสพยาและลดการลักลอบค้ายาเสพติด

โดยประเทศฝรั่งเศสรักษาโครงสร้างทางนิติบัญญัติและสนธิสัญญาโดยรวมไว้อย่างเดิม กฎหมายที่บัญญัติเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 1970 ได้ตราบทบัญญัติเกี่ยวกับการสาธารณสุข (The Public Health Code) และกำหนดมาตรการดูแลสุขภาพและมาตรการควบคุม ซึ่งได้กำหนดวิธีการของประเทศฝรั่งเศสในการควบคุมการลักลอบค้ายาเสพติด การห้ามเสพยาเสพติด และเปิดให้บริการรักษา ผู้ติดยาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและไม่เปิดเผยชื่อของผู้เข้ารับการรักษา

นโยบายของประเทศฝรั่งเศสให้คำจำกัดความของการติดยาว่าเป็นปัญหาทางจิตใจที่วิธีการรักษาทางจิตสามารถช่วยได้ ซึ่งคำจำกัดความนี้แตกต่างจากประเทศอื่นๆ ในยุโรปที่มองว่าอาการติดยาเป็นปัญหาทางชีววิทยาและประสาทวิทยาซึ่งการรักษาให้หายนั้นต้องการมากกว่าการเลิกยา

⁴⁹ สักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์. (2556). รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษากฎหมายยาเสพติดในต่างประเทศ : ศึกษาเฉพาะกรณีประเทศญี่ปุ่น ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมัน โปรตุเกส อังกฤษและสหรัฐอเมริกา. งานวิจัยภายใต้โครงการกำลังใจในพระดำริพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา.

รัฐบาลฝรั่งเศสยังตระหนักถึงการเพิ่มจำนวนของผู้เสพยาที่เสพยาทั้งที่ผิดกฎหมายและถูกกฎหมายร่วมกัน คนหนุ่มสาวผู้ซึ่งทดลองเสพยาพร้อมกับการดื่มแอลกอฮอล์มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และสารเสพติดสังเคราะห์ก็เริ่มหาได้ง่ายขึ้น มาตรการต่อต้านยาเสพติดยังประสบปัญหาในการประสานงาน และการเข้าถึงโครงการข่าวสารมีอยู่อย่างจำกัดโดยที่โครงการป้องกันยาเสพติดสามารถเข้าถึงเด็กนักเรียนได้เพียงร้อยละ 40 เท่านั้น มีการขาดแคลนด้านการสนับสนุนจากสังคมและจากผู้นำการ และการขาดจุดยืนร่วมระหว่าง การศึกษาการบังคับใช้กฎหมาย การสาธารณสุข และผู้ให้บริการทางสังคม นอกจากนี้ยังมีความไม่สอดคล้องกันในการบังคับใช้กฎหมายซึ่งขัดกับการสาธารณสุข การบังคับใช้กฎหมายได้เพิ่มการไต่สวนบุคคลธรรมดา ขณะที่ศาลก็ขัดขวางการทำงานของนักสังคมสงเคราะห์และแพทย์ แรงกดดันมีมากขึ้น เพื่อที่จะเพิ่มสถิติของการปราบปรามการค้ายาเสพติดให้สูงขึ้น และไม่มีตัวชี้วัดที่มีประสิทธิผลในการประเมินว่าวิธีการใดที่ได้ผลและวิธีการใดที่ไม่ได้ผล การปราบปรามยาเสพติดยังคงมุ่งเป้าไปที่ผู้เสพยาโรอิน ขณะที่ยาเสพติดประเภทอื่นเริ่มกลายเป็นตัวปัญหา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมก็ส่งเสริมให้อัยการมุ่งเน้นไปที่การให้การบำบัดมากกว่าการคุมขังในคดีเสพยาเสพติด

ขณะที่อยู่ในระหว่างการปรับปรุงระบบภายในให้ดีขึ้น ประเทศฝรั่งเศสก็มีพันธะสัญญาที่จะทำงานร่วมกับนานาประเทศในการควบคุมเส้นทางการลักลอบค้ายาเสพติด ความร่วมมือกับประเทศรัสเซีย ยูเครน ประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และประเทศที่เป็นแหล่งผลิตยาเสพติดอื่นๆ ถือเป็นความสำคัญอันดับแรก

3.2.1.2 ความผิดและโทษ

การใช้ยาเพื่อสาธารณะหรือส่วนตัวในประเทศฝรั่งเศสเป็นสิ่งต้องห้ามและถูกบัญญัติให้เป็น การกระทำที่ผิดกฎหมายในปี 1970 (มาตรา L3421-1 ของประมวลกฎหมายกระทรวงสาธารณสุข) โทษ สำหรับการเสพยาเสพติดมีตั้งแต่จำคุกหนึ่งปีหรือปรับ 25,000 ฟรังก์ฝรั่งเศส หรือการหันไปใช้โปรแกรมการรักษาตามคำสั่งศาล (therapeutic injunction - ในภาษาฝรั่งเศส "thérapeutique injonction") มาตรานี้ในประมวลกฎหมายกระทรวงสาธารณสุขจะใช้กับผู้เสพยาเสพติดทุกคนโดยไม่มีความแตกต่างตามประเภทของการใช้สารที่ผิดกฎหมาย

ประมวลกฎหมายกระทรวงสาธารณสุขได้บัญญัติการเฝ้าระวังผู้เสพยาเสพติดโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข (มาตรา L 3411-1) อัยการไม่อาจดำเนินการตามกฎหมายต่อผู้กระทำผิดหากสามารถแสดงใบรับรองแพทย์ว่าได้รับการบำบัดหรือยินยอมเข้าไปอยู่ในการควบคุมของแพทย์ตั้งแต่ได้การกระทำผิดกฎหมาย อย่างไรก็ตามหากผู้กระทำความผิดไม่สามารถแสดงใบรับรองแพทย์ได้ อัยการอาจสั่งให้ผู้เสพยาเสพติดเข้าร่วมโปรแกรมการรักษาการติดยาเสพติดหรือเข้าเข้าไปอยู่ภายใต้การเฝ้าระวังของแพทย์ (มาตรา L3423-1) การใช้โปรแกรมการบำบัดรักษาตามคำสั่งศาลทำให้การดำเนินการตามกฎหมายถูกยกเลิกชั่วคราวและจะไม่มีผลดำเนินการต่อหากผู้นั้นผ่านโปรแกรมล้างพิษโดยเสร็จสมบูรณ์ มันไม่ใช่

เรื่องแปลกที่จะมีผู้กระทำผิดซ้ำที่ศาลสั่งให้เข้ารับโปรแกรมการรักษามากกว่าหนึ่งครั้งเนื่องจากไม่ค่อยมีการใช้มาตรการปราบปรามการใช้ยาเสพติดธรรมดาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้กักขัง

สิ่งที่ได้กล่าวมาในข้างต้น กระทรวงยุติธรรม คำสั่งลงวันที่มิถุนายน 1999 ได้สั่งให้อัยการให้ความสำคัญกับการรักษามากกว่าการจำคุกสำหรับผู้กระทำผิดน้อยครั้งและผู้ติดยาเสพติดที่มีปัญหา วิธีการนี้แสดงให้เห็นว่าทางเลือกในการรักษาส่วนใหญ่จะนำไปใช้สำหรับผู้ติดยาเสพติดธรรมดาและกรณีส่วนใหญ่จะได้รับการเตือนให้ติดต่อกับหน่วยงานด้านการบริการสังคมหรือสุขภาพ เมื่อต้องมีการดำเนินการตามกฎหมายผู้พิพากษาอาจมีคำสั่งบังคับให้เข้าร่วมโปรแกรมล้างพิษ แต่ในกรณีนี้เจ้าหน้าที่พิจารณาคดีจะเข้ามา มีบทบาทแทนที่จะเป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุข กรณีเหล่านี้ถ้าผู้ติดยาได้รับการบำบัดแล้ว ผู้นั้นจะไม่ต้องรับโทษ แต่การใช้มาตรการเช่นนี้ มักจะไม่เกิดขึ้น นอกจากนี้การใช้โปรแกรมการรักษาสารพิษอาจเป็นเงื่อนไขที่สามารถใช้ร่วมกับโทษจำคุกที่มีเงื่อนไข การปล่อยตัวชั่วคราวหรือพิจารณาให้อยู่ในการกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่ ในฝรั่งเศสส่วนมากผู้กระทำผิดถูกมองว่าเป็นผู้ป่วยที่ต้องได้รับการบำบัด

ในด้านการค้ายาเสพติด กฎหมายปี 1970 ได้รับการแก้ไขหลายต่อหลายครั้งซึ่งมีการบัญญัติความผิดใหม่ ๆ เช่น การขายหรือส่งยาเสพติดเพื่อการใช้ส่วนตัว (17 มกราคม 1986) และฟอกเงินที่เกี่ยวข้องยาเสพติด (31 ธันวาคม 1987) หรือบทบัญญัติวิธีการต่างๆ เช่น ริบผลกำไรจากการค้ายาเสพติด (14 พฤศจิกายน 1990) เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา 5 ของอนุสัญญาสหประชาชาติ - United Nations Convention (19 ธันวาคม 1988) ในขณะนี้การกระทำผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดได้ครอบคลุมถึงการขาย หรือจัดหายาเสพติดเพื่อการใช้ส่วนตัวโดยมีโทษสูงสุดถึงห้าปีและปรับไม่เกิน 500,000 ฟรังก์ (มาตรา 222-39 แห่งประมวลกฎหมายอาญา) และการกระทำผิดกฎหมายที่รุนแรงมากขึ้นสำหรับการขนส่ง ครอบครอง จัดหายาขาย และซื้อขายยาเสพติดที่ผิดกฎหมายมีโทษสูงสุดถึง 10 ปีและปรับสูงสุด 50 ล้าน ฟรังก์ (มาตรา 222-37) การนำเข้าและการส่งออกยาเสพติดที่ผิดกฎหมายมีโทษถึงจำคุก 10 ปีและปรับไม่เกิน 50 ล้านฟรังก์ แต่หากเป็นการกระทำความผิดโดยองค์กรอาชญากรรมโทษจะเพิ่มขึ้นถึง 30 ปีจำคุก (มาตรา 222-36) นอกจากนี้การค้ายาเสพติดอาจจะได้รับการการลงโทษโดยพิจารณาให้เป็นความผิดทางศุลกากร (ของเถื่อนและความผิดที่คล้ายกัน) ด้วยโทษสูงสุดคือจำคุกสามปีและปรับสองเท่าครึ่งของมูลค่าของสินค้าที่ผิดกฎหมาย การดำเนินคดีภายใต้ประมวลกฎหมายศุลกากรไม่ได้รับยกเว้นการดำเนินคดีทางอาญาและการลงโทษตามศุลกากรสามารถเป็นบทลงโทษเพิ่มเติมได้

ความผิดอื่นๆ ได้แก่ การผลิตที่ผิดกฎหมายหรือการผลิตยาเสพติดเป็นอุตสาหกรรม โทษจำคุก 20 ปีและปรับเป็นเงิน 50 ล้านฟรังก์ เมื่อองค์กรอาชญากรรมกระทำความผิดโทษจำคุกให้เพิ่มขึ้นเป็น 30 ปี (มาตรา 222-35) การฟอกเงินที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดหมายถึง “การอำนวยความสะดวกโดยวิธีใดก็ตาม ให้ข้อมูลเท็จเกี่ยวกับแหล่งที่มาของสินทรัพย์หรือรายได้ของผู้กระทำความผิดกฎหมายยาเสพติด” มีโทษจำคุก 10 ปีและปรับ 5 ล้านฟรังก์ (มาตรา 222-38) การช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือการกระทำความผิดใด ๆ ตามมาตรา 222-234 222-239 ของประมวลกฎหมายอาญาหรือดำเนินการที่เอื้อประโยชน์ต่อการกระทำ

ความผิดที่จะมีโทษจำคุกห้าปีและปรับเป็นเงิน 500,000 ฟรังก์ (มาตรา L3421-4 ประมวลกฎหมาย
 สาธารณสุข) การกระทำผิดกฎหมายนี้มีไว้สำหรับสื่อและผลงานวรรณกรรมและศิลปกรรม การส่งเสริม
 ผู้เยาว์ให้ใช้ยาเสพติดมีโทษจำคุกห้าปีและปรับ 700,000 ฟรังก์ และในกรณีของผู้เยาว์ที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี
 หรือถ้าเป็นการกระทำความผิดในหรือรอบสถานศึกษาโทษจำคุกจะเพิ่มขึ้นถึง 7 ปีและปรับ 1 ล้าน ฟรังก์
 (มาตรา 227-18) และการเป็นผู้นำหรือจัดตั้งกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การผลิตเป็นอุตสาหกรรมการนำเข้า
 และส่งออก การขนส่ง การมีไว้ในครอบครองการจัดหา การขาย การซื้อหรือการใช้ยาเสพติดมีโทษจำคุก
 ตลอดชีวิตและปรับ 50 ล้านฟรังก์ (มาตรา 222-34)

3.2.1.3 แนวทางอื่น ๆ

มีการตราบทบัญญัติเกี่ยวกับการสาธารณสุข (The Public Health Code) และกำหนด
 มาตรฐานการดูแลสุขภาพและมาตรการควบคุมการลักลอบค้ายาเสพติด โดยมีการแยกคดียาเสพติดที่ไม่มี
 อันตรายร้ายแรงออกจากคดีอาญา และให้นำไปสู่ระบบที่ไม่มีการลงโทษทางอาญา (Punitive Measures)
 รวมทั้ง การเปิดให้บริการรักษาผู้ติดยาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและไม่เปิดเผยชื่อของผู้เข้ารับการรักษา

3.2.2 ประเทศสวีเดน

นโยบายยาเสพติดของประเทศสวีเดนเป็นหนึ่งที่ไม่มีการซื้อขายรวมทั้งกัญชา และมุ่งเน้น
 การป้องกันการบำบัดรักษา และการควบคุม เป้าหมายหลักเพื่อลดอุปทาน และอุปสงค์สำหรับความต้องการ
 ใช้ยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย การบังคับใช้อยู่ในรูปแบบของ การทดสอบยาเสพติดแพร่หลายอย่างกว้างขวาง
 และมีบทลงโทษตั้งแต่การรักษาฟื้นฟู และการเสียค่าปรับ และให้จำคุกเป็นระยะเวลาสิบปีขึ้นไป นโยบาย
 ยาทั่วไปได้รับการสนับสนุนทุกพรรคการเมืองใหญ่ทั้งหมด และตามที่สำรวจความคิดเห็น วิธีการจำกัด
 ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในวงกว้าง

การศึกษาดำเนินการในปี 2000 ได้มีการสนับสนุนมุมมองเรื่องนโยบายใหม่ที่ยากขึ้นได้มีผล
 การป้องกันเรื่องผลกระทบต่อการใช้ยา รายงานโดย UNODC ประเทศสวีเดนได้รับการยกย่องชมเชยที่ได้
 เป็นหนึ่งในอัตราต่ำสุดของการใช้ยาเสพติดในโลกตะวันตก และคุณลักษณะนี้เพื่อนโยบายยาเสพติดซึ่งมี
 การลงทุนอย่างมากในการป้องกันและการบำบัดรักษา (รวมถึงการให้บริการฟรีแก่ชุมชน) รวมทั้งใน
 การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ข้อสรุปของการรายงาน UNODC ได้รับการวิจารณ์การถูกไม่ถูกต้องตาม
 หลักวิทยาศาสตร์และขึ้นพื้นฐานในการสนับสนุนของกฎหมายปราบปรามยาเสพติด เนื่องจากประเทศ
 สวีเดนเป็นผู้บริจาคเงินเพื่อ UNODC ซึ่งมากเป็นอันดับที่สี่ ในปี 2007 ตามที่ศูนย์ยุโรปสำหรับ
 การตรวจสอบยาเสพติดและการติดยาเสพติด (EMCDDA)

ในปี 2005 อัตราการเสียชีวิตจากยาเสพติดต่อรายคนของประเทศสวีเดนมีมากกว่า
 สองเท่าของประเทศเนเธอร์แลนด์ และประมาณหนึ่งในแปดของการแพร่หลายในสหรัฐอเมริกา

3.2.3 ประเทศสหรัฐอเมริกา

3.2.3.1 นโยบาย เจตนารมณ์ของกฎหมายยาเสพติดในประเทศ

ประเทศสหรัฐอเมริกาเสนอกฎหมายยาเสพติดและการบังคับที่มีความสลับซับซ้อนและมีการบังคับใช้ได้จริง กฎหมายเสริมของรัฐบาลกลางและกฎหมายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่ผิดกฎหมายมีความซับซ้อนกัน และในบางครั้งมีความขัดแย้งกันเอง ข้อมูลในส่วนนี้เป็นข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับประวัติการพัฒนานโยบายยาเสพติดของประเทศสหรัฐอเมริกา จากนั้นผู้ศึกษาจะกล่าวถึงบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องและการบังคับใช้กฎหมาย และข้อมูลด้านสถิติที่เกี่ยวข้อง (The Senate Special Committee on Illegal Drugs, 2001)

ตามประวัติศาสตร์ กฎหมายอาญาส่วนใหญ่และการบังคับใช้จะเป็นอำนาจของมลรัฐ มาตรา 1 ของรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาได้อธิบายอำนาจในการออกกฎหมายของรัฐบาลกลางและในการแก้ไขรัฐธรรมนูญครั้งที่ 10 อธิบายว่า อำนาจทั้งหมดที่ไม่ได้มอบให้แก่รัฐบาลกลางนั้นสงวนไว้ให้แก่รัฐบาลมลรัฐ กฎหมายอาญาไม่ได้ถูกกำหนดให้อยู่ภายใต้ขอบข่ายอำนาจรัฐบาลกลางและในสภาของเกรสเหมือนเมื่อก่อน กฎหมายอาญาของรัฐบาลกลางถูกจำกัดเพียงแค่การกระทำที่เป็นอันตรายต่อรัฐบาลกลาง เช่น กบฏ การปลอมแปลง หรือการกระทำผิดที่มีลักษณะมีสภาพนอกอาณาเขต เช่น การละเมิดลิขสิทธิ์ อาชญากรรมที่เกิดขึ้นในท้องทะเลหลวง

ถึงแม้จะมีข้อจำกัดเช่นนี้ แต่สภาของเกรสสหรัฐยังสามารถเข้ามามีบทบาทสำคัญในการกำหนดให้การกระทำที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติดเป็นความผิดอาญา แม้ว่า บิดาแห่งรัฐธรรมนูญ James Madison ได้ให้ความมั่นใจแก่มลรัฐว่าอำนาจของมลรัฐมี “มากและไม่จำกัด” และอำนาจของรัฐบาลกลางมีเพียง “เล็กน้อยและจำกัด” แต่หลังจากนั้นการวิเคราะห์อำนาจในการตัดสินใจของรัฐธรรมนูญที่มีออกมาได้ให้การตีความแบบกว้างๆ ถึงอำนาจของสภาของเกรส เริ่มต้นด้วย คดี McCulloch และ Maryland ในปี 1891 ศาลสูงสุดของสหรัฐได้อ่านมาตรา 1 อย่างกว้างๆ ว่ารัฐบาลกลางสามารถบัญญัติกฎหมายได้หาก “จำเป็นและเหมาะสม” เพื่อเป็นการใช้อำนาจตามที่บัญญัติ สภาของเกรสได้บัญญัติอำนาจสองแห่งไว้ ได้แก่ การเก็บภาษี และกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการค้าต่างประเทศและระหว่างมลรัฐ ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างล่าง รัฐบาลกลางได้ใช้อำนาจหลักๆ ในส่วนนี้เข้ามาเกี่ยวข้องกับการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับยาเสพติด

3.2.3.2 มาตรการทางกฎหมาย กระบวนการดำเนินคดีและบทลงโทษ

ในปี 1970 สภาของเกรสได้ตรากฎหมายสารควบคุมของรัฐบาลกลาง (Controlled Substances Act - “CSA”) ในการออกกฎหมายการค้าระหว่างมลรัฐ กฎหมายนี้ได้ยกเลิกกฎหมายรัฐบาลกลางที่เคยใช้มาก่อนหน้านี้ ซึ่งรวมถึง Harrison Act และ Marihuana Tax Act และเป็นรากฐานของกฎหมายยาเสพติดของรัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกาในปัจจุบัน ยาเสพติดได้ถูกจำแนกประเภทและควบคุมในหลากหลายระดับ ยาเสพติดในกลุ่มที่หนึ่งซึ่งมีข้อที่จำกัดมากที่สุด ซึ่งผู้ใดก็ไม่สามารถมีไว้ในครอบครองได้ ยกเว้นเพื่อ

จุดประสงค์ด้านการวิจัยซึ่งต้องได้รับอนุญาตจากรัฐบาลกลาง กลุ่มนี้รวมยาเสพติดเช่น กัญชา เฮโรอีน MDMA LSD และตะบองเพชรที่มีฤทธิ์ทำให้ประสาทหลอน ซึ่งได้รับการพิจารณาว่าไม่มีประโยชน์ทางการแพทย์และมีความเสี่ยงในการใช้อย่างผิดๆสูง สารในกลุ่มที่สองซึ่งได้รับการยอมรับเพื่อใช้ในการแพทย์และมีความเสี่ยงในการใช้อย่างผิดๆน้อยกว่าสารในกลุ่มที่หนึ่งก็ต้องอยู่ในกรอบการควบคุมอย่างเคร่งครัดด้วยเช่นเดียวกัน ยาเสพติดในกลุ่มที่สองยังรวมไปถึง โคเคน ผีน meperidine (Demerol) และโคเดอีน (codeine)

3.2.3.3 แนวทางอื่น ๆ

ปัจจุบันมี 23 รัฐ ที่มีตลาดกัญชาทางการแพทย์ที่ถูกกฎหมาย และอีก 17 รัฐ ได้ลดทอนความเป็นอาชญากรรมทางคดียาเสพติดของการมีกัญชาไว้ในครอบครองสำหรับการใช้ที่ไม่ใช่เพื่อทางการแพทย์ ตั้งแต่ที่รัฐโอเรกอนซึ่งเป็นรัฐแรกที่กระทำเช่นนั้นในปี ค.ศ. 1973 การปฏิรูปก็อยู่ในระหว่างการดำเนินการที่จะยกเลิกการตัดสินลงโทษขั้นต่ำภาคบังคับสำหรับผู้กระทำผิดในคดียาเสพติดที่ไม่ร้ายแรง⁵⁰ โดยการกำหนดความผิดยาเสพติดตามกฎหมายรัฐบาลกลางจะมีการกำหนดเป็น “ความผิดที่ไม่ร้ายแรง” เป็นลักษณะการมีไว้ในครอบครอง เช่น ครอบครองโคเคนในปริมาณเล็กน้อยและเป็นการกระทำผิดครั้งแรก เป็นต้น ส่วน “ความผิดที่ร้ายแรง” เป็นลักษณะการจำหน่ายยาเสพติดชนิดรุนแรง เช่น การมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ผลิต นำเข้าและส่งออก เป็นต้น⁵¹

ส่วนการบัญญัติความหมายของคำว่า “สารเสพติด” กฎหมายสารควบคุมของรัฐบาลกลางได้หมายความว่า สิ่งซึ่งไม่ว่าจะผลิตโดยตรงหรือโดยอ้อม โดยการสกัดจากสารของพืชต้นกำเนิดหรือสังเคราะห์ด้วยกรรมวิธีทางเคมี หรือโดยการผสมสารสกัดหรือสารเคมีสังเคราะห์⁵² และมีการกำหนดประเภทสารไว้ในบทนิยามเลย โดยไม่ได้กำหนดขอบเขตให้มีการจัดทำบัญชีระบุรายชื่อสารเสพติดแต่อย่างใด สำหรับสารอื่นที่ออกฤทธิ์ต่อระบบประสาท โดยการกดประสาทและกระตุ้นประสาทนั้นถูกจัดเป็นสารอีกกลุ่มหนึ่งต่างหาก โดยไม่ได้ถือว่าเป็นสารเสพติดตามกฎหมาย แต่ได้เปิดโอกาสให้มี

⁵⁰ โครงการกำลังใจ. คณะกรรมการการศาลว่าด้วยนโยบายยาเสพติด เรื่อง “เข้าควบคุม : เส้นทางสู่ นโยบายยาเสพติดที่มีประสิทธิผล.งานแปลภายใต้โครงการกำลังใจในพระดำริพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา. หน้า 52

⁵¹ สก็ดส์ชีย์ เลิศพานิชพันธุ์. 2556. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษากฎหมายยาเสพติดในต่างประเทศ : ศึกษาเฉพาะกรณีประเทศญี่ปุ่น ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมัน โปรตุเกส อังกฤษและสหรัฐอเมริกา. งานวิจัยภายใต้โครงการกำลังใจในพระดำริพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา. หน้า 185

⁵² ข้อสังเกต กฎหมายสารควบคุมของรัฐบาลกลางของสหรัฐอเมริกาได้รวบรวมการควบคุมสารต่างๆ เข้าไว้ด้วยกันไม่ว่าสารนั้นจะมีลักษณะใดมีการออกฤทธิ์เช่นใด โดยได้แบ่งสารออกเป็นกลุ่มต่างๆ และกำหนดความหมายของกลุ่มสารไว้ ซึ่งสารที่จัดเป็นสารเสพติดตามกฎหมายสหรัฐอเมริกานั้น มีเพียงสารกลุ่มฝิ่น และสารกลุ่มโคคาอีน (โคเคน) เท่านั้น (จากปิยนตร ไล่เลิศ. 2554. บทนิยามและการจัดแบ่งประเภทสารเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยสารเสพติด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 46

การพิจารณาเพื่อระบุสารอื่นที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาทหรือหลอนประสาทให้ถูกควบคุมในกลุ่มสารกดประสาทหรือกระตุ้นประสาทนี้ด้วย⁵³

3.2.4 ประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียอยู่ในระดับแนวหน้าของนโยบายยาเสพติดทั่วโลก ในแปดสิบกว่าประเทศเป็นหนึ่งในประเทศแรก ๆ ในการลดอันตรายนำมาซึ่งนโยบายหลักมี 3 ข้อคือ การลดความต้องการอุปทาน และการลดอันตรายจากการใช้ยา นโยบายนี้จะยังมีผลในวันนี้และมีการระบุไว้ในยาเสพติดแห่งชาติโดยกรอบบูรณาการของประเทศออสเตรเลียเป็นดังต่อไปนี้

(1) ยุทธศาสตร์การลดอุปทานที่มีปัญหาต่อการผลิต และอุปทานของยาเสพติด การควบคุมและกฎข้อบังคับของสารที่ถูกต้องตามกฎหมายเกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยตามแนวชายแดน ศุลกากรได้ดำเนินคดีเกี่ยวกับข้องกับการค้าของสารที่ผิดกฎหมาย

(2) ยุทธศาสตร์การลดความต้องการในการป้องกันการดูดซึมของการใช้ยา ที่เป็นอันตราย รวมทั้งยุทธศาสตร์ในการเลิกยาเสพติด และการบำบัดรักษาเพื่อลดการใช้เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการส่งเสริมการเลิกยาเสพติดหรือการบำบัดรักษาผู้เสพยา

(3) ยุทธศาสตร์การลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับบุคคล และชุมชน โดยก่อนหน้านี้ทั้งสองนโยบายความปลอดภัย และรูปแบบทั้งสามเป็นการป้องกันอันตราย และการป้องกันการจัดหาที่ไม่เคยมีประสิทธิภาพอย่างสมบูรณ์ และถ้าประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสี่ยงก่อให้เกิดความเสียหายต่อตนเอง และสังคมที่มีขนาดใหญ่ควรมีการลดลงการใช้ให้มากที่สุดและโปรแกรมเกี่ยวข้องกับเข็มฉีดยาและหลอดฉีดยา จุดมุ่งหมายเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคหรือเสียชีวิตจากการกินยาปริมาณมากเกินไป ในขณะที่ผู้ให้การสนับสนุนการลดหรือหยุดการใช้ยาเสพติด

ในปี 2007 Bronwyn Bishop หัวหน้าคณะกรรมการรัฐสภา รายงานว่า นโยบายการลดอันตรายจากการใช้ยาของรัฐบาลไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ แนะนำให้มีการประเมินผล การลดอันตรายจากการใช้ยาอีกครั้ง และวิธีการไม่ยอมรับสำหรับการศึกษายาเสพติดในโรงเรียน คณะกรรมการยังต้องการการเปลี่ยนแปลงกฎหมายเพื่อให้เด็กสามารถอยู่ในการบังคับ การดูแลของพ่อแม่ถ้าหากพบว่ามีการใช้ยาเสพติด การแนะนำ "การจัดตั้งเป็นที่ยอมรับ 'เริ่มต้น' สำหรับเด็กอายุ 0-5 ปี ซึ่งการแจ้งเตือนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กจากการใช้ยาที่ผิดกฎหมายโดยผู้ปกครอง รายงานกล่าวว่ารัฐบาลกลางของรัฐ และอาณาเขตของรัฐบาลควรมีกองทุนบริการบำบัดรักษาที่กำลังพยายามทำให้คนปลอดภัยเสพติดอย่างถาวรและลำดับความสำคัญควรไปที่ผู้ที่ประสบความสำเร็จมากขึ้น

⁵³ ปิยนตร ไส้เลิศ. 2554. บทนิยามและการจัดแบ่งประเภทสารเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยสารเสพติด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 45 – 46

3.2.5 ประเทศญี่ปุ่น

ในญี่ปุ่น ซึ่งตั้งอยู่ในมหาสมุทรแปซิฟิกเป็นประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ ที่มีผลผลิตมวลรวมของประเทศใหญ่เป็นอันดับสองของโลก ประเทศญี่ปุ่นแตกต่างจากแนวโน้มของกระแสโลก เนื่องจากไม่เคยมีการเสพติดในอัตราเดียวกันกับประเทศอุตสาหกรรมที่ร่ำรวยประเทศอื่น แม้ในระหว่างที่ประเทศญี่ปุ่นเข้าไปเกี่ยวข้องกับการลักลอบค้าฝิ่นในศตวรรษที่ 19 และต้นศตวรรษที่ 20 ในช่วงเวลาที่แม้แต่พ่อค้าฝิ่นอย่างโฮชิ ฮายิเมะ (Hoshi Hajime) ได้เข้ามาเป็นสมาชิกสถานิติบัญญัติแห่งชาติ การเสพติดก็ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ และการผลิตภายในประเทศก็จำกัดอยู่แค่เพียงการนำเอาไปใช้ในทางการแพทย์ ในปัจจุบันสหประชาชาติได้ประมาณการว่าการเสพติดในประเทศญี่ปุ่นมีประมาณหนึ่งในสามของอัตราเฉลี่ยทั่วโลก โดยมีเส้นทางค้ายาเสพติดเริ่มต้นจากประเทศจีนและประเทศเกาหลีเหนือ ยิ่งไปกว่านั้นการจับกุมยาเสพติดส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับแอมเฟตามีนซึ่งเป็นสิ่งแปลกที่เป็นยาเสพติดขอยอดนิยมในประเทศญี่ปุ่น

ในญี่ปุ่นปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้นในครั้งหลังปี 1940 มาจากการใช้ยากระตุ้นเรียกว่าฟีโลพอน (Philopon) ในครั้งหลังปี 1950 มีการใช้เฮโรอีน เริ่มต้นในช่วงปลายปี 1970 ความนิยมในการใช้ยากระตุ้นกลับมาอีกครั้งซึ่งมีถึงระดับสูงในวันนี้และแสดงให้เห็นว่าไม่มีสัญญาณว่าจะลดลง ในทางตรงกันข้าม ขณะที่ญี่ปุ่นได้เข้าสู่ปี 1990 การใช้ยาเสพติดใหม่ๆ เช่นโคเคนและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (Psychotropic) ได้เพิ่มขึ้นและได้กลายเป็นสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วงมาก เกี่ยวกับสถานการณ์นี้ ญี่ปุ่นมีการตอบสนองต่อโอกาสในต่างประเทศเพื่อจัดยาเสพติด เพื่อส่งเสริมการสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษากับยาเสพติดเพราะมีความจำเป็นที่ต้องส่งเสริมการสร้างความเข้มแข็งในการควบคุมการบังคับใช้กฎหมายการค้ายาเสพติด ศูนย์ป้องกันยาเสพติด (Drug Abuse Prevention Center) จึงได้รับการก่อตั้งขึ้นซึ่งถือเป็นรากฐานการพิจารณาคดีและองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการป้องกันยาเสพติดไปสู่ภาครัฐและประชาชนทั่วไป

ความนึกคิดที่มีอยู่ทั่วไปในประเทศญี่ปุ่น หากมองในเชิงวัฒนธรรมมิได้มีการแยกแยะระหว่าง ยาเสพติดที่ให้โทษ “รุนแรง (hard)” และยาเสพติดที่ให้โทษ “ไม่รุนแรง (soft)” เหมือนกับในที่อื่น ๆ เป็นเรื่องปกติที่ญี่ปุ่นจะเห็นว่ากัญชาและเฮโรอีนเป็นยาอันตรายพอๆ กัน และสรุปลงความเห็นว่าผลกระทบของยาเสพติดต่อร่างกายและจิตใจจะเริ่มมีผลทันทีที่เสพยา นั้น ในทำนองเดียวกัน กฎหมายกัญชาจะมีความรุนแรงค่อนข้างมาก ซึ่งกฎหมายนี้เริ่มต้นในสมัยหลังสงครามโลกขณะที่ญี่ปุ่นตกอยู่ภายใต้การยึดครองตามการบังคับบัญชาของนายพลแมคอาเธอร์ การมีกัญชาไว้ในครอบครองสามารถนำไปสู่การถูกจำคุกถึง 10 ปี ศูนย์ป้องกันยาเสพติด (Drug Abuse Prevention Center) ของญี่ปุ่น ยังคงอ้างอิงถึง “โรคจิตที่เกิดจากกัญชา (marijuana psychosis)” ว่ามีความเชื่อมโยงระหว่างกัญชากับอาชญากรรมรุนแรง และข้อโต้แย้งอื่นซึ่งไม่เป็นเหตุเป็นผลอีกต่อไปแม้แต่ในหมู่ผู้ที่คัดค้านการทำให้กัญชาเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย

ในขณะที่ยวกันการที่มีปริมาณการเสพยาที่จัดอยู่ในระดับต่ำบางครั้งอาจนำไปสู่ช่องโหว่ทางกฎหมายได้ เช่น เห็ดที่ทำให้เกิดประสาทหลอน (hallucinogenic mushrooms) ไม่เคยถูกกำหนดว่าผิดกฎหมาย จนกระทั่งปี ค.ศ. 2002 ที่การสั่งห้ามเกิดจากการที่กลุ่มวัยรุ่นนำเอาการเสพเห็ดดังกล่าวมาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมของกลุ่มคน ไม่นานหลังจากนั้นในปี ค.ศ.2007 กฎหมายยาและเวชภัณฑ์ (Pharmaceutical Affairs Law) ได้สั่งห้ามการผลิต การนำเข้า และการขายยาที่มีผลเช่นเดียวกับยาเสพติดผิดกฎหมาย ไม่ว่ายานั้นจะถูกเรียกชื่ออย่างชัดเจนว่าอะไรในกฎหมายยาเสพติดอื่น (Mark A.R Kleiman,. and James E. Hawdon, 2011)

บทที่ 4

ผลการศึกษา และอภิปรายผล

4.1 ผลการศึกษา

4.1.1 การศึกษาสภาพปัญหาและสถานการณ์ปัจจุบันของพืชกระท่อมในประเทศไทย

เนื่องจากในปัจจุบันนี้มีข้อคิดเห็นที่ว่าพืชกระท่อมไม่ควรถูกระบุให้เป็นยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 โดยพิจารณาในมุมมองของการเป็นไม้ยืนต้นที่มีประโยชน์ในแง่ของการเป็นป่าต้นน้ำ และในมุมมองของวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวบ้านที่เกี่ยวพืชกระท่อมมาช้านาน โดยรูปแบบการใช้พืชกระท่อมแบบดั้งเดิมนั้นจะเป็นการเคี้ยวใบสด หรือเป็นการกินผงที่ได้จากใบ ซึ่งจะมีการบริโภคโดยวิธีการเคี้ยวใบกระท่อมในร้านน้ำชา งานสังคมที่ไม่เป็นทางการ รวมถึงในการใช้แรงงานในภาคเกษตรกรรม และใช้เคี้ยวภายในที่พักอาศัยของตนเอง การเคี้ยวใบกระท่อมเป็นวิถีชีวิตที่สืบทอดมาเป็นเวลาหลายศตวรรษในภาคใต้ของไทย รวมทั้งกรณีที่มีการนำพืชกระท่อมดัดแปลงสภาพเพื่อเป็นสารตั้งต้นของยาเสพติดในระยะหลังนี้เริ่มมีมากขึ้น ซึ่งการใช้พืชกระท่อมทั้ง 2 รูปแบบ ผู้ใช้พืชกระท่อมส่วนใหญ่ใช้เพื่อความบันเทิงโดยเฉพาะ⁵⁴ จากกระแสที่กล่าวว่ามี การนำพืชกระท่อมมาใช้ในลักษณะของสารตั้งต้นหรือไปผสมกับวัตถุอย่างอื่นจนเป็นยาเสพติด ที่มีโทษรุนแรง ทำให้มีข้อคิดเห็นในทางตรงกันข้ามว่า พืชกระท่อมควรอยู่ในบัญชีรายชื่อยาเสพติดภายใต้พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เหมือนเดิม เนื่องจากเห็นว่าอาจเกิดผลร้ายมากกว่าผลดี หากมีการนำพืชกระท่อมมาผสมกับวัตถุอย่างอื่นแล้วอาจเป็นยาเสพติดที่มีฤทธิ์รุนแรงและอันตรายต่อร่างกายและต่อประชาชนโดยทั่วไป รวมทั้งหากไม่มีการบัญญัติให้พืชกระท่อมไว้ในกฎหมายว่าเป็นยาเสพติดก็อาจจะไม่สามารถป้องกันและปราบปรามผู้ใช้พืชกระท่อมได้

ที่ผ่านมามีกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดได้กำหนดให้การกระทำความผิดต่าง ๆ เป็นความผิดทั้งความผิดในข้อหาผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย ครอบครองเพื่อจำหน่าย ครอบครอง และเสพ รวมทั้งการบัญญัติให้พืชกระท่อมมีความผิดกฎหมายในข้อหาต่าง ๆ ดังกล่าว ก็ไม่สามารถควบคุมการกระทำความผิดและกลับมีการกระทำความผิดเพิ่มขึ้นทุกปีแพร่ระบาดได้จริงและส่งผลกระทบเชิงลบในการบังคับใช้กฎหมายด้วย สังเกตได้จากข้อมูลสถิติการจับกุมอย่างเข้มงวดตลอด 6 ปีที่ผ่านมายังพบว่ามี การกระทำความผิดและแพร่ระบาดเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยสถิติเกี่ยวกับ การจับกุมผู้ต้องหาในคดียาเสพติดเกี่ยวกับพืชกระท่อม รวมถึง สถิติผู้เข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลด้วยสารเสพติดพืชกระท่อม มีรายละเอียดดังนี้

⁵⁴ สุรพร ชลสาคร. ปัญหา ยาเสพติด พืชกระท่อม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้กับการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด. รายงานตามหลักสูตรผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น รุ่นที่ 11 สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม พ.ศ. 2556

สถิติการจับกุมคดีพืชกระท่อมจำแนกตามจำนวนคดี จำนวนผู้ต้องหา และน้ำหนักของกลาง

ระหว่างปีงบประมาณ 2551 – 2556

ปีงบประมาณ	จำนวน (คดี)	จำนวน (ผู้ต้องหา)	น้ำหนักของกลาง (กรัม)
2551	3,848	5,235	43,228,856.16
2552	5,312	7,328	16,773,975.01
2553	6,702	8,968	33,172,187.35
2554	6,415	8,255	22,989,135.04
2555	7,208	9,111	28,483,519.40
2556	6,791	8,264	22,516,182.19

ประมวลข้อมูลจาก : ระบบ NCR ณ วันที่ 20 มีนาคม 2557 สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม

สถิติการจับกุมคดียาเสพติดเกี่ยวกับพืชกระท่อม จำแนกตามข้อหา

ระหว่างปีงบประมาณ 2551 – 2556

ปีงบประมาณ	ผลิต	นำเข้า	ส่งออก	จำหน่าย	ครอบครอง เพื่อจำหน่าย	ครอบครอง	เสพ
2551	969	3	0	63	415	4,143	291
2552	1,211	8	0	80	493	6,044	386
2553	995	48	1	108	685	7,441	346
2554	889	73	4	107	740	6,816	168
2555	1,176	75	1	170	868	7,212	167
2556	1,129	98	0	98	768	6,627	101

ประมวลข้อมูลจาก : ระบบ NCR ณ วันที่ 20 มีนาคม 2557 สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม

สถิติการบำบัดรักษาผู้ใช้สารเสพติด ตามแบบรายงานการบำบัดรักษาผู้ใช้สารเสพติด (บสต. 3) ทั่วประเทศ

ระหว่างปีงบประมาณ 2551 – 2556

ปีงบประมาณ	ผู้เข้ารับการบำบัด ทั้งหมด	ใช้สารเสพติด กระท่อมเพียง ชนิดเดียว		ใช้กระท่อมร่วมกับ สารเสพติดชนิดอื่น		รวมผู้ใช้กระท่อม ทั้งหมด	
	จำนวน (คน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
2551	100,789	893	0.88	1,078	1.07	1,971	1.96
2552	113,179	1,218	1.08	1,444	1.27	2,662	2.35
2553	145,780	1,712	1.17	2,354	1.61	4,066	2.78
2554	202,664	1,976	0.97	3,262	1.61	5,238	2.58
2555	335,792	10,386	3.10	9,681	2.88	20,067	5.98
2556	258,998	6,099	2.35	7,768	3.00	13,867	5.35
รวม	1,157,202	22,284	1.93	25,587	2.21	47,871	4.14

ประมวลข้อมูลจาก : สำนักบริหารการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

4.1.2 ข้อดี-ข้อเสีย ของการยกเลิกพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษ

4.1.2.1 ข้อดี

(1) ประโยชน์ทางการแพทย์

(1.1) ใช้ทำยาสมุนไพรรักษาโรคตามตำราแพทย์แผนโบราณ โดยมีคุณสมบัติในการรักษาโรค ได้แก่ ช่วยระงับอาการไอ ระงับอาการปวดฟัน ระงับอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ รักษาโรคเบาหวาน รักษาอาการปวดประจำเดือน โรคบิด อาการท้องร่วง ช่วยในการระงับประสาทไม่หิวได้ง่าย สบายแผลในปาก ห้ามเลือด ลดความดันโลหิต ช่วยบรรเทาอาการท้องเสีย รักษาแผลในกระเพาะอาหาร และแก้พิษจากพืชและสัตว์

(1.2) สามารถสกัดเอาสารเออาแอลคาลอยด์ที่พบในพืชกระท่อมประมาณ 40 ชนิด มาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์แผนปัจจุบันได้อย่างมากมาย เช่น ใช้ระงับอาการปวด ได้เช่นเดียวกับมอร์ฟิน ขยายหลอดเลือด ลดความดัน ผ่อนคลายกล้ามเนื้อ

(1.3) มีฤทธิ์ลดการบีบตัวของกล้ามเนื้อเรียบ จึงทำให้เกิดการขยายตัวของอวัยวะต่าง ๆ อีกทั้งยัง กระตุ้นระบบประสาทส่วนกลาง

(1.4) มีฤทธิ์ยับยั้งการหลั่งของกรดในกระเพาะอาหาร โดยผ่านกลไกการออกฤทธิ์ที่ opioid receptors

(1.5) มีฤทธิ์ลดการบีบตัวของลำไส้ โดยออกฤทธิ์ที่ mu- opioid receptors และ del- opioid receptors

(1.6) มีฤทธิ์ในการลดไข้

(1.7) ใช้ใบกระท่อมทดแทนการติดยาหรือมอร์ฟินซึ่งมีฤทธิ์รุนแรงกว่าได้ ทำให้ ผู้บริโภคมีสุขภาพดีขึ้น หากมีความจำเป็นต้องใช้ใบกระท่อมเพื่อทดแทนการติดยาหรือมอร์ฟิน

(1.8) เมื่อบริโภคแล้วจะทำงานได้มากกว่ากรณีปกติทั่วไปและไม่ปรากฏว่าเป็นผู้ที่ก้าวร้าวหรือไปก่ออาชญากรรมร้ายแรงแต่อย่างใด ซึ่งตรงข้ามกับผู้เสพยาหรือยาบ้า ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะไปก่ออาชญากรรมที่ร้ายแรงอยู่เป็นประจำดังที่เป็นข่าวอยู่โดยทั่วไป เนื่องจากการเสพยา หรือยาบ้าตนเอง

(1.9) ประชาชนผู้บริโภคพืชกระท่อมแล้วโดยส่วนใหญ่จะทำงานด้วยความขยัน อดทนและทำงานกลางแจ้งในสภาพที่แสงแดดจัด จึงเกิดความรู้สึกที่ดีและสุขภาพดีของคนในสังคม โดย อาจได้รับความเป็นธรรมและการยอมรับจากสังคมว่าเป็นบุคคลที่มีความขยันในการทำงาน ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่คนในสังคม

(2) ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

(2.1) พืชกระท่อมมีอยู่มากมายในประเทศไทย ดังนั้น สามารถนำพืชกระท่อม มาใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้ โดยนำเนื้อไม้มาสร้างอาคารบ้านเรือนหรือเฟอร์นิเจอร์

(2.2) ลดการสูญเสียเงินตราในการสั่งซื้อมอร์ฟินจากต่างประเทศได้ปีละหลาย สิบล้านบาทถ้าสามารถนำพืชกระท่อมมาใช้ทดแทนได้

(2.3) สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับรัฐบาลได้หากพิสูจน์และชี้แจงให้ประชาชน เห็นอย่าง ชัดเจนเป็นรูปธรรมว่า “พืชกระท่อม” จริง ๆ แล้วไม่ใช่ยาเสพติดให้โทษอย่างแท้จริง เมื่อเทียบกับ สุราหรือบุหรี่ และการนำพืชกระท่อมไปบริโภคจะมีผลดีต่อประเทศชาติและประชาชนมากกว่า

(2.4) ลดภาระหน้าที่และงบประมาณจำนวนมากที่รัฐจะต้องใช้ดำเนินคดีกับ ผู้กระทำความผิดความเกี่ยวกับ “พืชกระท่อม”

(3) ประโยชน์ทางวิชาการ

- หากประเทศไทยยังกำหนดให้พืชกระท่อมเป็นยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดต่อไปในอนาคตก็ไม่สามารถการที่จะนำพืช กระท่อมมาศึกษาหรือวิจัย เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ได้ อาจจะต้องไปขออนุญาตจากต่างประเทศ เนื่องจากต่างประเทศซึ่งอาจจะนำพืชกระท่อมไปจดลิขสิทธิ์ ดังเช่น หญ้าเป้าน้อย ทั้งที่ประเทศไทยสามารถพบเห็นหรือปลูกพืชกระท่อมได้

(4) ประโยชน์ด้านกระบวนการยุติธรรม

(4.1) ลดปริมาณคดียาเสพติดและภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ตำรวจ อัยการ และศาล ได้ในระดับหนึ่งที่จะต้องไปเสียเวลากับการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด เกี่ยวกับพืชกระท่อม

(4.2) การนำงบประมาณในส่วนที่เป็นกระบวนการยุติธรรมไปดำเนินการแก้ไขปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติดได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพได้มากกว่าเดิม

4.1.2.2 ข้อเสีย/ข้อพึงระวัง

(1) ด้านเศรษฐกิจ

- การตัดทำลายพืชกระท่อมทั้งหมดอาจส่งผลให้เกิดความต้องการพืชกระท่อมในประเทศจึงอาจทำให้มีการลักลอบนำเข้าพืชกระท่อมจากต่างประเทศ

(2) ด้านสาธารณสุข

(2.1) ผู้ใช้พืชกระท่อมอาจปากแห้ง ปัสสาวะบ่อย เบื่ออาหาร ท้องผูก

(2.2) เมื่อบริโภคไปนาน ๆ อาจทำให้ติดได้ เมื่อไม่ได้บริโภคจะรู้สึกไม่มีแรง ซึมเศร้า นอนไม่หลับ เบื่ออาหาร บางรายก้าวร้าวแต่เป็นมิตร (Hostility) อย่างไรก็ตามไม่เคยปรากฏว่ามีคนเสียชีวิตหรือทำร้ายผู้อื่นจากการบริโภคพืช กระท่อม

(2.3) หากเสพยาในปริมาณมากจะทำให้มึนงง และคลื่นไส้อาเจียน

ในประเด็นดังกล่าวที่ได้ศึกษาแล้วนั้นต้องพิจารณาว่า สมควรที่จะกำหนดให้พืชกระท่อมยังคงเป็นยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายเช่นเดิมหรือไม่ เนื่องจากพืชกระท่อมเป็นพืชที่มีลักษณะเป็นยาเสพติดชนิดอ่อน (Soft drug) ที่มีผลต่อร่างกายและจิตใจน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับยาเสพติดหรือสิ่งเสพติดชนิดอื่นๆ ประกอบกับการใช้เงินเป็นวิถีชีวิตของคนในสังคมส่วนใหญ่ ในบางภูมิภาคที่สมควรจะต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ

ดังนั้น เมื่อมีข้อโต้แย้งกฎหมายเกี่ยวกับพืชกระท่อมในประเด็นว่า ควรมีการยกเลิกพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษประเภท 5 ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 หรือไม่ ด้วยเหตุดังกล่าว เห็นความสำคัญของกฎหมายเกี่ยวกับพืชกระท่อม จึงได้ทำการพิจารณาทบทวนพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งข้อมูลทางวิชาการ หลักฐานทางวิทยาศาสตร์

ของพืชกระท่อม ประโยชน์ในทางการแพทย์ของพืชกระท่อม และสถานะของพืชกระท่อมในระดับนานาชาติ เพื่อนำไปสู่แนวทางการพิจารณากฎหมายเกี่ยวกับพืชกระท่อมในการยกเลิกออกจากบัญชียาเสพติดให้โทษและกำหนดให้เป็นวัตถุออกฤทธิ์ต่อไป

4.1.3 การศึกษาเปรียบเทียบการบังคับใช้กฎหมายและสถานะของพืชกระท่อมในต่างประเทศและประเทศไทย

จากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดของประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งประเทศในสหภาพยุโรป ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย ประเทศนิวซีแลนด์ และกลุ่มประเทศอาเซียน ดังนี้

ประเทศ	ยาเสพติด	พืชภายใต้การควบคุมของรัฐและอื่นๆ
สหภาพยุโรป		พืชกระท่อมที่มีสารมิตราไจนีน (Mitragynine) และสาร 7-ไฮโดรไมตราไจนีน (7-hydroxymitragynine) และอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลในหลายประเทศ เช่น เดนมาร์ก ลัตเวีย โปแลนด์ โรมาเนีย สวีเดน
สหรัฐอเมริกา		พืชกระท่อมอยู่ในรายชื่อ “ยาและสารเคมีที่ต้องเฝ้าระวัง” (Drug and Chemical of Concern List) แต่ไม่ได้มีการระบุว่าเป็นพืชควบคุมหรือผิดกฎหมายตามกฎหมายของรัฐบาลกลาง (Federal Government of the United States)
ออสเตรเลีย		พืชกระท่อมอยู่ในบัญชีของกลุ่มยาและสารพิษ ประเภทที่ 9 เป็นสารที่ไม่มีการใช้บำบัดอาการหรือโรคแต่มีแนวโน้มใน การใช้ในทางที่ผิด ห้ามปลูก จำหน่าย เสพ หรือนำเข้า ยกเว้นการนำเข้าเพื่อศึกษาวิจัย

ประเทศ	ยาเสพติด	พืชภายใต้การควบคุมของรัฐ และอื่นๆ
นิวซีแลนด์		พืชกระท่อมอยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมายควบคุมยา 2009 (Drug Amendment Regulation 2009) สามารถใช้ได้ตามคำสั่งแพทย์เท่านั้น และการจำหน่ายจะต้องได้รับใบอนุญาต
เมียนมาร์	พืชกระท่อมได้รับการควบคุมภายใต้กฎหมายยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Law)	
มาเลเซีย		มีกฎหมายวัตถุมีพิษ 1952 (Poisons Act 1952) ควบคุมเฉพาะสารมึนตราใจนี้ซึ่งเป็นสารองค์ประกอบประเภทแอลคาลอยด์ในกระท่อมจัดเป็นวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ประเภทที่ 3 แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงการควบคุมพืชกระท่อม
ไทย	พืชกระท่อมถูกกำหนดให้อยู่ในบัญชีประเภท 5 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522	

4.1.4 ศึกษาแนวทางความเป็นไปได้ที่เหมาะสมในการยกเลิกพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษ เพื่อเอื้อต่อการนำพืชกระท่อมมาใช้ประโยชน์ในด้านสมุนไพร

เนื่องจากการใช้พืชกระท่อมเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในท้องถิ่น แต่เดิมชาวบ้านนิยมเคี้ยวใบกระท่อมเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานสามารถทำงานได้นานโดยไม่อ่อนล้า รวมทั้ง ยังใช้เป็นยารักษาโรค ดังนั้น การออกกฎหมายควบคุมพืชกระท่อมและการลงโทษทางอาญาเกี่ยวกับพืชกระท่อมในบางลักษณะจึงเป็นการกระทำที่ไม่เกิดประโยชน์ เพราะมีการนำคดีเข้าสู่กระบวนการ

ยุติธรรมเกินความจำเป็น เมื่อการใช้พืชกระท่อมไม่ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่อจิตประสาทของผู้เสพที่รุนแรง และไม่ได้ก่อให้เกิดอันตรายต่อสังคมแต่อย่างใด โดยพิจารณาในประเด็นดังต่อไปนี้

1) การยกเลิกพืชกระท่อม มิใช่เป็นการเปิดเสรีโดยไม่มีกฎหมายควบคุม แต่เป็นมาตรการกำหนดเงื่อนไข เพื่อประโยชน์ในการควบคุมบางประการ เช่น ต้องมีการลงทะเบียนแจ้งรายชื่อหรือมีการขออนุญาตเป็นรายบุคคลมีการตรวจสุขภาพเป็นประจำ การกำหนดให้มีการปรับในกรณีฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับ โดยอำนาจของฝ่ายบริหาร เป็นต้น เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลการบำบัดรักษา ดังนั้น การลดทอนการเป็นความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการใช้พืชกระท่อม (Decriminalization) เป็นการยกเว้นให้ไม่มีความผิดทางอาญาหากเป็นการนำมาใช้ตามวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น ซึ่งรัฐจะต้องมีการกำหนดเงื่อนไขบางประการให้ต้องปฏิบัติ มิใช่เป็นการเปิดให้ใช้ พืชกระท่อมอย่างเสรีโดยไม่มีกฎหมายควบคุมเลยโดยเฉพาะอย่างยิ่งจำเป็นต้องมีการควบคุมสารที่เป็นส่วนประกอบในพืชกระท่อมบางประเภทที่มีฤทธิ์ที่สามารถนำไปใช้เพื่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายได้ ด้วยเหตุที่ว่า การบริโภคกระท่อมอย่างเดียวไม่เป็นอันตรายถึงชีวิต แต่หากมีการนำสารที่เป็นส่วนประกอบบางอย่างในพืชกระท่อมมาดัดแปลง สกัด หรือนำไปเป็นส่วนผสมกับสารอย่างอื่น เพื่อทำเป็นยาเสพติดหรือบริโภคกระท่อมร่วมกับสารอย่างอื่นด้วยจะก่อให้เกิดอันตรายได้ จากการศึกษาพบว่า มีผู้เสียชีวิตจากการเกี่ยวกระท่อมนั้น เนื่องจากมีการบริโภคสารหรือสิ่งเสพติดที่มีฤทธิ์ร้ายแรงอย่างอื่นผสมอยู่ด้วยไม่มีการรายงานว่ามีผู้เสียชีวิตจากการเกี่ยวกระท่อมอย่างเดียวแต่อย่างใด จึงพิจารณาได้ว่าพืชกระท่อมไม่ได้มีอันตรายต่อสุขภาพจนต้องมีการบัญญัติให้เป็นยาเสพติดให้โทษตามกฎหมาย

สิ่งที่ควรมีการควบคุมอย่างเคร่งครัด คือ สารที่เป็นส่วนประกอบในพืชกระท่อมบางประเภทที่มีฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (Psychotropic Substances) หากมีการนำไปใช้เพื่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย อีกทั้ง ควรมีการควบคุมการนำสารที่เป็นส่วนประกอบในพืชกระท่อมมาดัดแปลง หรือนำไปเป็นส่วนผสมกับสารอย่างอื่นที่เป็นอันตรายเพื่อป้องกันการนำพืชกระท่อมไปใช้เป็นสารตั้งต้นเพื่อแปรสภาพเป็นยาเสพติดชนิดอื่น

เนื่องจากสภาพปัญหาเกี่ยวกับพืชกระท่อมที่พบในประเทศไทยจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มผู้ใช้พืชกระท่อมเพียงอย่างเดียว และ (2) กลุ่มผู้ใช้พืชกระท่อมในลักษณะของการแปรสภาพ เพื่อให้ได้ สารที่มีอยู่ในพืชกระท่อมนำไปใช้ร่วมกับสารเสพติดชนิดอื่น ซึ่งในกลุ่ม (2) นี้ เริ่มมีมากขึ้น ดังเห็นได้จากการมีปัญหาที่เชื่อมโยงไปถึงการลักลอบผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย และครอบครองเพื่อจำหน่ายอันเป็นการกระทำในลักษณะของการค้าที่ควรจะมีการควบคุมอย่างจริงจัง รวมถึงการควบคุมสารที่แปรสภาพหรือสังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจในการกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ในการควบคุมให้เหมาะสมได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติของนานาชาติตามหลักการของสำนักงานควบคุมยาเสพติดและ

อาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) ที่จัดให้พืชกระท่อมเป็นสารที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทชนิดใหม่ (New Psychoactive Substances : NPS)

2) พืชกระท่อม เป็นไม้ยืนต้นที่เกิดขึ้นได้ทั่วไปและเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ รวมทั้ง ยังมีฤทธิ์เป็น ยาสมุนไพรรักษาและยังไม่มีรายงานว่าผู้เสพยากระท่อมเกิดอาการที่เป็นอันตรายต่อผู้อื่นอีกด้วย เนื่องจากผู้เสพยากระท่อมจะไม่มีปัญหาเกี่ยวกับอาการอยากยาจนส่งผลให้มีการก่อเหตุร้ายต่อผู้อื่น หรือก่อให้เกิดส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้⁵⁵ เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่า พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพืชกระท่อมเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามหลักกฎหมายทั่วไปโดยพิจารณาจากการที่พืชกระท่อม ไม่ได้เป็นพืชที่ให้โทษร้ายแรงต่อร่างกายหากบริโภคในปริมาณที่เหมาะสม รวมทั้งผู้ใช้ใบกระท่อมเสพโดยวิธีการเคี้ยวก็ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้อื่นได้

4.2 อภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า พืชกระท่อมมีคุณสมบัติเป็นพืชสมุนไพรมากกว่าจะเป็นยาเสพติดให้โทษดังเหตุผล 3 ประการสำคัญ ได้แก่

1) พืชกระท่อมมีสารแอลคาลอยด์ซึ่งมีฤทธิ์ระงับอาการปวด ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ยืนยันว่า สารแอลคาลอยด์มีฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาหลายระบบที่เป็นประโยชน์ในการรักษาโรค

2) ผลกระทบจากการใช้พืชกระท่อมต่อสังคม ไม่เคยปรากฏรายงานว่า ผู้เสพพืชกระท่อมไม่มีพฤติกรรมการก่ออาชญากรรมและความรุนแรงทางสังคมแต่อย่างใด แต่ในขณะเดียวกันการกำหนดให้พืชกระท่อมเป็นยาเสพติดให้โทษนั้นกลับทำให้เกิดความไม่เหมาะสมในการกำหนดความผิดและโทษทางอาญา และเกิดภาระกับกระทรวงการยุติธรรมเกินสมควร

3) ผลกระทบจากการใช้พืชกระท่อมต่อตัวผู้เสพจะมีผลกระทบทางร่างกายเมื่อหยุดเสพร่วมอยู่ด้วย แต่ไม่มีอาการรุนแรงแต่อย่างใด และไม่ปรากฏอาการทรมานทรมายหรือคลื่นคลั่ง ซึ่งสอดคล้องกับ

⁵⁵ มาตรา 29 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 บัญญัติว่า

“การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม”

รายงานการประชุมวิชาการ ของกองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และข้อมูลของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.)

จากเหตุผล 3 ประการข้างต้น จึงสรุปได้ว่า คุณสมบัติของพืชกระท่อม นั้น มีประโยชน์ทางด้านการแพทย์ ประโยชน์ทางวิทยาศาสตร์ มากกว่าโทษต่อสังคมและต่อตัวผู้เสพเอง ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของคณะกรรมการวิชาการวิสามัญศึกษาผลดีและผลเสียของการบริโภคพืชกระท่อม

แต่อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากศูนย์เฝ้าระวังยาเสพติดและการเสพยาเสพติดแห่งสหภาพยุโรป (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction) ได้ระบุว่า พืชกระท่อมที่มีสารมิตราไจนีน (Mitragynine) และสาร 7-ไฮโดรไมตรากะนีน (7-hydroxymitragynine) ซึ่งสารเหล่านี้ส่งผลข้างเคียงและสามารถนำไปเป็นสารตั้งต้นของการผลิตยาเสพติดประเภทอื่นได้ ดังนั้น แม้พืชกระท่อมจะเป็นพืชสมุนไพร แต่ก็สมควรได้รับการควบคุมไม่ให้มีการนำสารในพืชกระท่อมไปใช้ในทางที่ผิดจากวัตถุประสงค์ของรัฐ ซึ่งเป็นแนวคิดเดียวกับรัฐบาลในประเทศต่างๆ อาทิ เดนมาร์ก ลัตเวีย โปแลนด์ โรมาเนีย สวีเดน เป็นต้น

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 ผลโดยสรุปที่ได้จากการศึกษาสภาพปัญหาและสถานการณ์ปัจจุบันของพืชกระท่อมในประเทศไทย มีดังนี้

5.1.1.1 ความผิดอาญาของยาเสพติดเป็นความผิดเพราะกฎหมายห้าม โดยเป็นความผิดที่เกิดจากการที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิด (mala prohibita) ซึ่งความผิดยาเสพติดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพืชกระท่อม เป็นการกระทำผิดที่ฝ่าฝืนข้อห้ามทางกฎหมาย อันเป็นความผิดที่สืบเนื่องมาจากผลแห่งการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้การกำหนดให้พืชกระท่อมเป็นพืชที่ผิดกฎหมายยาเสพติด จึงต้องมีการพิจารณาว่า แท้ที่จริงแล้วพืชกระท่อมมีโทษจนต้องมีการบัญญัติให้เป็นความผิดอาญาหรือไม่ รวมทั้งต้องพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการบัญญัติให้พืชกระท่อมเป็นความผิดอาญา โดยพิจารณาการกำหนดความผิดของพืชกระท่อมต้องพิจารณาถึงบริบทของทางสังคมที่เป็นจริง เนื่องด้วยกฎหมายอาญาต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของประชาชนด้วย แต่ในปัจจุบันกฎหมายยังกำหนดให้คนที่มิมีวิถีชีวิตในการเสพพืชกระท่อมเป็นการกระทำความผิดอาญา โดยพิจารณาจากสถิติการจับกุมคดีพืชกระท่อมที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมจำนวนหนึ่ง ทำให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณในการดำเนินการจับกุมซึ่งเป็นการไม่คุ้มค่าในกระบวนการยุติธรรมและที่สำคัญ คือ ไม่เป็นการแก้ไขปัญหาที่ตรงจุดหากยังคงมีการดำเนินคดีกับผู้เสพและผู้ครอบครองเพื่อเสพพืชกระท่อมอยู่

5.1.1.2 การนำตัวผู้เสพไปบำบัดฟื้นฟูก็มีปัญหาเนื่องจากผู้เสพส่วนใหญ่จึงถูกจับกุมในข้อหาครอบครองเนื่องจากผู้เสพยาจะมีการพกพาใบกระท่อมติดตัวไปด้วย จากสถิติการจับกุมบุคคลในข้อหาครอบครองพืชกระท่อมและเสพพืชกระท่อม จะพบว่าจำนวนการจับกุมคดีครอบครองพืชกระท่อมมีจำนวนสูงที่สุด โดยผู้ต้องหาส่วนใหญ่เป็นผู้เสพที่มีใบกระท่อมไว้ในครอบครองเพื่อการเสพของตนเอง (Personal use) ซึ่งรัฐต้องใช้ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ และเวลา ในการดำเนินคดีกับผู้ครอบครองพืชกระท่อม ซึ่งถือได้ว่าเป็นความผิดเล็กน้อย (จำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท) แทนที่จะใช้เวลาในการดำเนินคดียาเสพติดรายสำคัญให้มีประสิทธิภาพ

5.1.1.3 รายงานในทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับพืชกระท่อมมีข้อมูลว่าพืชกระท่อมมีประโยชน์ทางยาแผนไทย ดังนั้น การบัญญัติให้พืชกระท่อมเป็นพืชที่ผิดกฎหมายจึงอาจไม่ตรงกับภารกิจของกฎหมายอาญา เนื่องจากข้อพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ที่เชื่อถือได้ไม่มีการบ่งบอกว่าพืชกระท่อมมีผลเสียต่อสุขภาพและสังคม ดังนั้น จึงไม่มีเหตุผลอันสมควรที่จะให้ผู้เสพและผู้ครอบครองเพื่อเสพพืชกระท่อมมี

ความผิดทางอาญา เนื่องจากจะเป็นการปิดกั้นช่องทางและกระบวนการนำพืชกระท่อมมาศึกษาในทางการแพทย์ โดยพืชกระท่อมอาจจะนำมาเป็นยารักษาโรคทดแทนยาบางตัวที่มีต้นทุนการผลิตที่สูงกว่า ดังนั้นการนำ พืชกระท่อมมาใช้ประโยชน์ในด้านสมุนไพรย่อมเป็นการดีกว่าการกำหนดว่าพืชกระท่อมเป็นยาเสพติดให้โทษตามกฎหมาย

5.1.2 ผลโดยสรุปที่ได้จากการศึกษาเปรียบเทียบการบังคับใช้กฎหมายและสถานะของพืชกระท่อมในต่างประเทศและประเทศไทย

5.1.2.1 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของประชาคมระหว่างประเทศ โดยในปี พ.ศ. 2559 องค์การสหประชาชาติจะจัดให้มีการประชุม The UN General Assembly Special Session on Drugs (UNGASS) 2016⁵⁶ โดยจะมีการพิจารณาทบทวนนโยบายและทิศทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จในช่วงที่ผ่านมา เนื่องจากเน้นการปราบปรามเป็นส่วนใหญ่ โดยจะพิจารณาจากหลักการพื้นฐานด้านต่างๆ ควบคู่ไปด้วย ทั้งด้านสิทธิมนุษยชน สาธารณสุข และความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งมีประเด็นเกี่ยวกับการใช้มาตรการอื่น ๆ แทนการกำหนดให้บุคคลที่เสพหรือมีไว้ในครอบครองเป็นความผิดทางอาญา ดังนั้น ผู้เสพและครอบครองพืชกระท่อมเพื่อเสพจึงไม่ควรมีความผิดอาญาเนื่องจากไม่สอดคล้องกับหลักการด้านสาธารณสุขและไม่เป็นตามแนวทางของสากล

5.1.2.2 พืชกระท่อมไม่ได้จัดอยู่ในประเภทยาเสพติดขององค์การสหประชาชาติที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายอนุสัญญาสหประชาชาติทั้ง 3 ฉบับ⁵⁷ (สำนักงานควบคุมยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime – UNODC) โดยเป็นสารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทชนิดใหม่ (New Psychoactive Substances หรือ NPS) ที่ควรเฝ้าระวังเท่านั้น พืชกระท่อมเป็นพืชในระดับท้องถิ่นและมีการใช้เป็นสารกระตุ้นตามธรรมชาติที่มีฤทธิ์อ่อน ๆ แต่ในประเทศไทยกลับถูกกำหนดไว้ในบัญชียาเสพติดให้โทษ ซึ่งน่าจะไม่เหมาะสมกับการที่จะให้มีการควบคุมและมีบทลงโทษตามกฎหมาย ในขณะที่ในตลาดการค้าทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมายนั้น มีสิ่งเสพติดที่มีสารออกฤทธิ์ที่เข้มข้นกว่ามี

⁵⁶ Commission on Narcotic Drugs. Report on the fifty-eighth session (5 December 2014 and 9-17 March 2015). E/2015/28. E/CN.7/2015/15.

⁵⁷ (1) อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 และพิธีสารแก้ไขอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961, ค.ศ. 1972

(2) อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971

(3) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988

ฤทธิ์แรงกว่า และเป็นอันตรายมากกว่า เช่น ยาสูบ สุรา ครองตลาดอยู่แล้ว จึงควรที่จะต้องมีการทบทวนถึงความจำเป็นที่จะต้องบังคับใช้กฎหมายตามกฎหมายควบคุมพืชกระท่อม⁵⁸

5.1.3 ผลโดยสรุปที่ได้จากการศึกษาแนวทางความเป็นไปได้ที่เหมาะสมในการยกเลิกพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษ เพื่อเอื้อต่อการนำพืชกระท่อมมาใช้ประโยชน์ในด้านสมุนไพร

5.1.3.1 หากพิจารณาจากคำนิยามของคำว่า “ยาเสพติดให้โทษ” แล้ว พืชกระท่อมไม่เข้าองค์ประกอบของยาเสพติดให้โทษ เนื่องจากผลของการเสพพืชกระท่อมไม่มีลักษณะเหมือนเสพยาเสพติด ให้โทษที่จะมีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลาและสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมเร็ว การวิจัยพบว่าผู้เสพกระท่อมอาจมีอาการเพียงบางอย่าง เช่น ปวดกล้ามเนื้อ ปวดกระดูก มีอาการไอจาม ซึ่งอาการดังกล่าวจะไม่รุนแรงเท่ากับอาการขาดยาตามคำจำกัดความของคำว่า “ยาเสพติดให้โทษ” ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งหากพิจารณานิยามของคำว่า “วัตถุออกฤทธิ์” ในพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 จะพบว่าพืชกระท่อมหรือสารมิตราไจนินที่ได้จากพืชกระท่อม มีลักษณะสำคัญ คือ เป็นสิ่งที่ได้จากธรรมชาติที่นำมาใช้ประโยชน์ในการรักษาอาการปวดได้ โดยมีการควบคุมเพื่อป้องกันการนำพืชกระท่อมไปใช้ในทางที่ผิด ดังนั้น ควรกำหนดให้พืชกระท่อมเป็นเพียง “วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท” ไม่ใช่กำหนดให้พืชกระท่อมเป็น “ยาเสพติดให้โทษ”

5.1.3.2 การกำหนดว่าพืชกระท่อมมีสารที่ควรกำหนดให้เป็นยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายหรือวัตถุออกฤทธิ์ ต้องมีการศึกษาตามหลักวิทยาศาสตร์และวิชาการด้านการแพทย์และสาธารณสุข เนื่องจากในทางวิทยาศาสตร์มีการค้นพบว่าสารบางประเภทสามารถนำมาใช้ประโยชน์ทั้งในด้านการรักษาโรค สมุนไพร หรือในทางอุตสาหกรรมได้ ดังเช่น พืชกระท่อมมีฤทธิ์ในการระงับประสาทแก้ท้องเสีย รวมถึง รักษาโรคเบาหวานได้ และหากพิจารณาอนุสัญญาแห่งสหประชาชาติด้านยาเสพติด (United Nations Drug Conventions) เกี่ยวกับข้อกำหนดการควบคุมยาเสพติดสากล ทั้งอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดค.ศ. 1961 และพิธีสารแก้ไขอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961, ค.ศ. 1972 อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ปี ค.ศ. 1971 และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 จะพบว่าการกำหนดนิยาม “ยาเสพติด” รวมถึง “การแบ่งประเภทของยาเสพติด” จึงต้องมีการพิจารณาว่าสารที่มีลักษณะหรือคุณสมบัติใดบ้างที่ควรกำหนดให้เป็นยาเสพติดให้โทษและประเภทใดตามตามกฎหมายโดยพิจารณาความร้ายแรงของสารเสพติดที่มีต่อร่างกายและผลกระทบต่อสังคม ดังนั้น หากมีการค้นคว้าทางด้านวิทยาศาสตร์และพิจารณาประกอบกับผลกระทบด้านสังคมด้วยย่อมเป็นประโยชน์ในการกำหนดประเภทของพืชกระท่อมที่เหมาะสมกับคุณสมบัติและลักษณะของสารที่อยู่ในพืชกระท่อมอย่างแท้จริง

⁵⁸ The Transnational Institute (TNI) และ International Drug Policy Consortium (IDPC), ข้อมูลสะท้อนกลับต่อร่างข้อเสนอของ ปปส. เรื่อง นโยบายเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในการแก้ไขปัญหายาเสพติด, พฤษภาคม 2553 หน้า 8

5.1.3.3 ที่ผ่านมามีหลักฐานยืนยันว่าพืชกระท่อมส่งผลกระทบต่อผู้ใช้หรือสังคม ประกอบกับพืชกระท่อมเป็นพืชที่เกิดขึ้นได้เองโดยทั่วไปตามธรรมชาติ และการบริโภคพืชกระท่อม ก็อาจเกิดขึ้นได้ในวิถีชีวิตประจำวันของคนในท้องถิ่น การให้ความรู้เกี่ยวกับผลดีผลเสีย การควบคุมปริมาณการบริโภคพืชกระท่อม จึงเป็นสิ่งที่รัฐพึงกระทำมากกว่าการกำหนดให้การเสพตามแบบวิถีดั้งเดิม เป็นความผิดที่ผู้กระทำจะต้องถูกลงโทษ อีกทั้งพืชกระท่อมมีสรรพคุณทางยาและมีฤทธิ์เป็นสมุนไพรแก้โรคต่าง ๆ ได้ หากมีการนำมาใช้อย่างถูกวิธี อาทิเช่น โรคท้องเสีย ระบายอาการปวด รวมถึงสามารถรักษาแผลในกระเพาะอาหารได้ ดังนั้น กฎหมายจึงควรมุ่งไปเพื่อป้องกันและปราบปรามการนำพืชกระท่อมไปใช้ในทางที่ผิด หรือเพื่อประโยชน์ในทางการค้า โดยควรเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถนำพืชกระท่อมไปใช้ได้ตามวิถีชีวิตดั้งเดิมและให้มีการศึกษาคุณสมบัติของพืชกระท่อมตามหลักการทางวิทยาศาสตร์เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์เป็นสำคัญ

5.2 ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากพืชกระท่อมเป็นพืชที่มีสารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทอย่างอ่อน (Soft drug) หากใช้ในปริมาณที่เหมาะสมจะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของผู้เสพหรือเป็นอันตรายต่อบุคคลอื่น ประกอบกับตามวิถีท้องถิ่นของประชาชนในบางภูมิภาค ที่ยังคงมีการใช้พืชกระท่อมเพื่อเสพกันอย่างแพร่หลายเพราะเป็นสิ่งที่ได้มาจากธรรมชาติ การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดก่อให้เกิดความเดือดร้อนและไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนทั่วไปที่มีได้มีเจตนาร้าย จึงเห็นควรมีการพิจารณาทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพืชกระท่อม ดังนี้

5.2.1 การกำหนดประเภทของยาเสพติดต้องเป็นไปตามหลักวิทยาศาสตร์และหลักวิชาการ ด้านการแพทย์และสาธารณสุข โดยกระทรวงสาธารณสุขจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบเนื่องจากสารเสพติดมีความเปลี่ยนแปลงในด้านความรุนแรงหรืออันตรายที่มากขึ้นหรือลดลงได้ โดยในทางวิทยาศาสตร์มีการค้นคว้าแล้วพบว่าพืชกระท่อมมีฤทธิ์ในการรักษาโรคบางอย่างได้ และหากพิจารณาสารที่มีลักษณะและคุณสมบัติที่เป็นความร้ายแรงของสารเสพติดที่มีต่อร่างกายและผลกระทบต่อสังคมพืชกระท่อมย่อมไม่มีความรุนแรงถึงขั้นต้องถูกกำหนดให้เป็นยาเสพติดให้โทษตามกฎหมาย

5.2.2 ควรพิจารณยกเลิกการกำหนดให้ “พืชกระท่อม” เป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 5 ตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ในประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 135 (พ.ศ.2539) เรื่อง ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

5.2.3 ควรมีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 โดยกำหนดให้สารมิตราไจนิน (Mitragynine) ที่มีอยู่ในพืชกระท่อมที่มีลักษณะเป็นสารที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทเป็นวัตถุออกฤทธิ์ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับการระบุชื่อและ

จัดแบ่งประเภท วัตถุออกฤทธิ์ และเป็นวัตถุออกฤทธิ์ที่มีการควบคุมตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 โดยมีแนวทางในการควบคุม ดังนี้

(1) การกระทำที่เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้า เช่น การผลิต การเพาะ การปลูก การทำการผสม การปรุง การแปรรูป การเปลี่ยนรูป การสังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ การแบ่งการบรรจุ การรวมบรรจุ การนำเข้า การส่งออก หรือการครอบครองเพื่อจำหน่ายที่เป็นไปเพื่อการค้า โดยไม่ได้รับอนุญาตให้เป็นความผิดอาญา เนื่องจากการกระทำที่เป็นไปเพื่อการค้าจะเป็นในรูปแบบของเครือข่าย ค้ายาเสพติดหรือองค์กรอาชญากรรม ซึ่งเป็นอาชญากรรมที่มีความรุนแรงและเป็นพ่อค้ารายใหญ่ การกำหนดให้มีความผิดอาญาในส่วนที่เป็นไปเพื่อการค้าจึงมีความจำเป็นอยู่และให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ในการปราบปรามยาเสพติดด้วย เพราะยังคงปรากฏว่ามีการใช้พืชกระท่อมหรือสารที่ได้มาจากพืชกระท่อมเป็นส่วนผสมของยาเสพติดชนิดใหม่ เช่น สี่คูณร้อย เป็นต้น

(2) การกระทำเพื่อเสพ โดยการมีไว้ในครอบครองในปริมาณเล็กน้อยหรือครอบครอง เพื่อเสพ ซึ่งมีวิธีการเสพในลักษณะที่เป็นการเกี่ยวโยงจะไม่เป็นความผิดอาญา เนื่องจากหากให้การมีไว้ในครอบครองเป็นความผิดอาญาแต่การเสพไม่เป็นความผิดอาญา จะไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่ผู้เสพต้องมีการครอบครองพืชกระท่อมอยู่ด้วย ดังนั้น การมีไว้ในครอบครองหรือครอบครองเพื่อเสพที่ไม่มีการจำหน่ายเพื่อการค้า จึงไม่เป็นการกระทำความผิดทางอาญาและมีการนำมาตราการลดทอนความเป็นอาชญากรรม (Decriminalization) มากำหนดเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้เสพในด้านสุขภาพและสาธารณสุข รวมทั้ง การคุ้มครองสังคม ภาครัฐควรมีมาตรการเสริม มาตรการทางปกครอง หรือการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

(2.1) การดักเตือน การทำทัณฑ์บน หรือการทำข้อตกลง เช่น การกำหนดสถานที่ให้มารายงานตัวตามระยะเวลาที่กำหนด เป็นต้น

(2.2) การให้บำเพ็ญประโยชน์หรือสาธารณประโยชน์ เช่น การทำงานเพื่อสังคม การปฏิบัติหรือใช้ชีวิตกับครอบครัวหรือสถานที่ทำงาน เป็นต้น

(2.3) การกำหนดไม่ให้กระทำการใดๆ หรือไม่ให้เดินทางไปยังสถานที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติด เช่น การห้ามเข้าสถานที่ที่กำหนดไว้ การกำหนดเวลาในการกลับเข้าที่พัก เป็นต้น

(2.4) การให้บริการทางด้านการแพทย์และการสาธารณสุข

(2.5) การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

5.2.4 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ โดยมีแนวทาง ดังนี้

(1) สิทธิในการได้รับการรักษาเกี่ยวกับยาเสพติด รัฐมีหน้าที่ในการจัดบริการบำบัดรักษาและฟื้นฟูที่มีมาตรฐาน เท่าเทียม และทั่วถึง โดยสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริการสาธารณสุขหรือสุขภาพของประชาชนทั่วไป เพื่อให้เป็นไปตามสิทธิของผู้ป่วยในการได้รับการรักษาจากรัฐ

(2) การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องว่าผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดมีลักษณะที่ไม่เหมือนกัน จำเป็นต้องได้รับการปฏิบัติและดูแลต่างกันตามความเหมาะสมในแต่ละกรณี ทั้งนี้ ต้องสร้างสภาพแวดล้อมและสร้างความร่วมมือระหว่างประชาชน ภาคประชาสังคมและผู้ที่เกี่ยวข้องในการให้โอกาสผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดร่วมกันดูแลและบำบัดรักษาผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดให้สามารถกลับมาใช้ชีวิตในสังคมเช่นปกติได้

(3) การสร้างความร่วมมือในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้เฝ้า ทั้งชุมชน สาธารณสุข ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่กระบวนการป้องกันยาเสพติด จนถึงขั้นตอนการคัดกรอง กำหนดรูปแบบการบำบัดรักษา การติดตามผลการรักษาและการประเมินผลภายหลังการบำบัดรักษาแล้ว

5.3 การศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาในรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้สารเสพติดประเภทพืชกระท่อมกับสารเสพติดที่ถูกกฎหมายอื่น ๆ เช่น แอลกอฮอล์ บุหรี่ เป็นต้น เพื่อนำมาพิจารณาเปรียบเทียบถึงผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย ผลกระทบด้านการรักษาและสาธารณสุข ผลกระทบเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอุบัติเหตุ รวมทั้ง โอกาสในการก่อให้เกิดอาชญากรรมซึ่งมีผลกระทบต่อสังคม ซึ่งหากมีข้อมูลดังกล่าวจะสามารถนำเสนอต่อสังคมเพื่อให้มีมุมมองที่ถูกต้องตามหลักการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์และตามข้อเท็จจริงที่มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ โดยนำมาพิสูจน์ว่าพืชกระท่อมมีส่วนในการก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับด้านสุขภาพและสังคมอย่างไร เพื่อให้มีการปรับเปลี่ยนมุมมองของสังคมและมีการปรับแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2546). คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- คณะกรรมการปรับปรุงกฎหมายเพื่อการพัฒนาประเทศ. (2547). รายงานการศึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษอาญา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- คณะกรรมการการ วิสามัญศึกษาผลดีและผลเสียของการบริโภคพืชกระท่อม เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอว่าควรยกเลิกพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษประเภท 5 ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษหรือไม่. การประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ 24 (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เป็นพิเศษ. รายงานการศึกษา เรื่อง ผลดี และผลเสียของการบริโภคพืชกระท่อม เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอว่าควรยกเลิกพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษประเภท 5 ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษหรือไม่.
- คณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. (2545). รายงานการศึกษา เรื่อง ปัญหาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เมื่อการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ 27 (สมัยสามัญทั่วไป) เป็นพิเศษ วันจันทร์ที่ 3 มิถุนายน 2545
- คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2551). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการพัฒนามาตรการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับและมาตรการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม
- คณิต ณ นคร. (2551). กฎหมายอาญาภาคทั่วไป . กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน.
- คำสั่งกระทรวงยุติธรรม ที่ 328/2556 เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนานโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับพืชกระท่อม
- โครงการกำลังใจ. คณะกรรมการสากลว่าด้วยนโยบายยาเสพติด เรื่อง “เข้าควบคุม : เส้นทางสู่ นโยบายยาเสพติดที่มีประสิทธิผล.งานแปลภายใต้โครงการกำลังใจในพระดำริพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา.
- ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ์. (2528). กฎหมายอาญา : หลักและปัญหา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- นิวัติ แก้วประดับ .สรุปคำบรรยายเรื่องพืชกระท่อมทางเภสัชวิทยา. รายงานการประชุมวิชาการ เรื่อง พืชกระท่อม : สมุนไพรหรือพืชเสพติด เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2546

นิวัติ แก้วประดับ. กระเทียมยาระงับปวดหรือยาเสพติด(ออนไลน์) .แหล่งที่มา http://herbal.pharmacy.psu.ac.th/index.php?option=com_content&task=view&id=114&Itemid=43. เข้าถึงเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2556

ปิยนตร ไส้เลิศ. (2554). บทนิยามและการจัดแบ่งประเภทสารเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยสารเสพติด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518

ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์. (2556). รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษากฎหมายยาเสพติดในต่างประเทศ : ศึกษาเฉพาะกรณีประเทศญี่ปุ่น ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมัน โปรตุเกส อังกฤษและสหรัฐอเมริกา. กรุงเทพมหานคร : งานวิจัยภายใต้โครงการกำลังใจในพระดำริพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา

ศิรินารถ วาสนะวัฒน์ (2544). เรื่องจริงของพืชกระท่อม .กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา.รายงานการประชุมวิชาการ เรื่อง พืชกระท่อม : สมุนไพรหรือพืชเสพติด เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2546

ศิรินารถ วาสนะวัฒน์. (2544). เรื่องจริงของพืชกระท่อม .กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา.รายงานการประชุมวิชาการ เรื่อง พืชกระท่อม : สมุนไพรหรือพืชเสพติด เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2546

สมสมร ชิตตระการ. Power Point พืชกระท่อมหลักฐานทางวิทยาศาสตร์:นโยบายการแก้ปัญหา.นำเสนอใน คณะอนุกรรมการปฏิรูปกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดครั้งที่ 6/2556 เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 31 ตุลาคม 2556

สยามไภย์ชัยพฤกษ์ : ภูมิปัญญาของชาติ . (2538). ภาควิชาเภสัชพฤกษศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล

สหธน รัตนไพจิตร. (2527). ความประสงค์ของการลงโทษอาญา : ศึกษาเฉพาะประเทศไทยสมัยใช้กฎหมาย ลักษณะอาญาและประมวลกฎหมายอาญา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์). กรุงเทพมหานคร : ธรรมศาสตร์

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) (ข้อมูลทางสื่อออนไลน์) .แหล่งที่มา <http://www.thaihealth.or.th/healthcontent/healthtips/30084> ในระหว่างที่ผู้ดื่มทำการบำบัด ผู้ดื่มอาจมีอาการถอนพิษสุรา สาเหตุเป็นเพราะว่าดื่มสุราต่อเนื่องมาเป็นเวลานานหลายปี ทำให้สมองของผู้ดื่มเกิดการเสียดัด สมองจะดื้อต่อสุรา ต้องดื่มปริมาณมากขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อให้ได้ความสุขเท่าเดิม หากหยุดดื่ม ก็จะเกิดอาการถอนตามมา เช่น ภายใน 6-8 ชั่วโมงแรก ภายหลังการหยุดดื่ม ผู้ป่วยมักมีอาการระบบประสาทอัตโนมัติตื่นตัว เช่น คลื่นไส้ อาเจียน เหงื่อแตก ชีพจรเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูงขึ้น ประสาทตื่นตัว หรือภายใน 24-36 ชั่วโมง แรกภายหลังการหยุดดื่ม ผู้ป่วยมักมีอาการถอนที่สูงที่สุด หลังจากนั้นอาการก็ค่อย ๆ หายไปภายใน 3-4 วัน หากเป็นกรณีที่มีอาการถอนรุนแรงสมควรได้รับการบำบัดรักษาภายในโรงพยาบาล

สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2548). พืชรกระท่อมในสังคมไทย . กรุงเทพมหานคร : สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

สุรพร ชลสาคร. (2556). ปัญหายาเสพติดพืชรกระท่อมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้กับการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด. รายงานตามหลักสูตรผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น รุ่นที่ 11 สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม พ.ศ. 2556

หน่วยงานความร่วมมือด้านนโยบายยาเสพติดระหว่างประเทศ เครือข่ายสากลส่งเสริมวัตถุประสงค์และการเปิดพื้นที่ในการอภิปรายนโยบายยาเสพติด. (2557). คู่มือนโยบายยาเสพติด. กรุงเทพมหานคร : หน่วยงานความร่วมมือด้านนโยบายยาเสพติดระหว่างประเทศ

อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติด ค.ศ. 1961

อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ.1971

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ. 1988

เอกสิทธิ์ กุมารสิทธิ์ สถานวิจัยความเป็นเลิศด้านผลิตภัณฑ์ธรรมชาติและภาควิชาสรีรวิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. งานวิจัย เรื่อง การพิสูจน์ผลของพืชรกระท่อมด้วยเอกซเรย์คลื่นไฟฟ้าสมอง

เอมอร์ ตรีปัญญาชัย. (2551). กินล้างพิษโรคยา . กรุงเทพมหานคร : ไพลิน

ภาคผนวก

ชื่อ/สกุล/ตำแหน่ง/หน่วยงาน	ประวัติการศึกษา	หน้าที่ความรับผิดชอบ
นางภทรินทร์ สันนุ้ย นักวิชาการปฏิรูปกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการ ปฏิรูปกฎหมาย	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	หัวหน้าโครงการวิจัย
นายเทพธน ทรัพย์พจน์ ประกอบธุรกิจส่วนตัว	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)	ผู้วิจัย
นางสาวชนวัน พวงพี นักวิเคราะห์นโยบาย และแผน สำนักงานศาลยุติธรรม	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สุขภาพ) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง	ผู้วิจัย
นายพนัสมิตร ช่วยบำรุง เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง	ผู้วิจัย
นางสาวกุลนิษฐ์ รัตนกุสกูล นิติกร สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่ง ประเทศไทย (องค์การมหาชน)	นิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เนติบัณฑิตไทย	ผู้วิจัย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ยาเสพติดให้โทษ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พ.ศ. ๒๕๖๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เป็นปีที่ ๓๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.

๒๕๖๒”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

นุเบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๒) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๒) พระพุทธศักราช ๒๔๗๙

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๓) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๔) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๔

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๕) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

(๖) พระราชบัญญัติกัญชา พระพุทธศักราช ๒๕๖๗

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๗) พระราชบัญญัติพืชกระท่อม พระพุทธศักราช ๒๕๖๖

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๖/ตอนที่ ๖๓/ฉบับพิเศษ หน้า ๔๐/๒๗ เมษายน ๒๕๖๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา “ยาเสพติดให้โทษ”^๒ หมายความว่า สารเคมีหรือวัตถุนิติใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมตลอดถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

“ผลิต” หมายความว่า เพาะ ปลูก ทำ ผสม ปรง แปรสภาพ เปลี่ยนรูปสังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ และให้หมายความรวมตลอดถึงการแบ่งบรรจุ หรือรวมบรรจุด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา “จำหน่าย” หมายความว่า ขาย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน ให้

“นำเข้า” หมายความว่า นำหรือสั่งเข้ามาในราชอาณาจักร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา “ส่งออก” หมายความว่า นำหรือส่งออกนอกราชอาณาจักร

“เสพ”^๓ หมายความว่า การรับยาเสพติดให้โทษเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีใด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา “ติดยาเสพติดให้โทษ”^๔ หมายความว่า เสพเป็นประจำติดต่อกันและตกอยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องพึ่งยาเสพติดให้โทษนั้น โดยสามารถตรวจพบสภาพเช่นนั้นได้ตามหลักวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา “การบำบัดรักษา”^๕ หมายความว่า การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้โทษ ซึ่งรวมตลอดถึงการฟื้นฟูสมรรถภาพและการติดตามผลหลังการบำบัดรักษาด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา “สถานพยาบาล” หมายความว่า โรงพยาบาล สถานพยาบาล สถานพักฟื้นเฉพาะที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้เป็นสถานที่ทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้โทษ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา “เภสัชกร” หมายความว่า ผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาเภสัชกรรม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔ นิยามคำว่า “ยาเสพติดให้โทษ” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๘

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๓) พ.ศ. ๒๕๓๐

๔) พ.ศ. ๒๕๓๐

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๕) พ.ศ. ๒๕๓๐

“ตำรับยา” หมายความว่า สูตรของสิ่งปรุงไม่ว่าจะมีรูปลักษณะใดที่มียาเสพติดให้โทษรวมอยู่ด้วย ทั้งนี้ รวมทั้งยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นวัตถุสำเร็จรูปทางเภสัชกรรมซึ่งพร้อมที่จะนำไปใช้แก่คนหรือสัตว์ได้

“ผู้รับอนุญาต” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

กระทรวงสาธารณสุข แต่ให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข รายงานการรับ การจ่าย การเก็บรักษา และวิธีการปฏิบัติอย่างอื่นที่เกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดให้โทษให้คณะกรรมการทราบทุกหกเดือน แล้วให้คณะกรรมการเสนอพร้อมทั้งให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อสั่งการต่อไป

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่น กับออกประกาศ ทั้งนี้ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๗ ยาเสพติดให้โทษแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ

(๑) ประเภท ๑ ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน (Heroin)

(๒) ประเภท ๒ ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟิน (Morphine) โคคาอิน (Cocaine) โคเดอิน (Codeine) ฝิ่นยา (Medicinal Opium)

(๓)^๖ ประเภท ๓ ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยา และมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ผสมอยู่ด้วย ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

^๖ มาตรา ๗ (๓) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.

(๔) ประเภท ๔ สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เช่น อาเซติคแอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride) อาเซทิลคลอไรด์ (Acetyl Chloride)

(๕) ประเภท ๕ ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท ๑ ถึงประเภท ๔ เช่น กัญชา พืชกระท่อม

ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศระบุชื่อยาเสพติดให้โทษตามมาตรา ๘ (๑) เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ คำว่า ฝิ่นยา (Medicinal Opium) หมายถึง ฝิ่นที่ได้ผ่านการวิธีปรุงแต่งโดยมีความมุ่งหมายเพื่อใช้ในทางยา

มาตรา ๘ ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๑) ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษว่า ยาเสพติดให้โทษชื่อใดอยู่ในประเภทใดตามมาตรา ๗

(๒) เพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทยาเสพติดให้โทษตาม (๑)

(๓) กำหนดมาตรฐานว่าด้วยปริมาณ ส่วนประกอบ คุณภาพ ความบริสุทธิ์ หรือลักษณะอื่นของยาเสพติดให้โทษตลอดจนการบรรจุและการเก็บรักษายาเสพติดให้โทษ

(๔) กำหนดจำนวนและจำนวนเพิ่มเติมซึ่งยาเสพติดให้โทษที่จะต้องใช้ในการแพทย์และทางวิทยาศาสตร์ทั่วราชอาณาจักรประจำปี

(๕) กำหนดปริมาณยาเสพติดให้โทษที่ผู้รับอนุญาต ผลิต นำเข้า จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองได้

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ตามมาตรา ๗

(๗) จัดตั้งสถานพยาบาล

(๘) กำหนดระเบียบข้อบังคับ เพื่อควบคุมการบำบัดรักษาและระเบียบวินัยสำหรับสถานพยาบาล

หมวด ๑

คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ

มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมการแพทย์หรือผู้แทน อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์หรือผู้แทน อธิบดีกรมอนามัยหรือผู้แทน อธิบดีกรมตำรวจหรือผู้แทน อธิบดีกรมอัยการหรือผู้แทน อธิบดีกรมศุลกากรหรือผู้แทน

มาตรา ๘ (๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือผู้แทน เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือผู้แทน ผู้แทนกระทรวงกลาโหม และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกไม่เกินเจ็ดคนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ และให้เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเป็นกรรมการและเลขานุการ และหัวหน้ากองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๑๐ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๑๑ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) รัฐมนตรีให้ออก

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับ

ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือ

(๗) ถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะ หรือใบอนุญาต

ประกอบวิชาชีพเวชกรรม

เมื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ รัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนได้

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งซ่อม ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๑๒ การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่า

กึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

กรรมการคนหนึ่งให้มียกเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่

(๑) ให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีตามมาตรา ๕

(๒) ให้ความเห็นชอบต่อรัฐมนตรีเพื่อปฏิบัติการตามมาตรา ๘

(๓) ให้ความเห็นชอบต่อผู้อนุญาตในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต

(๔) ให้ความเห็นชอบต่อรัฐมนตรีในการกำหนดตำแหน่งและระดับของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) ให้ความเห็นต่อรัฐมนตรี เพื่าวางระเบียบปฏิบัติราชการในการประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และกระทรวงทบวงกรมอื่น

(๖) ให้ความเห็นชอบต่อรัฐมนตรีในการอนุญาตให้ผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ และในประเภท ๕

(๗) พิจารณาเรื่องอื่นตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๔ คณะกรรมการอาจตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการจะมอบหมายก็ได้

การประชุมของคณะอนุกรรมการ ให้นำมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๒

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

มาตรา ๑๕ ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ เว้นแต่การมีไว้ในครอบครองในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการตามที่รัฐมนตรีจะอนุญาตเป็นหนังสือเฉพาะรายหรือเฉพาะกรณีที่เห็นสมควร

การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ตั้งแต่ยี่สิบกรัมขึ้นไปให้ถือว่าผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

มาตรา ๑๖ ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒

มาตรา ๑๗ ห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ เว้นแต่ได้รับใบอนุญาต

การมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ไว้ในครอบครองคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ตั้งแต่หนึ่งร้อยกรัมขึ้นไปให้ถือว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๘ บทบัญญัติมาตรา ๑๗ ไม่ใช้บังคับแก่

(๑) การมียาเสพติดให้โทษประเภท ๒ ไว้ในครอบครองไม่เกินจำนวนที่จำเป็นสำหรับใช้รักษาโรคเฉพาะตัว โดยมีหนังสือรับรองของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาทันตกรรมซึ่งเป็นผู้ให้การรักษ

(๒) การมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ไว้ในครอบครองไม่เกินจำนวนที่จำเป็นสำหรับใช้ประจำในการปฐมพยาบาล หรือกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินในเรือ เครื่องบินหรือยานพาหนะอื่นใดที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศที่ไม่ได้จดทะเบียนในราชอาณาจักร แต่ถ้ายานพาหนะดังกล่าวจดทะเบียนในราชอาณาจักร ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๗

มาตรา ๑๙ ผู้อนุญาตจะออกใบอนุญาตให้จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ได้เมื่อปรากฏว่าผู้ขออนุญาตเป็น

(๑) กระทรวง ทบวง กรม องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นรวมทั้งกรุงเทพมหานคร สภาวิชาชีพ หรือองค์การเภสัชกรรม

(๒) ผู้ประกอบการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศ หรือ

(๓) ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาเภสัชกรรมหรือทันตกรรม หรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ชั้นหนึ่ง และ

(ก) มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

(ข) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก สำหรับความผิดตามกฎหมายว่าด้วยฝิ่นหรือกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ

(ค) ไม่อยู่ระหว่างถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะ ใบอนุญาตผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ หรือใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

(ง) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต หรือคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

ในการพิจารณาอนุญาตแก่บุคคลตามวรรคหนึ่ง ผู้อนุญาตจะต้องคำนึงถึงความจำเป็นในการมีไว้เพื่อจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครอง ในการนี้ผู้อนุญาตจะกำหนดเงื่อนไขตามที่เห็นสมควรไว้ด้วยก็ได้

มาตรา ๒๐ ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ เว้นแต่ได้รับใบอนุญาต

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่

(๑) การจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ที่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาทันตกรรมจำหน่ายเฉพาะผู้ป่วยซึ่งตนเป็นผู้ให้การรักษ

ทั้งนี้ ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งสาขา
ทันตกรรม หรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ชั้นหนึ่ง ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่กำหนดใน
มาตรา ๑๙ (๓)

(๑) ได้รับใบอนุญาตให้ผลิต ขาย หรือนำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักรทั้งยา

(๒) มีกลยุทธ์การอยู่ประจําตลอดเวลาทำการ

ให้ผู้รับอนุญาตผลิต หรือนำเข้าซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ จำนวน

ยาเสพติดให้โทษดังกล่าวที่ตนผลิตหรือนำเข้าได้โดยไม่ต้องรับใบอนุญาตจำหน่ายอีก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อยู่ในครอบครองให้ตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข โดยกระทรวงสาธารณสุขให้ค่าตอบแทน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
---------------------------	---------------------------	---------------------------

ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า การกระทำของลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับอนุญาตที่ได้กระทำไปตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เป็นการกระทำของผู้รับอนุญาตด้วย

มาตรา ๒๕ ผู้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยยาและกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทอีก

มาตรา ๒๖ ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ หรือในประเภท ๕ เว้นแต่รัฐมนตรีจะได้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นราย ๆ ไป

การมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ หรือในประเภท ๕ ไว้ในครอบครองมีปริมาณตั้งแต่สิบกิโลกรัมขึ้นไป ให้ถือว่ามิไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

การขออนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๓

หน้าที่ของผู้รับอนุญาต

มาตรา ๒๗ ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๗ จำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ นอกสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต

มาตรา ๒๘ ให้ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๗ ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) จัดเก็บรักษายาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ไว้เป็นสัดส่วนในที่เก็บซึ่งมั่นคง แข็งแรงและมีกุญแจใส่ไว้ หรือเครื่องป้องกันอย่างอื่นที่มีสภาพเท่าเทียมกัน

(๒) ในกรณีที่ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ถูกโจรกรรมหรือสูญหายหรือถูกทำลาย ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อนุญาตทราบโดยมิชักช้า

มาตรา ๒๙ ให้ผู้รับอนุญาตผลิตยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีป้ายไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ผลิตแสดงว่าเป็นสถานที่ผลิตยาเสพติดให้โทษ ลักษณะและขนาดของป้ายและข้อความที่แสดงในป้าย ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) จัดให้มีการวิเคราะห์ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ที่ผลิตขึ้นก่อนนำออกจากสถานที่ผลิต โดยต้องมีการวิเคราะห์ทุกครั้ง และมีหลักฐานแสดงรายละเอียดซึ่งต้องเก็บรักษาไว้ไม่น้อยกว่าสามปีนับแต่วันวิเคราะห์

(๓) จัดให้มีฉลากและเอกสารกำกับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือคำเตือนหรือข้อควรระวังการใช้ที่ภาษาหรือหีบห่อบรรจุยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ที่ผลิตขึ้น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ซึ่งใช้เพื่อการผลิตยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ต้องเก็บรักษาไว้ให้เป็นสัดส่วนในที่เก็บซึ่งมั่นคงแข็งแรงและมีกุญแจใส่ไว้หรือเครื่องป้องกันอย่างอื่นที่มีสภาพเท่าเทียมกัน

(๕) ในกรณีที่ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ตาม (๔) ถูกโจรกรรม หรือสูญหาย หรือถูกทำลาย ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อนุญาตทราบโดยมิชักช้า

มาตรา ๓๐ ให้ผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีป้ายไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ทำการของผู้รับอนุญาต แสดงว่าเป็นสถานที่นำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ลักษณะและขนาดของป้ายและข้อความที่แสดงในป้ายให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) จัดให้มีใบรับรองของผู้ผลิตแหล่งเดิม แสดงรายละเอียดผลการวิเคราะห์คุณภาพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ที่นำเข้าหรือส่งออก

(๓) จัดให้มีฉลากที่ภาษาหรือหีบห่อบรรจุยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓

(๔) จัดให้มีฉลากและเอกสารกำกับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือคำเตือนหรือข้อควรระวังการใช้ที่ภาษาหรือหีบห่อบรรจุยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ที่นำเข้าหรือส่งออก ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๑ ให้ผู้รับอนุญาตจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีป้ายไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ สถานที่จำหน่ายแสดงว่าเป็นสถานที่จำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ลักษณะและขนาดของป้ายและข้อความที่แสดงในป้ายให้เห็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) จัดให้มีการแยกเก็บยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ เป็นสัดส่วนจากยาหรือวัตถุอื่น

(๓) ดูแลให้มีฉลาก เอกสารกำกับ คำเตือน หรือข้อควรระวังใช้ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ที่ภาษาหรือหีบห่อบรรจุยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ มิให้ชำรุดบกพร่อง

มาตรา ๓๒ ให้ผู้รับอนุญาตผลิตยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีป้ายไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ผลิตแสดงว่าเป็นสถานที่ผลิตยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ ลักษณะและขนาดของป้ายและข้อความที่แสดงในป้ายให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) จัดให้มีการวิเคราะห์ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ ที่ผลิตขึ้นก่อนนำออกจากสถานที่ผลิต โดยต้องมีการวิเคราะห์ทุกครั้ง และมีหลักฐานแสดงรายละเอียดซึ่งต้องเก็บรักษาไว้ไม่น้อยกว่าสามปีนับแต่วันวิเคราะห์

(๓) จัดให้มีฉลากและเอกสารกำกับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ หรือคำเตือนหรือข้อควรระวังการใช้ที่ภาษาหรือหีบห่อบรรจุยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ ที่ผลิตขึ้น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ ซึ่งผลิตขึ้น ต้องเก็บรักษาไว้ให้เป็นสัดส่วนในที่เก็บซึ่งมั่นคงแข็งแรงและมีกุญแจใส่ไว้ หรือเครื่องป้องกันอย่างอื่นที่มีสภาพเท่าเทียมกัน

(๕) ในกรณีที่ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ ถูกโจรกรรม หรือสูญหาย หรือถูกทำลาย ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อนุญาตทราบโดยมิชักช้า

มาตรา ๓๓ ให้ผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีป้ายไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ทำการของผู้รับอนุญาต แสดงว่าเป็นสถานที่นำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ ลักษณะและขนาดของป้ายและข้อความที่แสดงในป้ายให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) จัดให้มีใบรับรองของผู้ผลิตแหล่งเดิม แสดงรายละเอียดผลการวิเคราะห์คุณภาพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ ที่นำเข้าหรือส่งออก

(๓) จัดให้มีฉลากที่ภาษาหรือหีบห่อบรรจุยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ หรือคำเตือน หรือข้อควรระวังการใช้ที่ภาษาหรือหีบห่อบรรจุยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ ที่นำเข้าหรือส่งออก ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ ซึ่งนำเข้าหรือส่งออก ต้องเก็บรักษาไว้ให้เป็นสัดส่วนในที่เก็บซึ่งมั่นคงแข็งแรงและมีกุญแจใส่ไว้หรือเครื่องป้องกันอย่างอื่นที่มีสภาพเท่าเทียมกัน

(๕) ในกรณีที่ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ ถูกโจรกรรม หรือสูญหาย หรือถูกทำลายต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อนุญาตทราบโดยมิชักช้า

มาตรา ๓๔ ให้ผู้รับอนุญาตจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีป้ายไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ สถานที่จำหน่าย แสดงว่าเป็นสถานที่จำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ ลักษณะและขนาดของป้ายและข้อความที่แสดงในป้ายให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) จัดให้มีการแยกเก็บยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ เป็นสัดส่วนจากยาหรือวัตถุอื่น

(๓) ดูแลให้มีฉลาก เอกสารกำกับ คำเตือน หรือข้อควรระวังใช้ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ ที่ภาษาหรือหีบห่อบรรจุยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ มิให้ชำรุดบกพร่อง

(๔) ในกรณีที่ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ ถูกโจรกรรมหรือสูญหาย หรือถูกทำลายต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อนุญาตทราบโดยมิชักช้า

มาตรา ๓๕ ในกรณีใบอนุญาตสูญหาย ถูกทำลาย หรือลบล้างในสาระสำคัญ ให้ผู้รับอนุญาตแจ้งต่อผู้อนุญาตและยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบถึงการสูญหาย ถูกทำลาย หรือลบล้าง การขอรับใบแทนใบอนุญาตและการออกใบแทนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๔

หน้าที่ของเภสัชกร

มาตรา ๓๖ ให้เภสัชกรผู้มีหน้าที่ควบคุมการผลิตยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ปฏิบัติดังต่อไปนี้

- (๑) ควบคุมการผลิตให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
- (๒) ควบคุมให้มีฉลากและเอกสารกำกับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ตามมาตรา ๒๙ (๓)
- (๓) ควบคุมการบรรจุ และการปิดฉลากที่ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
- (๔) ควบคุมการจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ให้เป็นไปตามมาตรา

๓๑

- (๕) ต้องอยู่ประจำควบคุมกิจการตลอดเวลาที่เปิดทำการ

มาตรา ๓๗ ให้เภสัชกรผู้มีหน้าที่ควบคุมการจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ปฏิบัติดังต่อไปนี้

- (๑) ควบคุมการแยกเก็บยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ตามมาตรา ๓๑ (๒)
- (๒) ควบคุมการปฏิบัติตามมาตรา ๓๑ (๓)
- (๓) ควบคุมการจำหน่ายให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
- (๔) ต้องอยู่ประจำควบคุมกิจการตลอดเวลาที่เปิดทำการ

มาตรา ๓๘ ให้เภสัชกรผู้มีหน้าที่ควบคุมการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ปฏิบัติดังต่อไปนี้

- (๑) ควบคุมยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ที่นำเข้าหรือส่งออกให้ถูกต้องตามตำรับยาที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้
- (๒) ควบคุมการปฏิบัติตามมาตรา ๓๐ (๓) และ (๔)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๓) ควบคุมการจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ให้เป็นไปตามมาตรา ๓๑

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๔) ต้องอยู่ประจำควบคุมกิจการตลอดเวลาที่เปิดทำการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา **หมวด ๕** สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ปลอม ผิดมาตรฐาน หรือเสื่อมคุณภาพ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๓๙ ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในประเภท ๓ ดังต่อไปนี้

(๑) ยาปลอมตามมาตรา ๔๐

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๒) ยาผิดมาตรฐานตามมาตรา ๔๑ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๓) ยาเสื่อมคุณภาพตามมาตรา ๔๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๔) ยาที่ต้องขึ้นทะเบียนตำรับยาแต่มิได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาตามมาตรา ๔๓

(๕) ยาที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาตามมาตรา ๔๖

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔๐ ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือสิ่งต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นยาปลอม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๑) ยาหรือสิ่งที่ทำขึ้นโดยแสดงไม่ว่าด้วยประการใด ๆ ว่าเป็นยาเสพติดให้โทษ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในประเภท ๓ โดยความจริงมิได้มียาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ อยู่ด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๒) ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ที่แสดงชื่อว่าเป็นยาเสพติดให้โทษอื่น หรือ แสดงเดือน ปี ที่ยาเสพติดให้โทษสิ้นอายุเกินความจริง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๓) ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ที่แสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตหรือ ที่ตั้งของสถานที่ผลิต ซึ่งมีใช้ความจริง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๔) ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือยาเสพติดให้โทษตามที่ระบุชื่อไว้ใน ประกาศของรัฐมนตรี ตามมาตรา ๘ (๑) หรือตามตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ที่ได้ขึ้น ทะเบียนตำรับยาไว้ ซึ่งทั้งนี้มีใช้ความจริง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๕) ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ที่ผลิตขึ้นไม่ถูกต้องตามมาตรฐาน ถึงขนาด สารออกฤทธิ์ขาดหรือเกินกว่าร้อยละสิบของปริมาณที่กำหนดไว้จากเกณฑ์ต่ำสุดหรือสูงสุดตามที่ กำหนดไว้ในประกาศของรัฐมนตรี ตามมาตรา ๘ (๓) หรือตามที่กำหนดไว้ในตำรับยาเสพติดให้ โทษในประเภท ๓ ที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาไว้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๔๑ ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นยาเสพติดให้ โทษผิดมาตรฐาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๑) ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ที่ผลิตขึ้นไม่ถูกต้องตามมาตรฐานโดยสาร ออกฤทธิ์ขาดหรือเกินกว่าปริมาณที่กำหนดไว้จากเกณฑ์ต่ำสุดหรือสูงสุดตามที่กำหนดไว้ใน

สำนักงาน ประกาศของรัฐมนตรี ตามมาตรา ๘ (๓) หรือตามที่กำหนดไว้ในตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาไว้ แต่ไม่ถึงร้อยละสิบ

สำนักงาน (๒) ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ที่ผลิตขึ้นโดยมีความบริสุทธิ์หรือลักษณะอื่นซึ่งมีความสำคัญต่อคุณภาพของสารออกฤทธิ์ผิดไปจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๘ (๓) หรือตามที่กำหนดไว้ในตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาไว้

สำนักงาน มาตรา ๔๒ ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษเสื่อมคุณภาพ

สำนักงาน (๑) ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ที่สิ้นอายุตามที่แสดงไว้ในฉลากซึ่งขึ้นทะเบียนตำรับยาไว้

สำนักงาน (๒) ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ที่แปรสภาพจนมีลักษณะเช่นเดียวกับยาปลอมตามมาตรา ๔๐ หรือยาเสพติดให้โทษผิดมาตรฐานตามมาตรา ๔๑

หมวด ๖

การขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓

สำนักงาน มาตรา ๔๓^๙ ผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้าซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ จะผลิตหรือนำเข้าซึ่งยาเสพติดให้โทษดังกล่าว ต้องนำตำรับยาเสพติดให้โทษนั้นมาขอขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อน และเมื่อได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษแล้ว จึงจะผลิตหรือนำเข้าซึ่งยาเสพติดให้โทษนั้นได้

สำนักงาน การขอขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ และการออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษดังกล่าว ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำนักงาน มาตรา ๔๔^{๑๐} ผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้าซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ เมื่อได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษตามมาตรา ๔๓ แล้ว จะแก้ไขรายการทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ดังกล่าวได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อนุญาต

สำนักงาน การขอแก้ไขรายการและการอนุญาตให้แก้ไขรายการทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำนักงาน

สำนักงาน

^๙ มาตรา ๔๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๐

^{๑๐} มาตรา ๔๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๔๕ ใบสำคัญในการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ให้มีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออกใบสำคัญ ถ้าผู้รับใบสำคัญประสงค์จะขอต่ออายุใบสำคัญ จะต้องยื่นคำขอก่อนใบสำคัญสิ้นอายุและเมื่อได้ยื่นคำขอแล้วจะประกอบกิจการต่อไปก็ได้จนกว่าผู้อนุญาตจะสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบสำคัญนั้น

การขอต่ออายุใบสำคัญและการต่ออายุใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๖ เมื่อคณะกรรมการเห็นว่าทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ใดที่ได้ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนไว้แล้ว ต่อมาปรากฏว่าไม่มีสรรพคุณตามที่ขึ้นทะเบียนตำรับยาไว้ หรืออาจไม่ปลอดภัยแก่ผู้ใช้หรือมีเหตุผลอื่นไม่สมควรที่จะอนุญาตให้ต่อไป ให้คณะกรรมการเสนอต่อรัฐมนตรี และให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ นั้นได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

คำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๔๗ ในกรณีใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ สูญหาย ถูกทำลาย หรือลบล้างในสาระสำคัญ ให้ผู้รับอนุญาตแจ้งต่อผู้อนุญาตและยื่นคำขอรับใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงการสูญหาย ถูกทำลาย หรือลบล้าง

การขอรับใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ และการออกใบแทนใบสำคัญดังกล่าว ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๓

การโฆษณาสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔๘ ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเพื่อการค้าซึ่งยาเสพติดให้โทษ เว้นแต่

๑) การโฆษณายาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ซึ่งกระทำโดยตรงต่อผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาทันตกรรมหรือเภสัชกรรมหรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ชั้นหนึ่ง หรือ

๒) เป็นฉลากหรือเอกสารกำกับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ที่ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือประเภท ๔

หมวด ๔

พนักงานเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๔๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๑) เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ใด ๆ หรือยานพาหนะใด ๆ ในเวลากลางวัน ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกเพื่อตรวจ ค้น ยึดยาเสพติดให้โทษที่มีไว้โดยไม่ชอบด้วย กฎหมาย หรือที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ในกรณีที่มีเหตุอัน ควรสงสัยว่ามียาเสพติดให้โทษซ่อนอยู่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อ ว่าหากไม่ดำเนินการในทันที ยาเสพติดให้โทษนั้นจะถูกโยกย้ายหรือทำลาย ก็ให้มีอำนาจเข้าไป ในเวลากลางคืนภายหลังพระอาทิตย์ตกได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๒) ค้นเคหสถาน สถานที่ หรือบุคคลใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามียาเสพติด ให้โทษซ่อนอยู่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ยึดยาเสพติดให้โทษหรือทรัพย์สินอื่นใดที่ได้ใช้หรือจะ ใช้ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พนักงานเจ้าหน้าที่ตำแหน่งใดและระดับใดจะมีอำนาจหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ ตามวรรคหนึ่งทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีกำหนด ด้วยความเห็นชอบของ คณะกรรมการ โดยทำเอกสารมอบหมายให้ไว้ประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง อำนาจความสะดวกตามสมควร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๕๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวและ เอกสารมอบหมายมาตรา ๔๙ วรรคสอง ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๕๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตาม ประมวลกฎหมายอาญา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หมวด ๙ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา การพักใช้ใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาต

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๕๒ ผู้รับอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือ กฎกระทรวง หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้โดยมีกำหนดครั้งละไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน แต่ ในกรณีที่มีการฟ้องผู้รับอนุญาตต่อศาลว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้อนุญาตจะสั่ง พักใช้ใบอนุญาตไว้รอคำพิพากษาถึงที่สุดก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ใน ระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตอีกไม่ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๕๓ ถ้าปรากฏว่าผู้รับอนุญาตผู้ใดขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๙ หรือกระทำความผิดตามมาตรา ๓๙ ผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้

ผู้ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้อีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นสองปีนับแต่วันที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา ๕๔ คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตและคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ทำเป็นหนังสือแจ้งให้ผู้รับอนุญาตทราบ ในกรณีไม่พบตัวผู้ถูกสั่งหรือผู้ถูกสั่งไม่ยอมรับคำสั่งดังกล่าว ให้ปิดคำสั่งไว้ ณ ที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายที่สถานที่ซึ่งระบุไว้ในใบอนุญาต และให้ถือว่าผู้ถูกสั่งได้ทราบคำสั่งนั้นแล้วตั้งแต่วันที่รับหรือปิดคำสั่งแล้วแต่กรณี

มาตรา ๕๕ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยึดยาเสพติดให้โทษที่เหลือของผู้ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต และใบอนุญาตที่ถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนนั้นไปเก็บรักษาไว้ที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข หรือในกรณีจำเป็นจะเก็บรักษาไว้ที่อื่นตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดก็ได้

ในกรณีเพิกถอนใบอนุญาต ให้ยาเสพติดให้โทษที่ยึดไว้ตามวรรคหนึ่งตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข

มาตรา ๕๖ เมื่อพนักงานกำหนดการพักใช้ใบอนุญาต ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดินยาเสพติดให้โทษและใบอนุญาตที่ยึดไว้ตามวรรค ๕๕ ให้ผู้รับอนุญาต

หมวด ๑๐

มาตรการควบคุมพิเศษ

มาตรา ๕๗ ห้ามมิให้ผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ หรือประเภท ๕

มาตรา ๕๘ ห้ามมิให้ผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ เว้นแต่การเสพนั้นเป็นการเสพเพื่อรักษาโรคตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาทันตกรรมที่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๗

มาตรา ๕๙ ให้รัฐมนตรีกำหนดจำนวนยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ที่จะต้องใช้ในการแพทย์และทางวิทยาศาสตร์ที่ราชอาณาจักรประจำปี โดยให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาไม่ช้ากว่าเดือนมกราคมของแต่ละปี และให้กำหนดจำนวนเพิ่มเติมได้ในกรณีจำเป็นโดยให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเช่นกัน

มาตรา ๖๐ ให้รัฐมนตรีกำหนดปริมาณยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ที่ผู้รับอนุญาตจะจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองได้ประจำปี

ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตประสงค์ที่จะจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ เกินปริมาณที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตเป็นพิเศษ

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๑ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ตายก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ ให้ทายาทผู้ครอบครองหรือผู้จัดการมรดกแจ้งให้ผู้อนุญาตทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้รับอนุญาตตาย และให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดยาเสพติดให้โทษที่ผู้รับอนุญาตมีเหลือมาเก็บรักษาไว้ที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข ยาเสพติดให้โทษที่ยึดไว้นั้นให้กระทรวงสาธารณสุขจ่ายค่าตอบแทนตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๖๒ ให้ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๗ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๖ จัดให้มีการทำบัญชีรับจ่ายยาเสพติดให้โทษและเสนอรายงานต่อเลขาธิการเป็นรายเดือนและรายปี บัญชีดังกล่าวให้เก็บรักษาไว้และพร้อมที่จะแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตลอดเวลาในขณะเปิดทำการ ทั้งนี้ภายในห้าปีนับแต่วันที่ลงรายการครั้งสุดท้ายในบัญชี

บัญชีรับจ่ายยาเสพติดให้โทษตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๓ เมื่อได้จัดตั้งสถานพยาบาลสำหรับบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้โทษตามมาตรา ๘ (๗) แล้ว ให้รัฐมนตรีกำหนดระเบียบข้อบังคับเพื่อควบคุมการบำบัดรักษา และระเบียบวินัยสำหรับสถานพยาบาลดังกล่าวด้วย

หมวด ๑๑

การนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษ

มาตรา ๖๔ ในการนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๔ และประเภท ๕ ต้องมีใบอนุญาตของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศที่ส่งออกนั้นมาพร้อมกับยาเสพติดให้โทษและต้องแสดงใบอนุญาตดังกล่าวต่อพนักงานศุลกากร กับต้องยินยอมให้พนักงานศุลกากรเก็บรักษาหรือควบคุมยาเสพติดให้โทษนั้นไว้

ให้พนักงานศุลกากรเก็บรักษาหรือควบคุมยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๔ และประเภท ๕ นั้นไว้ในที่สมควรจนกว่าผู้ที่นำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษจะนำยาเสพติดให้โทษดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักร

ในกรณีที่ผู้นำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๔ และประเภท ๕ ไม่นำยาเสพติดให้โทษดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักรภายในกำหนดเวลาสามสิบ

วันนับแต่วันนำเข้า ให้พนักงานศุลกากรรายงานให้เลขาธิการทราบ เลขาธิการมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้นำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษนำยาเสพติดให้โทษดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักรภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ออกคำสั่ง ในกรณีผู้ได้รับคำสั่งไม่ปฏิบัติตาม ให้ยาเสพติดให้โทษดังกล่าวตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข

หมวด ๑๒

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๖๕ ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อจำหน่าย ต้องระวางโทษประหารชีวิต

มาตรา ๖๖ ผู้ใดจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ไม่เกินหนึ่งร้อยกรัม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงห้าแสนบาท

ถ้ายาเสพติดให้โทษนั้นมีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์เกินหนึ่งร้อยกรัม ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิต

มาตรา ๖๗ ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ไม่ถึงยี่สิบกรัมโดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๕ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๖๘ ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

ถ้ายาเสพติดให้โทษซึ่งเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดเป็นมอร์ฟีน ฝิ่น หรือโคคาอีน ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ยี่สิบปีถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงห้าแสนบาท

มาตรา ๖๙ ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

^{๑๑} มาตรา ๖๘ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๒)

ผู้ใดจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

ถ้ายาเสพติดให้โทษซึ่งเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดเป็นมอร์ฟิน ผีนหรือโคคาอีนมีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ไม่เกินหนึ่งร้อยกรัม ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงสองแสนบาท^{๑๒}

ถ้ามอร์ฟิน ผีน หรือโคคาอีนนั้นมีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์เกินกว่าหนึ่งร้อยกรัมขึ้นไป ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงห้าแสนบาท^{๑๓}

ถ้าผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๗ กระทำการฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๗๐ ผู้ใดผลิต หรือนำเข้าซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๑ ผู้ใดจำหน่าย หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๒ ผู้ใดนำเข้า หรือส่งออกแต่ละครั้งซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๓ ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๖ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๗๔ ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

ถ้ามีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

^{๑๒} มาตรา ๖๙ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๘

^{๑๓} มาตรา ๖๙ วรรคสี่ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๘

มาตรา ๗๕^{๑๔} ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๖ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท

ถ้ายาเสพติดให้โทษซึ่งเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดดังกล่าวมานั้นเป็นพืชกระท่อม ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๗๖^{๑๕} ผู้ใดมิไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีและปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

ถ้ามิไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท

ถ้ายาเสพติดให้โทษซึ่งเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดดังกล่าวมาในวรรคหนึ่งนั้นเป็นพืชกระท่อม ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้ายาเสพติดให้โทษซึ่งเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดดังกล่าวมาในวรรคสองนั้นเป็นพืชกระท่อม ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๗๗ ผู้รับอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๗๘ ผู้รับอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ หรือมาตรา ๓๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๗๙ ผู้รับอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๘๐ ผู้รับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๘๑ เกสเซอร์ผู้มีหน้าที่ควบคุมผู้ใดไม่ปฏิบัติตามการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๓๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๘๒ ผู้ใดผลิต นำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ปลอม อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๙^(๑) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

^{๑๔} มาตรา ๗๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๘

^{๑๕} มาตรา ๗๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๘

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๘๓ ผู้ใดจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ปลอม อันเป็นการ
ฝ่าฝืนมาตรา ๓๙ (๑) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีและปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๘๔ ผู้ใดผลิต นำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ผิด
มาตรฐาน หรือยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ เสื่อมคุณภาพ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๙ (๒)
หรือ (๓) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๘๕ ผู้ใดจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ผิดมาตรฐานหรือ
ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ เสื่อมคุณภาพ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๙ (๒) หรือ (๓) ต้อง
ระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๘๖ ผู้ใดผลิต นำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ที่ต้อง
ขึ้นทะเบียนตำรับยาแต่มิได้ขึ้นทะเบียนตำรับยา หรือยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ที่รัฐมนตรีสั่ง
เพิกถอนทะเบียนตำรับยาอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๙ (๔) หรือ (๕) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน
ห้าปี และปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๘๗ ผู้ใดจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ที่ต้องขึ้นทะเบียน
ตำรับยาแต่มิได้ขึ้นทะเบียนตำรับยา หรือยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอน
ทะเบียนตำรับยา อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๙ (๔) หรือ (๕) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี
และปรับไม่เกินสามหมื่นบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๘๘ ผู้ใดแก้ไขรายการทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ อัน
เป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่น
บาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๘๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่
เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๙๐ ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่ง
ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๙ หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕๕
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๙๑ ผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา
๕๗ หรือยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๘ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่
หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงหนึ่งแสนบาท

งานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๙๒^{๑๑} ผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

ถ้ายาเสพติดให้โทษซึ่งเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดดังกล่าวมานั้นเป็นพืชกระท่อม ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๙๓ ผู้ใดใช้อุปายาลอกหลวง ชูเชื้อ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใดให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

ถ้าได้กระทำโดยมีอาวุธหรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง เป็นการกระทำต่อหญิงหรือต่อบุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือเป็นการกระทำเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นกระทำความผิดทางอาญา หรือเพื่อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่นในการกระทำความผิดทางอาญา ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงห้าแสนบาท

ถ้ายาเสพติดให้โทษซึ่งเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดเป็นมอร์ฟินหรือโคคาอิน ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษเพิ่มขึ้นอีกกึ่งหนึ่ง และถ้าเป็นการกระทำต่อหญิงหรือต่อบุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงห้าแสนบาท

ถ้ายาเสพติดให้โทษซึ่งเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษเป็นสองเท่า และถ้าเป็นการกระทำต่อหญิงหรือต่อบุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต

มาตรา ๙๓ ทวิ^{๑๒} ผู้ใดยุยงส่งเสริมให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ หรือยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ โดยฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงห้าหมื่นบาท

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการยุยงส่งเสริมให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๙๔ ผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษและได้สมัครขอเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลก่อนความผิดจะปรากฏต่อพนักงานเจ้าหน้าที่อีกทั้งได้ปฏิบัติครบถ้วนตามระเบียบข้อบังคับเพื่อควบคุมการบำบัดรักษาและระเบียบวินัยสำหรับสถานพยาบาลดังกล่าว จนได้รับการรับรองเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่ที่รัฐมนตรีกำหนดแล้ว ให้ได้รับการยกเว้นโทษสำหรับความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙๑ และมาตรา ๙๒

^{๑๑} มาตรา ๙๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๘

^{๑๒} มาตรา ๙๓ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๙๔ ทวิ^{๑๔} ผู้ใดบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้โทษเป็นปกติระยะโดยใช้ยาตามกฎหมายว่าด้วยยา วัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท หรือยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ซึ่งมีได้กระทำในสถานพยาบาลไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๕ ทายาท ผู้ครอบครอง หรือผู้จัดการมรดกผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๙๖ ผู้รับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๒ วรรคหนึ่งต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๙๗ ผู้ใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกสำหรับความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้อีกในระหว่างที่ยังต้องรับโทษอยู่หรือภายในเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นโทษ หากศาลจะพิพากษาลงโทษครั้งหลังถึงจำคุก ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้นั้นอีกกึ่งหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับความผิดครั้งหลัง

มาตรา ๙๘ ผู้ใดต้องโทษตามมาตรา ๙๑ หรือมาตรา ๙๒ เป็นครั้งที่สามเมื่อพ้นโทษแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่โดยคำสั่งรัฐมนตรีนำไปควบคุมไว้ ณ สถานพยาบาลที่รัฐมนตรีประกาศจัดตั้งขึ้นโดยเฉพาะ และให้ทำการบำบัดรักษาจนกว่าจะได้รับการรับรองเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่ที่รัฐมนตรีกำหนดว่าเป็นผู้ได้รับการบำบัดรักษาครบถ้วนตามระเบียบข้อบังคับเพื่อควบคุมการบำบัดรักษาและระเบียบวินัยสำหรับสถานพยาบาลดังกล่าวแล้ว

มาตรา ๙๙ ผู้ใดหลบหนีไปในระหว่างที่ถูกควบคุมไว้ ณ สถานพยาบาลตามมาตรา ๙๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๐ กรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือข้าราชการหรือพนักงานองค์การและหน่วยงานของรัฐผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษอันเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือร่วมมือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าวไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๑๐๑^๙ ในกรณีที่มีการยึดยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๓ ตามมาตรา ๔๙ (๒) หรือตามกฎหมายอื่น และไม่มีการฟ้องคดีต่อศาล ถ้าไม่มีผู้ใดมาอ้างว่าเป็นเจ้าของภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ยึด ให้ยาเสพติดให้โทษนั้นตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข

มาตรา ๑๐๑ ทวิ^{๑๐} ในกรณีที่มีการยึดยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ หรือประเภท ๕ ตามมาตรา ๔๙ (๒) หรือตามกฎหมายอื่น ไม่ว่าจะมีการฟ้องคดีต่อศาลหรือไม่ก็ตาม เมื่อได้มีการตรวจพิสูจน์ชนิดและปริมาณแล้วว่าเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภทดังกล่าว โดยบันทึกรายงานการตรวจพิสูจน์ไว้ ให้กระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามระเบียบที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

มาตรา ๑๐๒ บรรดา ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๔ หรือประเภท ๕ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะหรือวัตถุอื่นซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ริบเสียทั้งสิ้น

มาตรา ๑๐๒ ทวิ^{๑๑} ในกรณีที่มีการฟ้องคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ หรือในประเภท ๒ ต่อศาล และได้มีการไต่แย่งเรื่องประเภท จำนวน หรือน้ำหนักของยาเสพติดให้โทษ ถ้าศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ริบยาเสพติดให้โทษดังกล่าวตาม มาตรา ๑๐๒ หรือตามกฎหมายอื่น และไม่มีคำเสนอว่าผู้เป็นเจ้าของแท้จริงไม่ได้รับรู้เห็นเป็นใจด้วย ในการกระทำความผิดภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ริบยาเสพติดให้โทษนั้น ให้กระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามระเบียบที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๐๓ ในขณะที่ยังไม่มีประกาศระบุชื่อยาเสพติดให้โทษตามมาตรา ๘

(๑) แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้

(๑) เฮโรอีน หรือเกลือของเฮโรอีน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑

^{๑๙} มาตรา ๑๐๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.

^{๒๐} มาตรา ๑๐๑ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๐

^{๒๑} มาตรา ๑๐๒ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓

(๒) ยาเสพติดให้โทษที่มีชื่อในบัญชีท้ายกฎกระทรวง และประกาศกระทรวงสาธารณสุข ดังต่อไปนี้ เป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒

(ก) ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๐๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

(ข) ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่องกำหนดรายชื่อยาเสพติดให้โทษเพิ่มเติม ออกตามความในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ ฉบับลงวันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๑ ฉบับลงวันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๒ ฉบับลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๒ ฉบับลงวันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๔ ฉบับลงวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๖ และฉบับลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๖

(๓) อาเซติกแอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride) อาเซทิลคลอไรด์ (Acetyl Chloride) เป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔

(๔) กัญชา ตามพระราชบัญญัติกัญชา พระพุทธศักราช ๒๕๖๗ และพืชกระท่อม ตามพระราชบัญญัติพืชกระท่อม พระพุทธศักราช ๒๕๖๖ เป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕

มาตรา ๑๐๔ ให้ย้ายกเว้นตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษซึ่งใช้อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ตามความในพระราชบัญญัตินี้ให้ผู้ได้รับอนุญาตผลิต ขาย หรือนำเข้าซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ตามกฎหมายว่าด้วยยา ยื่นคำขอรับใบอนุญาตผลิต จำหน่าย หรือนำเข้าซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ตามมาตรา ๒๐ และในกรณีผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า ให้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ตามมาตรา ๔๓ ภายในกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และเมื่อได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตและคำขอขึ้นทะเบียนตำรับยาดังกล่าวแล้ว ให้ผู้ยื่นคำขอดำเนินการไปพลางก่อนได้ แต่ถ้าผู้อนุญาตมีคำสั่งเป็นหนังสือไม่ออกใบอนุญาตให้ หรือผู้นั้นไม่มายื่นคำขอรับใบอนุญาตผลิต จำหน่าย หรือนำเข้า และขอขึ้นทะเบียนตำรับยาภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้เป็นอันหมดสิทธิตามมาตรา ๒๐ นับแต่วันที่ทราบคำสั่งหรือวันที่พ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แล้วแต่กรณี และให้นำความในมาตรา ๕๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๕ ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตนำขายกเว้นเข้าในราชอาณาจักร ตามแบบย.ส. ๙ ท้ายกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ ตามที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๒) พระพุทธศักราช ๒๕๖๙ นำขายกเว้นเข้าในราชอาณาจักรได้ตามใบอนุญาตดังกล่าว แต่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในมาตรา ๑๐๔ ด้วย

มาตรา ๑๐๖ ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ซื้อ มี และจ่ายยาเสพติดให้โทษ หรือใบอนุญาตพิเศษให้ซื้อ มี และจ่ายยาเสพติดให้โทษเพิ่มขึ้นกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ ตามความในกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษซึ่งใช้อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงมียาเสพติดให้

โทษไว้ในครอบครองดำเนินการต่อไปได้จนกว่าใบอนุญาตนั้นสิ้นอายุ และถ้าประสงค์จะดำเนินการต่อไป ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ก่อนใบอนุญาตเดิมจะสิ้นอายุ แต่ถ้าผู้อนุญาตมีคำสั่งเป็นหนังสือไม่ออกใบอนุญาตให้ ผู้นั้นไม่มีสิทธิดำเนินการนับแต่วันที่ทราบคำสั่งเป็นต้นไป และให้นำความในมาตรา ๕๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ส. โทตระกิตย
รองนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักอัตราค่าธรรมเนียม^{๒๒}

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) ใบอนุญาตจำหน่ายยาเสพติดให้โทษใน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ประเภท ๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ฉบับละ ๕๐๐ บาท

(๒) ใบอนุญาตจำหน่ายยาเสพติดให้โทษใน

ประเภท ๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ฉบับละ ๕๐๐ บาท

(๓) ใบอนุญาตมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ให้โทษในประเภท ๒

ฉบับละ ๑๐๐ บาท

(๔) ใบอนุญาตมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด

ให้โทษในประเภท ๔

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ฉบับละ ๑๐๐ บาท

(๕) ใบอนุญาตผลิตยาเสพติดให้โทษใน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ประเภท ๓ หรือประเภท ๔

ฉบับละ ๓,๐๐๐ บาท

(๖) ใบอนุญาตนำเข้าซึ่งยาเสพติดให้โทษใน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ประเภท ๓ หรือประเภท ๔

ฉบับละ ๓,๐๐๐ บาท

(๗) ใบอนุญาตส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษใน

ประเภท ๓ หรือประเภท ๔

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ฉบับละ ๑๐๐ บาท

(๘) ใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกแต่ละครั้งซึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓

ฉบับละ ๕๐ บาท

(๙) ใบอนุญาตจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครอง

ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ เกิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ปริมาณที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๖๐

ฉบับละ ๑๐๐ บาท

(๑๐) ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติด

ให้โทษในประเภท ๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ฉบับละ ๑,๐๐๐ บาท

(๑๑) ใบแทนใบอนุญาต

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ฉบับละ ๕๐ บาท

(๑๒) ใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับ

ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ฉบับละ ๕๐ บาท

(๑๓) การอนุญาตให้แก้ไขรายการทะเบียนตาม

มาตรา ๔๔

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ฉบับละ ๕๐๐ บาท

(๑๔) การต่ออายุใบอนุญาตหรือใบสำคัญการ

ขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ครั้งละเท่ากับ

ค่าธรรมเนียมสำหรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๒๒} อัตราค่าธรรมเนียม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๓)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พ.ศ. ๒๕๓๐

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้ใช้บังคับมานานแล้วและมีบทบัญญัติที่ไม่เหมาะสมกับกาลสมัย สมควรปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวเพื่อให้การปราบปรามและควบคุมยาเสพติดให้โทษเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยยาเสพติดให้โทษซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกอยู่ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๘^{๒๓}

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติฝิ่น พุทธศักราช ๒๔๗๒

(๒) พระราชบัญญัติฝิ่น พ.ศ. ๒๔๗๒ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖

(๓) พระราชบัญญัติฝิ่นแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๘

(๔) พระราชบัญญัติฝิ่น (ฉบับที่ ๔) พุทธศักราช ๒๔๘๑

(๕) พระราชบัญญัติฝิ่น (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๔๘๕

(๖) พระราชบัญญัติฝิ่น (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๙๔

(๗) พระราชบัญญัติฝิ่น (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๐๒

(๘) พระราชบัญญัติฝิ่น (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๐๓

มาตรา ๑๐ ในขณะที่ไม่มีประกาศให้ฝิ่น มุลฝิ่น หรือพันธุ์ฝิ่นเป็นยาเสพติดให้โทษประเภทใดตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘ (๑) ให้ฝิ่นหรือมุลฝิ่นตามกฎหมายว่าด้วยฝิ่นเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท ๒ และพันธุ์ฝิ่นตามกฎหมายว่าด้วยฝิ่นเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๗ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๐๑ ประกาศยกเลิกการเสฟฝิ่นและการจำหน่ายฝิ่นทั่วราชอาณาจักร กฎหมายฝิ่นจึงยังคงใช้บังคับแต่เฉพาะเรื่องฐานความผิด และบทกำหนดโทษเท่านั้น ฉะนั้นจึงเห็นสมควรยกเลิกพระราชบัญญัติฝิ่น พุทธศักราช ๒๔๗๒ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมทั้งหมด โดยกำหนดให้ฝิ่นเป็นยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัตินี้ นอกจากนี้ยาเสพติดให้โทษประเภทพืชกระท่อมเป็นยาเสพติดให้โทษที่มีอันตรายน้อยกว่ายาเสพติดให้โทษประเภทกัญชา จึงเห็นควรกำหนดบทลงโทษของยาเสพติดให้โทษประเภทพืชกระท่อมให้ต่ำลงเพื่อความเหมาะสม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๐^{๒๔}

^{๒๓} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๒/ตอนที่ ๑๕๔/ฉบับพิเศษ หน้า ๓๑/๒๔ ตุลาคม ๒๕๒๘

^{๒๔} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๔/ตอนที่ ๒๖๙/ฉบับพิเศษ หน้า ๔๙/๒๘ ธันวาคม ๒๕๓๐

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มิได้นิยามคำว่า “เสพ” ให้แตกต่างจากคำว่า “ติดยาเสพติดให้โทษ” และมีได้นิยามคำว่า “บำบัดรักษา” ไว้ ซึ่งทำให้มีปัญหาในทางปฏิบัติ และบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับความหมายและการจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ และการยึดยาเสพติดให้โทษในประเภทต่าง ๆ ยังไม่เหมาะสมกับทางปฏิบัติในปัจจุบัน ตลอดจนยังไม่มีบทกำหนดโทษสำหรับผู้ที่ยุยงส่งเสริมหรือกระทำความผิดประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และไม่มีบทกำหนดโทษสำหรับผู้บำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้โทษเป็นปกติธุระโดยมิได้กระทำในสถานพยาบาลตามพระราชบัญญัตินี้ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยนิยามถ้อยคำดังกล่าวให้ชัดเจน และแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับความหมายและการจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ และการยึดยาเสพติดให้โทษให้เหมาะสมและตรงกับทางปฏิบัติยิ่งขึ้น ตลอดจนเพิ่มบทกำหนดโทษสำหรับกรณีเช่นนั้น และสมควรปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติฯ ด้วยเพื่อให้สามารถเรียกเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ และใบอนุญาตมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ ได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓^{๒๕}

มาตรา ๔ บรรดาคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ หรือในประเภท ๒ ที่ไม่ได้มีการโต้แย้งเรื่องประเภท จำนวน หรือน้ำหนักของยาเสพติดให้โทษ ถ้าศาลชั้นต้นได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้รับยาเสพติดให้โทษดังกล่าวตามมาตรา ๑๐๒ หรือตามกฎหมายอื่น ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและไม่มีคำเสนอว่าผู้เป็นเจ้าของแท้จริงไม่ได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้รับยาเสพติดให้โทษนั้น ให้กระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามระเบียบที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากในปัจจุบันคดียาเสพติดให้โทษมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี และการพิจารณาคดีต้องใช้เวลาอันกว่าคดีจะถึงที่สุด ในระหว่างนั้นศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้รับของกลางยาเสพติดให้โทษตามมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ หรือตามกฎหมายอื่น พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ยังไม่มีบทบัญญัติให้กระทรวงสาธารณสุข หรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายมีอำนาจทำลายหรือนำของกลางยาเสพติดให้โทษไปใช้ประโยชน์ได้ ส่งผลให้รัฐต้องสิ้นเปลืองงบประมาณเป็นจำนวนมากในแต่ละปี เพื่อการเก็บรักษาและดูแลของกลาง

สำนักงาน ยาสเสพติดให้โทษไม่ให้สูญหาย ดังนั้น เพื่อเป็นการประหยั้งบประมาณ สมควรแก้ไขเพิ่มเติม
พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อให้กระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งกระทรวง
สาธารณสุขมอบหมายมีอำนาจทำลายยาเสพติดให้โทษที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้รับ
หรือนำยาเสพติดให้โทษดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

วคิน/ผู้จัดทำ

๒ มีนาคม ๒๕๕๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พ.ศ. ๒๕๑๘

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ให้ไว้ ณ วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๘

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เป็นปีที่ ๓๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ
โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและ
ประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วัน
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓ บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วใน

พระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“วัตถุออกฤทธิ์” หมายความว่า วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นสิ่ง

ธรรมชาติหรือที่ได้จากสิ่งธรรมชาติ หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นวัตถุสังเคราะห์
ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“วัตถุตำรับ” หมายความว่า สิ่งปรุงไม่ว่าจะมีรูปลักษณะใด ที่มีวัตถุออกฤทธิ์

รวมอยู่ด้วย ทั้งนี้ รวมทั้งวัตถุออกฤทธิ์ที่มีลักษณะเป็นวัตถุสำเร็จรูปทางเภสัชกรรม ซึ่งพร้อมที่จะ
นำไปใช้แก่คนหรือสัตว์ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“วัตถุตำรับยกเว้น” หมายความว่า วัตถุตำรับที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา
ให้ได้รับการยกเว้นจากมาตรการควบคุมบางประการสำหรับวัตถุออกฤทธิ์ที่มีอยู่ในวัตถุตำรับนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“เอกสารกำกับวัตถุออกฤทธิ์” หมายความว่า กระดาษหรือสิ่งอื่นใดที่ทำให้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๒/ตอนที่ ๕/ฉบับพิเศษ หน้า ๘๖/๙ มกราคม ๒๕๑๘

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ปรากฏความหมายด้วยรูป รอยประดิษฐ์ หรือข้อความใด ๆ อันเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ ซึ่ง
สอดแทรกหรือรวมไว้กับภาษาหรือหีบห่อบรรจุวัตถุออกฤทธิ์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
“ผลิต” หมายความว่า ทำ ผสม ปُرุง หรือแปรรูป และหมายความรวมถึง
เปลี่ยนรูป แบ่งบรรจุ หรือรวมบรรจุ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
“ขาย” หมายความว่า รวมถึง จำหน่าย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน ส่งมอบหรือมีไว้เพื่อ
ขาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
“นำเข้า” หมายความว่า นำหรือสั่งเข้าในราชอาณาจักร
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
“ส่งออก” หมายความว่า นำหรือส่งออกจากราชอาณาจักร เพื่อไปต่างประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
“นำเข้า” หมายความว่า นำหรือส่งผ่านราชอาณาจักรแต่ไม่รวมถึงการนำเข้าหรือส่ง
วัตถุออกฤทธิ์ผ่านราชอาณาจักรโดยมิได้มีการขนถ่ายออกจากเครื่องบินที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะ
ระหว่างประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
“เสพ”^๒ หมายความว่า การรับวัตถุออกฤทธิ์เข้าสู่ร่างกายโดยรู้รู้ว่าเป็นวัตถุออก
ฤทธิ์ไม่ว่าด้วยวิธีใดหรือทางใด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
“ติดวัตถุออกฤทธิ์”^๓ หมายความว่า เสพเป็นประจำติดต่อกันจนตกอยู่ในสภาพที่
จำเป็นต้องพึ่งวัตถุออกฤทธิ์นั้น โดยสามารถตรวจพบสภาพเช่นนั้นได้ตามหลักวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
“การรักษาพยาบาล”^๔ หมายความว่า การรักษาพยาบาลผู้ติดวัตถุออกฤทธิ์ รวม
ตลอดถึงการฟื้นฟูสุขภาพและสมรรถภาพ เพื่อให้บุคคลนั้นกลับคืนสู่สภาพของปกติชน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
“สถานพยาบาล”^๕ หมายความว่า สถานพยาบาลหรือสถานพักฟื้นที่ให้การ
รักษาพยาบาลหรือการฟื้นฟูสุขภาพและสมรรถภาพของผู้ติดวัตถุออกฤทธิ์ ที่รัฐมนตรีประกาศ
กำหนดตามมาตรา ๖

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
“สถานที่” หมายความว่า รวมถึง อาคารหรือส่วนของอาคารและบริเวณของสถานที่
ด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
“เภสัชกร” หมายความว่า ผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขา
เภสัชกรรม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
“ผู้รับอนุญาต” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณี
นิติบุคคลเป็นผู้รับใบอนุญาต ให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งนิติบุคคลแต่งตั้งให้เป็นผู้ดำเนินการ
เกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
^๒ มาตรา ๔ นิยามคำว่า “เสพ” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕
^๓ มาตรา ๔ นิยามคำว่า “ติดวัตถุออกฤทธิ์” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิต
และประสาท (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
^๔ มาตรา ๔ นิยามคำว่า “การรักษาพยาบาล” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิต
และประสาท (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
^๕ มาตรา ๔ นิยามคำว่า “สถานพยาบาล” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและ
ประสาท (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา “ผู้อุญาต” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) เลขธิการสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเลขธิการสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (ก) สำหรับการอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองหรือการใช้ประโยชน์ใด ๆ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (ข) สำหรับการอนุญาตให้ผลิต นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ และประเภท ๔ หรือนำผ่าน ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (ค) สำหรับการอนุญาตให้ขายวัตถุออกฤทธิ์ ประเภท ๓ และประเภท ๔ ในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรุงเทพมหานคร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับการอนุญาตให้ขายวัตถุออกฤทธิ์ประเภท ๓ และประเภท ๔ ในจังหวัดที่อยู่ในเขตอำนาจ ยกเว้นสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“เลขธิการ” หมายความว่า เลขธิการสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียมและกำหนดกิจการอื่นกับออกประกาศ ทั้งนี้ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๑) ระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทวัตถุออกฤทธิ์ว่าวัตถุออกฤทธิ์ใดอยู่ในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๒) กำหนดมาตรฐานว่าด้วยปริมาณส่วนประกอบคุณภาพ ความบริสุทธิ์ หรือลักษณะอื่นของวัตถุออกฤทธิ์ ตลอดจนการบรรจุและการเก็บรักษาวัตถุออกฤทธิ์ตาม (๑)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๓) เพิกถอน หรือเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทวัตถุออกฤทธิ์ตาม (๑) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๔) ระบุชื่อและประเภทวัตถุออกฤทธิ์ที่ห้ามมิให้ผลิต ขาย นำเข้า ส่งออก นำผ่านหรือมิไว้ในครอบครอง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๔ ทวิ)^๖ ระบุชื่อวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ซึ่งอนุญาตให้ผลิตเพื่อส่งออกและส่งออกได้

(๕) ระบุชื่อและประเภทวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องมีคำเตือนหรือข้อควรระวังเป็นหนังสือหรือเป็นภาพ ให้ผู้ใช้ระมัดระวังตามความจำเป็นเพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้

(๖) ระบุชื่อและประเภทวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องแจ้งกำหนดสัณอายุไว้ในฉลาก

(๗) ระบุวัตถุตำรับให้เป็นวัตถุตำรับยกเว้น

(๗ ทวิ)^๗ กำหนดปริมาณการมีไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ ตามมาตรา ๑๐๖ ทวิ

(๘) ระบุชื่อและประเภทวัตถุออกฤทธิ์ที่ห้ามนำเข้าไปยังประเทศหนึ่งประเทศใด ตามมาตรา ๘๓

(๙) ระบุสถาบันของทางราชการตามมาตรา ๑๕ (๒) มาตรา ๑๗ (๒) และมาตรา ๖๓ (๓)

(๑๐)^๘ กำหนดสถานพยาบาลผู้ติววัตถุออกฤทธิ์

(๑๑)^๙ กำหนดระเบียบข้อบังคับเพื่อควบคุมการรักษาพยาบาลและระเบียบวินัยสำหรับสถานพยาบาล

หมวด ๑

คณะกรรมการวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

มาตรา ๗^{๑๐} ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมการแพทย์หรือผู้แทน อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์หรือผู้แทน อธิบดีกรมอนามัยหรือผู้แทน อธิบดีกรมตำรวจหรือผู้แทน อัยการสูงสุดหรือผู้แทน อธิบดีกรมศุลกากรหรือผู้แทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือผู้แทน เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือผู้แทน ผู้อำนวยการกองสุขภาพจิต กรมการแพทย์ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรี

มาตรา ๖ (๔ ทวิ) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๖ (๗ ทวิ) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๖ (๑๐) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๖ (๑๑) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๓๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา แต่งตั้งอีกไม่เกินเจ็ดคน เป็นกรรมการ ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ และผู้อำนวยการกองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระเมื่อ (๑) ตาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๒) ลาออก

(๓) รัฐมนตรีให้ออก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๖) ถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เมื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทน และให้ผู้นั้นอยู่ในตำแหน่งตามวาระของกรรมการซึ่งตนแทน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๑๐ การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่ให้ความเห็น คำแนะนำหรือความเห็นชอบในเรื่องต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๑) การผลิต ขาย นำเข้า ส่งออก นำผ่าน หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ หรือการขึ้นทะเบียนวัตถุตำรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๒) การพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต การเพิกถอนทะเบียนวัตถุตำรับ หรือการเพิกถอนวัตถุตำรับยกเว้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๓) การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการผลิต ขาย นำเข้า ส่งออก นำผ่าน มีไว้ในครอบครอง หรือการนำมาเป็นตัวอย่าง ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ หรือวัตถุตำรับยกเว้นและการตรวจสอบสถานที่ผลิต สถานที่ขาย สถานที่เก็บ และสถานที่ประกอบธุรกิจอื่น ซึ่งวัตถุดังกล่าว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๔) การออกกฎกระทรวงหรือประกาศที่ต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อ
ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

สำนักงาน (๕) เรื่องอื่นตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย หรือตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๑๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณา
ศึกษา หรือวิจัยเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และให้ความเห็นในมาตรา ๑๐
มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
หมวด ๒

สำนักงาน การขออนุญาตและการออกใบอนุญาต เกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา ๑๓^{๑๑} ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต ขาย นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ใน

ประเภท ๑

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่กระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จากกระทรวงสาธารณสุข เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

สำนักงาน มาตรา ๑๓ ทวิ^{๑๒} ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต ขาย นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์
ในประเภท ๒ เว้นแต่การผลิตเพื่อส่งออกและการส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ บางชนิด
ที่รัฐมนตรีประกาศระบุชื่อตามมาตรา ๖ (๔ ทวิ) โดยได้รับใบอนุญาต

สำนักงาน การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและ
เงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำนักงานความในวรรคหนึ่งและวรรคสองไม่ใช้บังคับแก่กระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่ง
ได้รับมอบหมายจากกระทรวงสาธารณสุข เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

สำนักงาน มาตรา ๑๔ กระทรวงสาธารณสุขอาจอนุญาตให้ยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่ง
สาธารณะระหว่างประเทศที่จดทะเบียนในราชอาณาจักร นำเข้าหรือส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ใน
ประเภท ๒ ในปริมาณพอสมควร เท่าที่จำเป็นต้องใช้ประจำในการปฐมพยาบาล หรือในกรณีเกิด
เหตุฉุกเฉินในยานพาหนะนั้นได้

สำนักงานการขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ
และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๑๑} มาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท
(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕

สำนักงาน มาตรา ๑๓ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๓)
พ.ศ. ๒๕๓๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๑๕^{๑๓} บทบัญญัติมาตรา ๑๓ ทวิ ไม่ใช่บังคับแก่ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) การขายวัตถุดิบออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ที่ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบการโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาทันตกรรม ขายเฉพาะสำหรับคนไข้ของตนหรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ชั้นหนึ่ง ขายเฉพาะสำหรับใช้กับสัตว์ที่ตนบำบัดหรือป้องกันโรค

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๒) การขายวัตถุดิบออกฤทธิ์ในประเภท ๒ โดยกระทรวง ทบวง กรม สภาวิชาชีพ ไทย หรือสถาบันอื่นของทางราชการตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สำนักงาน ราชอาณาจักรไม่เกินปริมาณที่จำเป็นต้องใช้รักษาเฉพาะตัวภายในสามสิบวัน โดยมีหนังสือรับรองของแพทย์ หรือ

สำนักงาน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๔) การนำเข้าหรือส่งออก ซึ่งวัตถุดิบออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ในปริมาณเท่าที่ จำเป็นต้องใช้ประจำในการปฐมพยาบาลหรือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินในเรือ เครื่องบิน หรือ ยานพาหนะอื่นใด ที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศที่ไม่ได้จดทะเบียนในราชอาณาจักร แต่ถ้ายานพาหนะดังกล่าวจดทะเบียนในราชอาณาจักรให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๔

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๑๖ ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต ขาย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งวัตถุดิบออกฤทธิ์ใน ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ หรือนำผ่านซึ่งวัตถุดิบออกฤทธิ์ทุกประเภท เว้นแต่ได้รับใบอนุญาต

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๗ บทบัญญัติมาตรา ๑๖ ไม่ใช่บังคับแก่

สำนักงาน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๑) การผลิตยาที่มีวัตถุดิบออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ตามใบสั่งยาของ ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบการโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาทันตกรรม สำหรับคนไข้เฉพาะราย หรือของผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ชั้นหนึ่งสำหรับสัตว์เฉพาะราย

สำนักงาน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๒) การผลิต ขาย นำเข้าหรือส่งออก ซึ่งวัตถุดิบออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือ ประเภท ๔ โดยกระทรวง ทบวง กรม สภาวิชาชีพ ไทย องค์การเภสัชกรรมหรือสถาบันอื่นของทาง ราชการตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สำนักงาน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๓) การขายวัตถุดิบออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ที่ผู้ประกอบการวิชาชีพ เวชกรรม หรือผู้ประกอบการโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาทันตกรรม ขายเฉพาะสำหรับ คนไข้ของตน หรือที่ผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ชั้นหนึ่งขายเฉพาะสำหรับสัตว์ซึ่งตนบำบัดหรือ ป้องกันโรค

สำนักงาน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๔) การนำวัตถุดิบออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ติดตัวเข้ามาในหรือ ออกไปนอกราชอาณาจักรไม่เกินจำนวนที่จำเป็นต้องใช้รักษาเฉพาะตัวภายในสามสิบวันโดยมี หนังสือรับรองของแพทย์ หรือ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑๓ มาตรา ๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕

(๕) การนำเข้าหรือส่งออก ซึ่งวัตถุดิบออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในปริมาณพอสมควรเท่าที่จำเป็นต้องใช้ประจำในการปฐมพยาบาลหรือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินในเรือ เครื่องบิน หรือยานพาหนะอื่นใดที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศที่ไม่ได้จดทะเบียนในราชอาณาจักร แต่ถ้ายานพาหนะดังกล่าวจดทะเบียนในราชอาณาจักร ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๖

มาตรา ๑๘ ผู้อนุญาตจะออกใบอนุญาตให้ผลิต ขาย หรือนำเข้า ซึ่งวัตถุดิบออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ได้เมื่อปรากฏว่าผู้ขออนุญาต

(๑) ได้รับใบอนุญาตให้ผลิต ขาย หรือนำเข้า ซึ่งยาแผนปัจจุบันตามกฎหมายว่าด้วยยา แล้วแต่กรณี และกรรมการกฤษฎีกา

(๒) มีเภสัชกรอยู่ประจำตลอดเวลาทำการ ให้ผู้รับอนุญาตผลิต หรือนำเข้า ซึ่งวัตถุดิบออกฤทธิ์ขายวัตถุดิบที่ตนผลิตหรือนำเข้าได้โดยไม่ต้องรับใบอนุญาตขายอีก

มาตรา ๑๙ ผู้อนุญาตจะออกใบอนุญาตให้ส่งออกซึ่งวัตถุดิบออกฤทธิ์ในประเภท ๓ และประเภท ๔ หรือจะออกใบอนุญาตให้นำผ่านซึ่งวัตถุดิบออกฤทธิ์ทุกประเภทแก่ผู้หนึ่งผู้ใดเฉพาะแต่ละครั้งและจะกำหนดเงื่อนไขใดๆ ก็ได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๒๐ ใบอนุญาตตามมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๙ ให้คุ้มกันถึงลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับอนุญาตด้วย

ให้ถือว่ากระทำความผิดของลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับอนุญาตที่ได้รับการคุ้มกันตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำความผิดของผู้รับอนุญาตด้วย เว้นแต่ผู้รับอนุญาตจะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการสุจริตที่ตนจะล่วงรู้หรือควบคุมได้

มาตรา ๒๑ ใบอนุญาตตามมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๙ ให้ใช้ได้จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ของปีที่ยกใบอนุญาต ถ้าผู้รับอนุญาตประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาต ต้องยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอแล้วจะประกอบกิจการต่อไปก็ได้จนกว่าผู้อนุญาตจะส่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตนั้น

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๒ ในกรณีผู้อนุญาตไม่ออกใบอนุญาต หรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ผู้ขออนุญาตหรือผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือของผู้อนุญาตแจ้งการไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ในกรณีมีการอุทธรณ์การขอต่ออายุใบอนุญาตผลิตวัตถุดิบออกฤทธิ์ตามวรรคหนึ่ง

สำนักงานก่อนที่รัฐมนตรีจะมีคำวินิจฉัยยุทธศาสตร์รัฐมนตรีจะสั่งอนุญาตให้ประกอบกิจการไปพลางก่อนเมื่อมีคำขอของผู้ยุทธศาสตร์ก็ได้

สำนักงานสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา ๒๓ ผู้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยยาอีก สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาสถาบันคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาหมวด ๓สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
หน้าชื่อของผู้รับอนุญาต
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาสถาบันคณะกรรมการกฤษฎีกาสถาบันคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามาตรา ๒๔ ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาต ผลิต ขาย นำเข้าหรือเก็บไว้ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ นอกสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาสถาบันคณะกรรมการกฤษฎีกาสถาบันคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามาตรา ๒๕ ผู้อนุญาตอาจอนุญาตให้ผู้รับอนุญาตขายวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ นอกสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตได้ในกรณีดังต่อไปนี้
(๑) การขายส่งตรงแก่ผู้รับอนุญาตอื่นตามพระราชบัญญัตินี้หรือแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาทันตกรรมหรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ชั้นหนึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาสถาบันคณะกรรมการกฤษฎีกาสถาบันคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๒) การขายในบริเวณสถานที่ที่มีการประชุมของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาทันตกรรม เกสเซอร์ หรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ชั้นหนึ่ง
การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาสถาบันคณะกรรมการกฤษฎีกาสถาบันคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามาตรา ๒๖ ผู้รับอนุญาตผลิต ขาย หรือนำเข้า ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ต้องจัดให้มีเกสเซอร์อยู่ประจำควบคุมกิจการตลอดเวลาที่เปิดดำเนินการ เว้นแต่ในกรณีที่มีความจำเป็นชั่วคราวสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาสถาบันคณะกรรมการกฤษฎีกาสถาบันคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในระหว่างที่เกสเซอร์มิได้อยู่ประจำควบคุมกิจการ ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการผลิต หรือขายวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามาตรา ๒๗ ให้ผู้รับอนุญาตผลิตวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ปฏิบัติดังต่อไปนี้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาสถาบันคณะกรรมการกฤษฎีกาสถาบันคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา(๑) จัดให้มีป้ายไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายจากภายนอกอาคาร ณ สถานที่ผลิต แสดงว่าเป็นสถานที่ผลิตวัตถุออกฤทธิ์ ลักษณะและขนาดของป้ายและข้อความที่แสดงในป้าย ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา(๒) จัดให้มีการวิเคราะห์วัตถุออกฤทธิ์ที่ผลิตขึ้นก่อนนำออกจากสถานที่ผลิต โดยต้องมีการวิเคราะห์ทุกครั้งและมีหลักฐานแสดงรายละเอียดซึ่งต้องเก็บรักษาไว้ไม่น้อยกว่าสิบปีนับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาสถาบันคณะกรรมการกฤษฎีกาสถาบันคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๓) จัดให้มีฉลากและเอกสารกำกับวัตถุออกฤทธิ์หรือคำเตือน หรือข้อควรระวังการใช้วัตถุออกฤทธิ์ที่ภาษาหรือหีบห่อบรรจุวัตถุออกฤทธิ์ที่ผลิตขึ้น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๔) การอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๘ ให้ผู้รับอนุญาตขายวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีป้ายไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายจากภายนอกอาคาร ณ สถานที่ขาย แสดงว่าเป็นสถานที่ขายวัตถุออกฤทธิ์ ลักษณะและขนาดของป้ายและข้อความที่แสดงในป้ายให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๒) จัดให้มีการแยกเก็บวัตถุออกฤทธิ์เป็นส่วนสัดจากยาหรือวัตถุอื่น

(๓) ดูแลให้มีฉลาก เอกสารกำกับวัตถุออกฤทธิ์ หรือคำเตือนหรือข้อควรระวังการใช้วัตถุออกฤทธิ์ที่ภาษาหรือหีบห่อบรรจุวัตถุออกฤทธิ์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๔) การอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๙ ให้ผู้รับอนุญาตนำเข้า ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท

๔ ปฏิบัติดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) จัดให้มีป้ายไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายจากภายนอกอาคาร ณ สถานที่นำเข้า แสดงว่าเป็นสถานที่นำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ ลักษณะและขนาดของป้ายและข้อความที่แสดงในป้ายให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๒) จัดให้มีใบรับรองของผู้ผลิตแสดงรายละเอียดการวิเคราะห์วัตถุออกฤทธิ์ที่นำเข้า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๓) จัดให้มีฉลากที่ภาษาหรือหีบห่อบรรจุวัตถุออกฤทธิ์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๔) จัดให้มีฉลากและเอกสารกำกับวัตถุออกฤทธิ์ตามที่ได้ขึ้นทะเบียนวัตถุได้รับเอกสารกำกับต้องเป็นภาษาไทย แต่จะมีภาษาต่างประเทศด้วยก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๕) การอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๐ ในกรณีใบอนุญาตสูญหายหรือถูกทำลายในสาระสำคัญ ให้ผู้รับอนุญาตแจ้งต่อผู้อนุญาตและยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงการสูญหายหรือถูกทำลายดังกล่าว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การขอรับใบแทนใบอนุญาตและการออกใบแทนใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๑ ผู้รับอนุญาตต้องแสดงใบอนุญาตของตนไว้โดยเปิดเผยและเห็นได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ง่าย ณ สถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต

มาตรา ๓๒ ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตย้าย เปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มสถานที่ผลิต สถานที่ขาย สถานที่นำเข้า หรือสถานที่เก็บซึ่งวัตถุดิบออกฤทธิ์ในประเภท ๓ และประเภท ๔ เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อนุญาต

การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๔

หน้าที่ของเภสัชกร

มาตรา ๓๓ ให้เภสัชกรผู้มีหน้าที่ควบคุมการผลิตวัตถุดิบออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ควบคุมการผลิตให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ควบคุมให้มีฉลากและเอกสารกำกับวัตถุดิบออกฤทธิ์ตามมาตรา ๒๗ (๓)

(๓) ควบคุมการแบ่งบรรจุและการปิดฉลากที่ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ควบคุมการขายวัตถุดิบออกฤทธิ์ให้เป็นไปตามมาตรา ๓๔

(๕) ต้องอยู่ประจำควบคุมกิจการตลอดเวลาที่เปิดดำเนินการ

(๖) การอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๔ ให้เภสัชกรผู้มีหน้าที่ควบคุมการขายวัตถุดิบออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ควบคุมการแยกเก็บวัตถุดิบออกฤทธิ์ตามมาตรา ๒๘ (๒)

(๒) ควบคุมการปฏิบัติตามมาตรา ๒๘ (๓)

(๓) ควบคุมการขายให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ควบคุมการปรุงวัตถุดิบออกฤทธิ์ให้เป็นไปตามใบสั่งยาของบุคคลซึ่งกล่าวใน (๕)

(๕) ดูแลให้มีฉลากที่ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุวัตถุดิบออกฤทธิ์ที่ปรุงตามใบสั่งยาของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาทันตกรรม หรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ชั้นหนึ่ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๖) ควบคุมการส่งมอบวัตถุดิบออกฤทธิ์ให้ถูกต้องตามใบสั่งยาของบุคคลซึ่งกล่าวใน (๕)

(๗) ควบคุมการทำบัญชีรับจ่ายวัตถุดิบออกฤทธิ์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๘) ควบคุมมิให้มีการขายวัตถุดิบออกฤทธิ์แก่ผู้ซึ่งไม่มีใบสั่งยาของบุคคลซึ่งกล่าว

ใน (๕) หรือแก่ผู้ซึ่งไม่ได้รับใบอนุญาตผลิต ขาย หรือนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์
(๙) ต้องอยู่ประจำควบคุมกิจการตลอดเวลาที่เปิดดำเนินการ
(๑๐) การอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๕ ให้เภสัชกรผู้มีหน้าที่ควบคุมการนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท
๓ หรือประเภท ๔ ปฏิบัติดังต่อไปนี้

- (๑) ควบคุมวัตถุออกฤทธิ์ที่นำเข้าให้ถูกต้องตามตำรับของวัตถุตำรับที่ได้ขึ้น
ทะเบียนไว้
- (๒) ควบคุมการปฏิบัติเกี่ยวกับฉลากและเอกสารกำกับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา
๒๙ (๓) และ (๕)
- (๓) ควบคุมการขายวัตถุออกฤทธิ์ให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕
- (๕) ต้องอยู่ประจำควบคุมกิจการตลอดเวลาที่เปิดดำเนินการ
- (๕) การอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๕

วัตถุออกฤทธิ์ปลอม วัตถุออกฤทธิ์ผิดมาตรฐาน และวัตถุออกฤทธิ์เสื่อมคุณภาพ

- มาตรา ๓๖ ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต ขาย หรือนำเข้า ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ ดังต่อไปนี้
- (๑) วัตถุออกฤทธิ์ปลอม
 - (๒) วัตถุออกฤทธิ์ผิดมาตรฐาน
 - (๓) วัตถุออกฤทธิ์เสื่อมคุณภาพ
 - (๕) วัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องขึ้นทะเบียนวัตถุตำรับแต่มีได้ขึ้นทะเบียนไว้
 - (๕) วัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนทะเบียนวัตถุตำรับ

- มาตรา ๓๗ วัตถุออกฤทธิ์หรือสิ่งต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นวัตถุออกฤทธิ์ปลอม
- (๑) สิ่งที่ทำเทียมวัตถุออกฤทธิ์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน
 - (๒) วัตถุออกฤทธิ์ที่แสดงชื่อว่าเป็นวัตถุออกฤทธิ์อื่นหรือแสดงเดือนปีที่วัตถุออก
ฤทธิ์สิ้นอายุซึ่งเกินความจริง
 - (๓) วัตถุออกฤทธิ์ที่แสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตหรือที่ตั้งของสถานที่
ผลิตซึ่งมิใช่ความจริง

- (๔) วัตถุออกฤทธิ์หรือสิ่งที่แสดงว่าเป็นวัตถุออกฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้ในประกาศ
ของรัฐมนตรีตามมาตรา ๖ (๑) หรือตามตำรับของวัตถุตำรับที่ขึ้นทะเบียนไว้ซึ่งมิใช่ความจริง
- (๕) วัตถุออกฤทธิ์ที่ผลิตขึ้นไม่ถูกต้องตามมาตรฐานถึงขนาดสารออกฤทธิ์ขาด
หรือเกินกว่าร้อยละสิบของปริมาณที่กำหนดไว้ไปจากเกณฑ์ต่ำสุดหรือสูงสุด ตามที่กำหนดไว้ใน
ประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๖ (๒) หรือตามที่กำหนดไว้ในตำรับของวัตถุตำรับที่ขึ้นทะเบียน
ไว้

มาตรา ๓๘ วัดออกฤทธิ์ต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นวัดออกฤทธิ์ผิดมาตรฐาน

(๑) วัดออกฤทธิ์ที่ผลิตขึ้นไม่ถูกต้องตามมาตรฐานโดยสารออกฤทธิ์ชาดหรือเกินจากเกณฑ์ต่ำสุดหรือสูงสุด ตามที่กำหนดไว้ในประกาศของรัฐมนตริตามมาตรา ๖ (๒) หรือตามตำรับของวัดตุตำรับที่ขึ้นทะเบียนไว้ แต่ไม่ถึงขนาดดังกล่าวในมาตรา ๓๗ (๕)

(๒) วัดออกฤทธิ์ที่ผลิตขึ้นโดยมีความบริสุทธิ์หรือลักษณะอื่นซึ่งมีความสำคัญต่อคุณภาพของวัดออกฤทธิ์ผิดไปจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศของรัฐมนตริตามมาตรา ๖ (๒) หรือตามตำรับของวัดตุตำรับที่ขึ้นทะเบียนไว้

มาตรา ๓๙ วัดออกฤทธิ์ต่อไปนี้เป็นวัดออกฤทธิ์เสื่อมคุณภาพ

(๑) วัดออกฤทธิ์ที่ล้นอายุตามที่แสดงไว้ในฉลากซึ่งขึ้นทะเบียนวัดตุตำรับไว้

(๒) วัดออกฤทธิ์ที่แปรสภาพจนมีลักษณะเช่นเดียวกับวัดออกฤทธิ์ปลอมตามมาตรา ๓๗ (๕) หรือวัดออกฤทธิ์ผิดมาตรฐานมาตรา ๓๘

หมวด ๖

การขึ้นทะเบียนวัดตุตำรับ

มาตรา ๔๐ ผู้รับอนุญาตผลิตหรือผู้รับอนุญาตนำเข้าซึ่งวัดออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ผู้ใดจะผลิตหรือนำเข้าซึ่งวัดตุตำรับที่มีวัดออกฤทธิ์ดังกล่าว ต้องนำวัดตุตำรับนั้นมาขอขึ้นทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อน และเมื่อได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัดตุตำรับแล้ว จึงจะผลิตหรือนำเข้าซึ่งวัดตุตำรับนั้นได้

การขอขึ้นทะเบียนวัดตุตำรับ และการออกไปสำคัญการขึ้นทะเบียนวัดตุตำรับ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่ผู้รับอนุญาตผลิตหรือผู้รับอนุญาตนำเข้าซึ่งวัดตุตำรับตัวอย่างที่ได้รับอนุญาตแต่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๑ การขอขึ้นทะเบียนวัดตุตำรับตามมาตรา ๔๐ ต้องแจ้งรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อวัดตุตำรับ

(๒) ชื่อและปริมาณของวัตถุต่าง ๆ อันเป็นส่วนประกอบของวัดตุตำรับ

(๓) ขนาดบรรจุ

(๔) วิธีวิเคราะห์มาตรฐานของส่วนประกอบของวัดตุตำรับ ในกรณีที่ใช้วิเคราะห์

นอกตำรายาที่รัฐมนตรีประกาศระบุตามกฎหมายว่าด้วยยา

(๕) ฉลาก

(๖) เอกสารกำกับวัดตุตำรับ (ถ้ามี)

(๗) ชื่อผู้ผลิตและประเทศที่สถานที่ผลิตตั้งอยู่ และ

(๘) รายการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๒ การแก้ไขรายการทะเบียนวัตถุตำรับที่ขึ้นทะเบียนไว้แล้ว จะกระทำ
ได้เมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่

การขอแก้ไขรายการและการอนุญาตแก้ไขรายการทะเบียนวัตถุตำรับ ให้เป็นไป
ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๓ ห้ามมิให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับขึ้นทะเบียนวัตถุตำรับ ในกรณีที่
พนักงานเจ้าหน้าที่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเห็นว่า

(๑) การขอขึ้นทะเบียนวัตถุตำรับไม่เป็นไปตามมาตรา ๔๑ หรือตามกฎหมาย
ที่ออกตามมาตรา ๕๐

(๒) วัตถุตำรับที่ขอขึ้นทะเบียนไม่เป็นที่เชื่อถือในสรรพคุณหรืออาจไม่ปลอดภัย
แก่ผู้ใช้

(๓) วัตถุตำรับที่ขอขึ้นทะเบียนใช้ชื่อในทำนองโอ้อวดไม่สุภาพหรืออาจทำให้
เข้าใจผิดจากความจริง หรือ

(๔) วัตถุตำรับที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นวัตถุออกฤทธิ์ปลอมตามมาตรา ๓๗ หรือเป็น
วัตถุตำรับที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนตามมาตรา ๔๖

คำสั่งไม่รับขึ้นทะเบียนวัตถุตำรับของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นที่สิ้นสุด

มาตรา ๔๔ บทบัญญัติมาตรา ๔๓ ให้ใช้บังคับแก่การแก้ไขรายการทะเบียนวัตถุ
ตำรับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๕ ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุตำรับให้มีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออก
ใบสำคัญ ถ้าผู้รับใบสำคัญประสงค์จะขอต่ออายุใบสำคัญ จะต้องยื่นคำขอก่อนใบสำคัญสิ้นอายุ
เมื่อได้ยื่นคำขอแล้วจะประกอบกิจการต่อไปก็ได้จนกว่าจะได้มีคำสั่งไม่ต่ออายุใบสำคัญนั้น

การขอต่ออายุและการต่ออายุใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุตำรับ ให้เป็นไปตาม
หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีผู้ขอต่ออายุใบสำคัญไม่ได้รับอนุญาตให้ต่ออายุใบสำคัญ ให้นำความใน
มาตรา ๒๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๖ เมื่อคณะกรรมการเห็นว่าวัตถุตำรับใดที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้วนั้น
ต่อมาปรากฏว่าไม่มีสรรพคุณตามที่ขึ้นทะเบียนไว้ หรืออาจไม่ปลอดภัยแก่ผู้ใช้ หรือเป็นวัตถุออก
ฤทธิ์ปลอม หรือใช้ชื่อผิดไปจากที่ขึ้นทะเบียนไว้ ให้คณะกรรมการเสนอต่อรัฐมนตรี และให้
รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนทะเบียนวัตถุตำรับนั้นได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

คำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สิ้นสุด

มาตรา ๔๗ ในกรณีใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุได้รับสูญหายหรือถูกทำลายในสาระสำคัญ ให้ผู้รับอนุญาตแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่และยื่นคำขอรับใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุได้รับ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงการสูญหายหรือถูกทำลาย

การขอรับใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุได้รับและการออกใบแทนใบสำคัญ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๓

การโฆษณา

มาตรา ๔๘ ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเพื่อการค้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ เว้นแต่

(๑) การโฆษณาซึ่งกระทำโดยตรงต่อผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาทันตกรรม เภสัชกร หรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ชั้นหนึ่ง หรือ

(๒) เป็นฉลากหรือเอกสารกำกับวัตถุออกฤทธิ์ที่ภษนะหรือหีบห่อบรรจุวัตถุออกฤทธิ์

หมวด ๔

พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๔๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ผลิต สถานที่ขาย สถานที่นำเข้า หรือสถานที่เก็บ ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ ในระหว่างเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจนำวัตถุออกฤทธิ์ในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบหรือในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ อาจยึดหรืออายัดวัตถุออกฤทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ตลอดจนภษนะหรือหีบห่อบรรจุวัตถุออกฤทธิ์และเอกสารที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งให้ผู้รับอนุญาตและบรรดาผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การขาย การนำเข้าหรือการเก็บ ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในสถานที่ผลิต สถานที่ขาย สถานที่นำเข้า หรือสถานที่เก็บ อำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๕๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อผู้รับอนุญาตหรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องร้องขอ

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๑ วัตถุออกฤทธิ์รวมทั้งภษนะหรือหีบห่อบรรจุวัตถุออกฤทธิ์ และเอกสารที่ยึดหรืออายัดไว้ตามมาตรา ๔๙ หรือในกรณีมีการส่งออกหรือนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์

โดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ ถ้าไม่ปรากฏเจ้าของ หรือพนักงานอัยการสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือศาลไม่พิพากษาให้รับ และผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้ร้องขอรับคืนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ยึดหรืออายัด หรือวันที่ทราบคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือวันที่ศาลพิพากษาถึงที่สุด ให้ตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข

ถ้าสิ่งที่ยึดหรืออายัดไว้นั้นเป็นของเสียง่าย หรือถ้าห่วงโซาไว้จะเป็นการเสียความเสียหาย หรือจะเสียค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาเกินราคาของวัตถุออกฤทธิ์ พนักงานเจ้าหน้าที่จะจัดการขายสิ่งที่ได้ยึดหรืออายัดไว้ก่อนถึงกำหนดตามวรรคหนึ่งก็ได้ได้เงินจำนวนสุทธิเท่าใดให้ยึดเงินนั้นไว้แทน

มาตรา ๕๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๙

การพักใช้ใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา ๕๓ ผู้รับอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้อนุญาตโดยความเห็นหรือคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้โดยมีกำหนดครั้งละไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน แต่ในกรณีมีการฟ้องผู้รับอนุญาตต่อศาลว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้อนุญาตจะสั่งพักใช้ใบอนุญาตไว้รอคำพิพากษาถึงที่สุดก็ได้

ผู้ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตใด ๆ ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตอีกไม่ได้

มาตรา ๕๔ ผู้รับอนุญาตผู้ใดขาดคุณสมบัติ หรือเข้าลักษณะต้องห้ามข้อหนึ่งข้อใด ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติฯ พ.ศ. ๒๕๑๐ หรือไม่จัดให้มีเภสัชกรอยู่ประจำควบคุมกิจการตลอดเวลาที่เปิดดำเนินการตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ผู้อนุญาตโดยความเห็นหรือคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้

ผู้ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตใด ๆ อีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นสองปี นับแต่วันที่ถูกลงสั่งเพิกถอนใบอนุญาตและผู้อนุญาตจะออกใบอนุญาตให้หรือไม่ก็ได้สุดแต่จะพิจารณาเห็นสมควร

มาตรา ๕๕ คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตและคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ทำเป็นหนังสือแจ้งให้ผู้รับอนุญาตทราบ ในกรณีไม่พบตัวผู้ถูกสั่งหรือผู้ถูกสั่งไม่ยอมรับคำสั่งดังกล่าว ให้ปิดคำสั่งไว้ ณ ที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายที่สถานที่ผลิต สถานที่ขาย หรือสถานที่นำเข้า ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ และให้ถือว่าผู้รับอนุญาตได้ทราบคำสั่งนั้นแล้วตั้งแต่วันที่ปิดคำสั่ง

คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตและคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง จะโฆษณาใน

หนังสือพิมพ์หรือโดยวิธีอื่นอีกด้วยก็ได้

มาตรา ๕๖ ผู้อนุญาตโดยความเห็นหรือคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งถอนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตก่อนกำหนดเวลาได้ เมื่อเป็นที่พอใจว่าผู้รับอนุญาตซึ่งถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว

มาตรา ๕๗ ผู้รับอนุญาตซึ่งถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้ยกอุทธรณ์ หรือแก้ไขคำสั่งของผู้อนุญาตในทางที่เป็นคุณแก่ผู้อุทธรณ์ได้

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งย่อมไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา ๕๘ ผู้ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจะขายวัตถุออกฤทธิ์ของตนที่เหลืออยู่แก่ผู้รับอนุญาตอื่น หรือแก่ผู้ซึ่งผู้อนุญาตเห็นสมควรก็ได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้ทราบคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือวันที่ได้ทราบคำวินิจฉัยของรัฐมนตรี เว้นแต่ผู้อนุญาตจะผ่อนผันขยายระยะเวลาให้ต่อไปอีกแต่ต้องไม่เกินหกสิบวัน

หมวด ๑๐

มาตรการควบคุมพิเศษ

มาตรา ๕๙ ให้ถือว่าวัตถุตำรับที่มีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภทหนึ่งประเภทใดปรุงผสมอยู่เป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภทนั้นด้วย

มาตรา ๖๐ ในกรณีวัตถุตำรับมีวัตถุออกฤทธิ์อันระบุอยู่ในประเภทต่างกันมากกว่าหนึ่งประเภทผสมอยู่ ให้ถือว่าวัตถุตำรับนั้นเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภทที่มีการควบคุมเข้มงวดกว่าในประเภทที่ผสมอยู่นั้น

มาตรา ๖๑ ในกรณีวัตถุตำรับใด

(๑) มีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ อย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายอย่างปรุงผสมอยู่

(๒) มีลักษณะที่ไม่อาจก่อให้เกิดมีการใช้ที่ผิดทาง

(๓) ไม่สามารถจะแยกสกัดเอาวัตถุออกฤทธิ์ที่มีอยู่ในวัตถุตำรับนั้นกลับมาใช้ในปริมาณที่จะทำให้มีการใช้ที่ผิดทาง และ

(๔) ไม่ก่อให้เกิดอันตรายทางด้านสุขภาพและสังคมได้

รัฐมนตรีอาจประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้เป็นวัตถุห้ามขายได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

วัตถุห้ามขายที่ประกาศตามวรรคสอง รัฐมนตรีอาจประกาศเพิกถอนได้ เมื่อปรากฏว่าวัตถุนั้นไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๖๒ ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากกระทรวงสาธารณสุขไว้ในครอบครอง หรือใช้ประโยชน์ใด ๆ ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท เว้นแต่ได้รับใบอนุญาต

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้นำความในมาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๖๒ ทวิ^{๑๔} ห้ามมิให้ผู้ใดแสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑

มาตรา ๖๒ ตรี^{๑๕} ห้ามมิให้ผู้ใดแสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ เว้นแต่การแสพตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาทันตกรรมเพื่อประโยชน์ในการรักษาพยาบาลผู้นั้น

มาตรา ๖๒ จัตวา^{๑๖} ห้ามมิให้ผู้ใดจงใจ ชักนำ ยุยง ส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง หรือขู่เข็ญ ให้ผู้อื่นแสพวัตถุออกฤทธิ์

ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาทันตกรรม อาจแนะนำหรือบังคับให้ผู้อื่นแสพเพื่อประโยชน์ในการรักษาพยาบาลผู้นั้นได้

มาตรา ๖๓ บทบัญญัติมาตรา ๖๒ วรรคหนึ่ง ไม่ใช้บังคับแก่

(๑) การมีไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์สำหรับกิจการของผู้รับอนุญาตผลิต ขาย นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔

(๒) การมีไว้ในครอบครองของบุคคลในปริมาณพอสมควรเพื่อการแสพ การรับเข้าร่างกาย หรือการใช้ด้วยวิธีอื่นใดซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาทันตกรรม หรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ชั้นหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ บำบัด

^{๑๔} มาตรา ๖๒ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๓๕

^{๑๕} มาตรา ๖๒ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๓๕

^{๑๖} มาตรา ๖๒ จัตวา เพิ่มโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๓๕

สำนักงาน บรรเทา รักษา หรือป้องกันโรคหรือความเจ็บป่วยของบุคคลนั้นหรือสัตว์ของบุคคลนั้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๓) การมีไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์ตามหน้าที่ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ของกระทรวง ทบวง กรม สภาวิชาชีพ องค์การเภสัชกรรมหรือสถาบันอื่นของทางราชการตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๔) การมีไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์ตามหน้าที่ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ ของผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากกระทรวงสาธารณสุข

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๕) การมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในปริมาณพอสมควรเท่าที่จำเป็นต้องใช้ประจำในการปฐมพยาบาล หรือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินในเรือ เครื่องบิน หรือยานพาหนะอื่นใดที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศที่ไม่ได้จดทะเบียนในราชอาณาจักร แต่ถ้ายานพาหนะดังกล่าวจดทะเบียนในราชอาณาจักร ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๖๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๖๔ ในกรณีที่เห็นสมควร รัฐมนตรีจะประกาศในราชกิจจานุเบกษา ระบุวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ซึ่งผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาทันตกรรม หรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ชั้นหนึ่ง มีไว้ในครอบครองในปริมาณที่รัฐมนตรีกำหนดโดยไม่ต้องขออนุญาตก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๖๕ ผู้รับอนุญาตผลิต ขาย นำเข้า ส่งออก นำผ่านหรือมีไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์ ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ ต้องจัดให้มีการป้องกันตามสมควรเพื่อมิให้วัตถุออกฤทธิ์สูญหายหรือมีการนำเอาวัตถุออกฤทธิ์ไปใช้โดยมิชอบ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๖๖ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิใช่เภสัชกรที่อยู่ประจำควบคุมกิจการของสถานที่ผลิต สถานที่ขาย หรือสถานที่นำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ ขายวัตถุดังกล่าวให้แก่ผู้อื่นในสถานที่นั้น เว้นแต่อยู่ในความควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดของเภสัชกรประจำสถานที่นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๖๗^{๑๗} ภายใต้บังคับมาตรา ๖๔ เภสัชกรจะขายวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ให้ได้เฉพาะแก่กระทรวง ทบวง กรม สภาวิชาชีพ องค์การเภสัชกรรม สถาบันอื่นของทางราชการตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาทันตกรรม ผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ชั้นหนึ่ง ผู้ที่มีใบสั่งยาของบุคคลดังกล่าว หรือผู้รับอนุญาตผลิต ขาย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ เท่านั้น และต้องลงบัญชีรายละเอียดการขายทุกครั้งตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ใบสั่งยาตามวรรคหนึ่งให้ใช้ได้ครั้งเดียว เว้นแต่ผู้สั่งจะได้กำหนดไว้ว่า ให้จ่ายซ้ำได้แต่รวมกันต้องไม่เกินสามครั้ง และจำนวนยาที่สั่งแต่ละครั้งต้องไม่เกินจำนวนที่จำเป็นต้องใช้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๑๗} มาตรา ๖๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๘

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานภายในเวลาไม่เกินสามสิบวัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ใบสั่งยาแต่ละฉบับให้ใช้ได้ไม่เกินเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ออก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๖๘ ในกรณีไม่มีผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาทันตกรรมหรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ชั้นหนึ่งในปริมาณหลักากิโลเมตรจากสถานที่ที่มีใบอนุญาตขายวัตถุออกฤทธิ์ เกสซ์กรที่อยู่ประจำควบคุมกิจการของสถานที่ขายนั้นจะขายวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ สำหรับผู้ป่วยหรือสัตว์ป่วยโดยไม่ต้องมีใบสั่งยาของบุคคลดังกล่าวก็ได้ แต่ทั้งนี้จะขายสำหรับการใช้แต่ละรายได้ไม่เกินสามวันต่อเดือน และต้องลงบัญชีรายละเอียดการขายทุกครั้งตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๖๙ ในการส่งมอบวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๖๗ หรือมาตรา ๖๘ เกสซ์กรต้องมอบคำเตือนหรือข้อควรระวังตามประกาศของรัฐมนตรีมาตรา ๖ (๕) ให้แก่ผู้ซื้อด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๑๑

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การค้าระหว่างประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๗๐ ในการนำเข้าหรือส่งออกแต่ละคราว ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากกระทรวงสาธารณสุข ต้องได้รับใบอนุญาตเฉพาะคราวจากผู้อนุญาตก่อน

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๗๑ ในการนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากกระทรวงสาธารณสุขต้องจัดให้มีสำเนาใบอนุญาตของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศที่ส่งออกนั้นส่งมาพร้อมกับวัตถุออกฤทธิ์หนึ่งฉบับและให้ส่งตรงไปยังเลขาธิการอีกสองฉบับ

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สลักหลังสำเนาใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง โดยแจ้งวันเดือนปี และปริมาณที่แท้จริงของวัตถุออกฤทธิ์ที่นำเข้า และส่งสำเนานั้นกลับไปให้เจ้าหน้าที่ของประเทศผู้ส่งออกใบอนุญาตนั้นหนึ่งฉบับ และเก็บรักษาไว้ที่กระทรวงสาธารณสุขหนึ่งฉบับ

มาตรา ๗๒ ห้ามมิให้ผู้ใดส่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ ไปยังบุคคลอื่นหรือสถานที่อื่นนอกเหนือไปจากบุคคลหรือสถานที่ที่ระบุในใบอนุญาตนำเข้า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๗๓ ในการส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากกระทรวงสาธารณสุขต้องนำใบอนุญาตนำเข้าของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศนั้นมามอบให้กระทรวงสาธารณสุขก่อนจึงจะได้รับการพิจารณาออกใบอนุญาตเฉพาะ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ให้กระทรวงสาธารณสุขจัดส่งสำเนาใบอนุญาตเฉพาะคราวเพื่อส่งออก ซึ่งวัตถุประสงค์ไปยังเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศผู้รับนั้นด้วย และให้เลขาธิการจัดให้มีการ

ในกรณีมีการขนถ่ายวัตถุดิบออกจากยานพาหนะที่ใช้บรรทุกไปยังยานพาหนะอื่น ให้ผู้ควบคุมยานพาหนะที่ใช้บรรทุกมานั้นแจ้งให้เจ้าหน้าที่ศุลกากร ณ ที่นั้นทราบก่อน และให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรนั้น มีหน้าที่ควบคุมวัตถุดิบระหว่างขนถ่าย เมื่อขนถ่ายเสร็จให้ผู้ควบคุมยานพาหนะที่รับขนถ่ายวัตถุดิบนั้นมีหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ควบคุมยานพาหนะตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๗๖ ในการนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภทห้ามมิให้ผู้ใดเปลี่ยนแปลง การส่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังจุดหมายอื่นที่มีได้รับในใบอนุญาตที่ส่งออกที่ส่งมาพร้อมกับวัตถุออก ฤทธิ์ เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศผู้ออกใบอนุญาตนั้น และเลขาธิการให้ความเห็นชอบด้วย

ในการส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังจุดหมายใหม่ตามวรรคหนึ่ง ผู้รับอนุญาต
ต้องนำใบอนุญาตของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศผู้รับใหม่มามอบให้กระทรวงสาธารณสุข
ก่อน จึงจะได้รับการพิจารณาออกใบอนุญาตเฉพาะคราวเพื่อส่งออก และให้ผู้รับอนุญาตแนบ
สำเนาใบอนุญาตนั้นไปพร้อมกับวัตถุออกฤทธิ์ที่ส่งไปยังจุดหมายใหม่ด้วยหนึ่งฉบับ

ให้กระทรวงสาธารณสุขจัดส่งสำเนาใบอนุญาตเฉพาะคราวเพื่อส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์สองฉบับไปยังเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศผู้รับใหม่ด้วย และให้เลขาธิการจัดให้มีการตรวจสอบสำเนาใบอนุญาตที่จะส่งกลับมานั้น

มาตรา ๗๘ ในระหว่างที่มีการนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ หรือในระหว่างที่วัตถุออกฤทธิ์อยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ศุลกากรตามมาตรา ๗๔ วรรคสอง ห้ามมิให้ผู้ใดแปรรูปหรือแปรสภาพวัตถุออกฤทธิ์ให้เป็นอย่างอื่น หรือเปลี่ยนหีบห่อที่บรรจุวัตถุออกฤทธิ์ เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาธิการ

มาตรา ๗๙ ในกรณีมีเหตุฉุกเฉินหรือจำเป็น เลขาธิการมีอำนาจผ่อนผันการใช้บังคับมาตรการควบคุมตามมาตรา ๗๔ และมาตรา ๗๗ เกี่ยวกับการนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๘๐^{๙๘} ในการนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ ผู้รับอนุญาตและพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๘๑ ในการนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๘๐ ห้ามมิให้ผู้ใดส่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ ไปยังบุคคลอื่นหรือสถานที่อื่นนอกเหนือไปจากบุคคลหรือสถานที่ที่ระบุในใบแจ้งการส่งออกของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศที่ส่งออกนั้น

มาตรา ๘๒^{๙๙} ในการส่งออกแต่ละคราวซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ ผู้รับอนุญาตต้องจัดให้มีสำเนาใบแจ้งการส่งออกไปพร้อมกับวัตถุออกฤทธิ์ที่ส่งออกนั้นหนึ่งฉบับ และให้ส่งตรงไปยังเลขาธิการอีกสองฉบับ

ให้กระทรวงสาธารณสุขจัดส่งสำเนาใบแจ้งการส่งออกตามวรรคหนึ่งไปยังเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศผู้รับเข้าหนึ่งฉบับ

มาตรา ๘๓ เมื่อกระทรวงสาธารณสุขได้รับแจ้งการห้ามนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภทหนึ่งประเภทใดที่ต่างประเทศได้แจ้งผ่านเลขาธิการสหประชาชาติระบุห้ามนำเข้าไปยังประเทศนั้น ให้รัฐมนตรีประกาศการห้ามนำเข้านั้นในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๘๔ ห้ามมิให้ผู้ใดส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังประเทศที่ระบุห้ามนำเข้าตามมาตรา ๘๓ เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวจากประเทศนั้นและใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวจากเลขาธิการ

^{๙๘} มาตรา ๘๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๘

^{๙๙} มาตรา ๘๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๘

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๘๕ การมีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในปริมาณพอสมควรเท่าที่จำเป็นต้องใช้ประจำในการปฐมพยาบาลหรือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินในเรือ เครื่องบิน หรือยานพาหนะอื่นใดที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศ ให้ได้รับการยกเว้นจากมาตรการควบคุมสำหรับการนำเข้า นำผ่านหรือส่งออกตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘๖ ผู้ควบคุมยานพาหนะตามมาตรา ๘๕ ต้องจัดให้มีการป้องกันตามสมควร เพื่อมิให้วัตถุออกฤทธิ์สูญหายหรือมีการนำเอาวัตถุออกฤทธิ์ที่ใช้ในยานพาหนะนั้นไปใช้โดยมิชอบ

มาตรา ๘๗ ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๙ หรือมาตรา ๖๒ รวมทั้งกระทรวง ทบวง กรม สภาวิชาชีพ องค์การเภสัชกรรมและสถาบันอื่นของทางราชการตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาที่ได้ดำเนินการกิจการเกี่ยวกับการผลิต การขาย การนำเข้า การส่งออก การนำผ่าน หรือการมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ที่มีใช้วัตถุตำรับยกเว้น ต้องจัดให้มีการทำบัญชีรับจ่ายวัตถุออกฤทธิ์ และเสนอรายงานให้เลขาธิการทราบเป็นรายเดือนและรายปี บัญชีดังกล่าวต้องเก็บรักษาไว้และพร้อมที่จะแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตลอดเวลาในขณะเปิดดำเนินการ ทั้งนี้ อย่างน้อยภายในสองปีนับแต่วันลงรายการครั้งสุดท้ายในบัญชี

บัญชีรับจ่ายวัตถุออกฤทธิ์และรายงานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๘๘ เมื่อปรากฏว่าผู้ใดเสพติดซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ เลขาธิการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเลขาธิการโดยความเห็นหรือคำแนะนำของคณะกรรมการ มีอำนาจสั่งให้จัดส่งผู้นั้นไปรับการรักษาพยาบาลหรือการฟื้นฟูสุขภาพและสมรรถภาพ ณ สถานพยาบาลหรือสถานพักฟื้นตามที่เห็นสมควรเป็นเวลาไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ในกรณีจำเป็นเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลหรือการฟื้นฟูสุขภาพและสมรรถภาพ เลขาธิการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเลขาธิการจะขยายเวลาต่อไปอีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

ให้กระทรวงสาธารณสุขมีหน้าที่ให้การรักษา การศึกษาอบรม การดูแล ภายหลังการรักษาพยาบาลหรือการฟื้นฟูสุขภาพและสมรรถภาพตามสมควรแก่บุคคลดังกล่าวในวรรคหนึ่ง เพื่อให้บุคคลนั้นกลับคืนสู่สภาพของปกติชนซึ่งมิได้เสพติดซึ่งวัตถุออกฤทธิ์

วรรคสาม^{๒๐} (ยกเลิก)

^{๒๐} มาตรา ๘๘ วรรคสาม ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๑๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

บทกำหนดโทษ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๘๙^{๒๑} ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๓ ทวิ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๙๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๙๑ ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๙ ผู้ใดดำเนินการภายหลังจากที่ใบอนุญาตสิ้นอายุแล้วและมีได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต ต้องระวางโทษปรับวันละสองร้อยบาทนับแต่วันถัดจากวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุจนถึงวันที่มายื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๙๒ ผู้รับอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๙๓ ผู้รับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๙๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๖ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๕ ผู้รับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ หรือมาตรา ๒๙ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองหมื่นบาท ถึงหนึ่งแสนบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๙๖^{๒๒} ผู้รับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๑ หรือมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๙๗ เกสเซอร์ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติผู้ใดละทิ้งหน้าที่ในการควบคุมกิจการของผู้รับอนุญาตโดยไม่มีเหตุอันควรหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ หรือมาตรา ๓๕ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงห้าหมื่นบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๙๘ ผู้ใดผลิตหรือนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ปลอมอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา

^{๒๑} มาตรา ๘๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕

^{๒๒} มาตรา ๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕

๓๖ (๑) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสามแสนบาท

ผู้ใดขายวัตถุออกฤทธิ์ปลอมอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๖ (๑) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ผู้ใดขายหรือนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ปลอมโดยไม่รู้ว่าเป็นวัตถุออกฤทธิ์ปลอม ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงห้าหมื่นบาท

มาตรา ๙๙ ผู้ใดผลิตหรือนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ผิดมาตรฐานหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนทะเบียนวัตถุตำรับอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๖ (๒) หรือ (๕) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ผู้ใดขายวัตถุออกฤทธิ์ผิดมาตรฐานหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนทะเบียนวัตถุตำรับอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๖ (๒) หรือ (๕) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปีและปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

ผู้ใดขายหรือนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ผิดมาตรฐานหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนทะเบียนวัตถุตำรับ โดยไม่รู้ว่าเป็นวัตถุออกฤทธิ์ผิดมาตรฐานหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนทะเบียนวัตถุตำรับ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๑๐๐ ผู้ใดขายหรือนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์เสื่อมคุณภาพอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๖ (๓) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้กระทำการตามวรรคหนึ่งกระทำโดยไม่รู้ว่าเป็นวัตถุออกฤทธิ์เสื่อมคุณภาพ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท

มาตรา ๑๐๑ ผู้ใดผลิต ขายหรือนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องขึ้นทะเบียนวัตถุตำรับแต่มิได้ขึ้นทะเบียนไว้อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๖ (๔) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๒ ผู้รับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๑๐๔^{๒๓} ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๘ มาตรา ๗๒ มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๘ หรือมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

^{๒๓} มาตรา ๑๐๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๘

มาตรา ๑๐๕ ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๙ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๑๐๖^{๒๔} ผู้ใดมิไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือ ประเภท ๒ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๒ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

ผู้ใดมิไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือ ประเภท ๔ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๒ วรรคหนึ่ง หรือผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๘๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๖ ทวิ^{๒๕} ผู้ใดมิไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๒ วรรคหนึ่ง เกินปริมาณที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๖ (๗ ทวิ) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา ๑๐๖ ตริ^{๒๖} ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๒ ทวิ หรือมาตรา ๖๒ ตริ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๐๖ จัตวา^{๒๗} ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๒ จัตวา ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าการฝ่าฝืนมาตรา ๖๒ จัตวา เป็นการกระทำต่อหญิงหรือต่อบุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือเป็นการกระทำเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นกระทำความผิดทางอาญา หรือเพื่อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่นในการกระทำความผิดทางอาญา ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงห้าแสนบาท

มาตรา ๑๐๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงห้าหมื่นบาท

^{๒๔} มาตรา ๑๐๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕

^{๒๕} มาตรา ๑๐๖ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕

^{๒๖} มาตรา ๑๐๖ ตริ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕

^{๒๗} มาตรา ๑๐๖ จัตวา เพิ่มโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๐๘ เกสักรผู้ใดขายวัตถุออกฤทธิ์อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๖๘ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงห้าหมื่นบาท

มาตรา ๑๐๙ เกสักรผู้ใดไม่ลงบัญชีตามมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๖๘ หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๙ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๑๑๐ ผู้รับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๗๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๗๖ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๑๑๑ ผู้ควบคุมยานพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๗๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๑๑๒ ผู้ควบคุมยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๑๑๓ ผู้รับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๗ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๑๑๔ ผู้เสกติดซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ผู้ใดขัดขืนไม่ยอมไปรับการรักษายาบาลหรือการฟื้นฟูสุขภาพและสมรรถภาพตามคำสั่งของเลขาธิการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเลขาธิการตามมาตรา ๘๘ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และเมื่อพ้นโทษแล้ว ให้ส่งตัวผู้นั้นไปรับการรักษายาบาลหรือการฟื้นฟูสุขภาพและสมรรถภาพตามคำสั่งเดิม

มาตรา ๑๑๕ ผู้รับการรักษายาบาลหรือการฟื้นฟูสุขภาพและสมรรถภาพตามคำสั่งของเลขาธิการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเลขาธิการตามมาตรา ๘๘ วรรคหนึ่ง ผู้ใดหลบหนีไปจากสถานพยาบาลหรือสถานพักฟื้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และเมื่อพ้นโทษแล้ว ให้ส่งตัวผู้นั้นไปรับการรักษายาบาลหรือการฟื้นฟูสุขภาพและสมรรถภาพตามคำสั่งเดิม

มาตรา ๑๑๕ ทวิ^{๒๔} ในกรณีที่มีการยึดวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๔๙ หรือตามกฎหมายอื่น และไม่มีการฟ้องคดีต่อศาล เพราะเหตุที่ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด และพนักงานอัยการสั่งให้งดการสอบสวน หรือเพราะพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือเพราะมีการเปรียบเทียบตามมาตรา ๑๑๗ ถ้าไม่มีผู้ใดมาอ้างว่าเป็นเจ้าของภายในกำหนดเก้าสิบ

^{๒๔} มาตรา ๑๑๕ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๓

วันนับแต่วันที่ยึด ให้วัตถุออกฤทธิ์นั้นตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข และให้กระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามระเบียบที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

ถ้าผู้ที่อ้างว่าเป็นเจ้าของตามวรรคหนึ่ง แสดงต่อคณะกรรมการได้ว่าเป็นเจ้าของแท้จริงและไม่ได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด ให้คณะกรรมการสั่งให้คืนวัตถุออกฤทธิ์แก่เจ้าของ ถ้าวัตถุออกฤทธิ์นั้นยังคงอยู่ในความครอบครองของพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๑๑๖^{๒๙} บรรดาวัตถุออกฤทธิ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะหรือวัตถุอื่น ซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ให้รับเสียทั้งสิ้น

มาตรา ๑๑๖ ทวิ^{๓๐} ในกรณีที่มีการฟ้องคดีความผิดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ต่อศาล และได้มีการโต้แย้งเรื่องประเภท จำนวนหรือน้ำหนักของวัตถุออกฤทธิ์นั้น ถ้าศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้รับวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวตามมาตรา ๑๑๖ หรือตามกฎหมายอื่น และไม่มีคำเสนอว่าผู้เป็นเจ้าของแท้จริงไม่ได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้รับวัตถุออกฤทธิ์นั้น ให้กระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามระเบียบที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

มาตรา ๑๑๗ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งมีโทษปรับสถานเดียว ให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเลขาธิการมีอำนาจเปรียบเทียบได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๑๘ ให้ผู้ได้รับอนุญาตผลิต ขาย หรือนำเข้า ซึ่งยาที่เป็นวัตถุออกฤทธิ์หรือมีวัตถุออกฤทธิ์รวมอยู่ด้วยตามกฎหมายว่าด้วยยาในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ดำเนินกิจการต่อไปได้จนกว่าใบอนุญาตนั้นสิ้นอายุ และถ้าประสงค์จะดำเนินการต่อไป ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตดำเนินการไปพลางก่อนได้ แต่ถ้าผู้อนุญาตมีคำสั่งเป็นหนังสือไม่ออกใบอนุญาตให้ ผู้นั้นไม่มีสิทธิดำเนินการนับแต่วันที่ทราบคำสั่งเป็นต้นไป และให้นำความในมาตรา ๕๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

^{๒๙} มาตรา ๑๑๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓

^{๓๐} มาตรา ๑๑๖ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๑๑๙ ยาที่เป็นวัตถุออกฤทธิ์หรือมีวัตถุออกฤทธิ์รวมอยู่ด้วย ซึ่งผลิต ขาย หรือนำเข้าโดยชอบตามกฎหมายว่าด้วยยาหรือกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษในวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องมีข้อความว่า “วัตถุออกฤทธิ์” ตามมาตรา ๒๗ (๓) ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

สัญญา ธรรมศักดิ์

นายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนัก อัตรากำลัง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		
(๑) ใบอนุญาตผลิตวัตถุออกฤทธิ์		ฉบับละ	๕,๐๐๐	บาท
สำนักงาน (๒) ใบอนุญาตขายวัตถุออกฤทธิ์	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	ฉบับละ	๕๐๐	บาท
(๓) ใบอนุญาตนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์		ฉบับละ	๕,๐๐๐	บาท
(๔) ใบอนุญาตส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	ฉบับละ	๕๐๐	บาท
(๕) ใบอนุญาตนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	ฉบับละ	๒๐๐	บาท
(๖) ใบอนุญาตเฉพาะคราวเพื่อ	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา			
นำเข้าหรือส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	ฉบับละ	๒๐๐	บาท
(๗) ใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์				
ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	ฉบับละ	๑๐๐	บาท
(๘) ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุตำรับ		ฉบับละ	๑,๐๐๐	บาท
(๙) ใบแทนใบอนุญาต	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	ฉบับละ	๕๐	บาท
(๑๐) ใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุตำรับ	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	ฉบับละ	๕๐	บาท
(๑๑) การต่ออายุใบอนุญาต หรือ				
ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุตำรับ	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	ครั้งละเท่ากับค่าธรรมเนียม		
		สำหรับใบอนุญาต		
		หรือใบสำคัญนั้น		
(๑๒) ค่าสัณฐานหลังใบอนุญาตในการค้าระหว่างประเทศ	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา			
สำหรับวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	ครั้งละ	๑๐๐	บาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ซึ่งได้กระทำกัน ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๔ เพื่อร่วมมือกับประเทศภาคีอื่น ๆ ควบคุมการผลิต การขาย การนำเข้า การส่งออก การนำผ่านหรือการมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาททั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ มิให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของบุคคลและสังคม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้น

พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๘^{๓๑}

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ตรงกับข้อเท็จจริง ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขพิจารณาแล้วเห็นควรแก้ไข คือ กำหนดให้เภสัชกรขายวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ให้แก่กระทรวง ทบวง กรม สภากาชาดไทย องค์การเภสัชกรรม สถาบันอื่นของทางราชการตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาได้ เพราะกระทรวง ทบวง กรม ฯลฯ มีความจำเป็นที่จะต้องซื้อวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวจากเอกชน และแก้ไขหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ และเกี่ยวกับวิธีการส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติยิ่งขึ้น นอกจากนั้นได้แก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษให้ถูกต้อง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕^{๓๒}

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรให้มีบทบัญญัติเพื่อกำหนดปริมาณการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ รวมทั้งให้มีบทบัญญัติห้ามเสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เว้นแต่เป็นการเสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบัน กับให้มีบทบัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดใช้ยาสูบหรือสูบยา หรือขู่เชิญให้ผู้อื่นเสพวัตถุออกฤทธิ์ ประกอบกับในปัจจุบันไม่มีบทยกเว้นสำหรับอุตสาหกรรมยาภายในประเทศที่ผลิตเพื่อการส่งออก และส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ไปจำหน่ายในต่างประเทศ นอกจากนี้ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษให้เหมาะสม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓^{๓๓}

^{๓๑} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๒/ตอนที่ ๑๔๔/ฉบับพิเศษ หน้า ๔/๒๔ ตุลาคม ๒๕๒๘

^{๓๒} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙/ตอนที่ ๑๔/หน้า ๘/๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕

^{๓๓} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๗/ตอนที่ ๑๑๑ ก/หน้า ๓๒/๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๓

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติวัดอุทก
ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ ไม่มีบทบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการทำลาย
หรือนำไปใช้ประโยชน์ซึ่งของกลางวัตถุออกฤทธิ์ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ยึดมาตามพระราชบัญญัตินี้
หรือตามกฎหมายอื่น ทั้งในกรณีที่ไม่มี การฟ้องคดีต่อศาลและในกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาล ทำ
ให้เป็นภาระหน้าที่แก่กระทรวงสาธารณสุขในการเก็บรักษาและดูแลของกลางวัตถุออกฤทธิ์
ดังกล่าว และทำให้รัฐต้องสิ้นเปลืองงบประมาณเพื่อการเก็บรักษาและดูแลวัตถุออกฤทธิ์เหล่านั้น
ไม่ให้อยู่สูญหาย ดังนั้น เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณและให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐในการ
ดำเนินคดีให้เป็นไปโดยรวดเร็วและบริสุทธิ์ยุติธรรม สมควรกำหนดให้ในกรณีที่มีการยึดวัตถุออก
ฤทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น ถ้าไม่มีการฟ้องคดีต่อศาลและไม่มีผู้ใดมาอ้าง
เป็นเจ้าของภายในเวลาที่กำหนด ให้ตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข และหากมีการฟ้องคดีต่อ
ศาลเมื่อศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้รับของกลางวัตถุออกฤทธิ์ ให้กระทรวงสาธารณสุข
หรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายทำลาย หรือนำไปใช้ประโยชน์ได้โดยไม่ต้องรอให้คดีถึง
ที่สุด และสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติให้ศาลมีอำนาจสั่งให้รับบรรดาวัตถุออกฤทธิ์ เครื่องมือ
เครื่องใช้ ยานพาหนะ หรือวัตถุอื่นเพื่อให้สอดคล้องกับการเพิ่มเติมดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตรา
พระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงาน

ณัฐพร/แก้ไข

วคิน/ตรวจ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๕ ตุลาคม ๒๕๕๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา